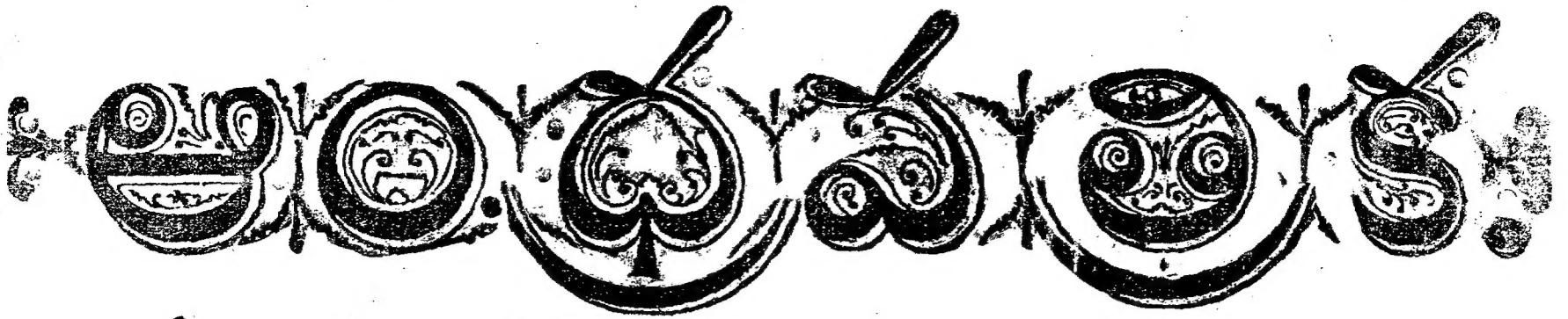

Register No. M. 1118.

Post Box No. 212.

విడి పత్రక 1-5 0-1-0

Telephone No. 544.

ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 11 } చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ మే నెల 10-వ తేది శనివారము } No 84
సంపుటము ౧౧ } శ్రీ రక్తాక్షి నామ సంవత్సరము, వైశాఖమాస శుద్ధ పక్షి ౬. } సంచిక ౩౪

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలవేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ

నొప్పులకు సంజీవంతిది

తలనొప్పి మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
చర్మపు నొప్పుల బారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల కూపుచూపును.
తగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

ఈమందును దుభగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేయును.
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

చక్క-నిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబుశెట్టివీధి మదరాసు.

ఆశ్చర్యము! వెల స్వల్పము!! ఫల మధికము!!!
భారతీయ తరుణామృత ఆఫీసు - పామిడి
మా బౌధధములవల్ల గణములేనివో సొమ్ము వాప సివ్వబడును.
మా బౌధధములు ఉపయోగించువారికి, యికను వైద్యులతో అనగర మండదు.
కోగలకు, విరోగులకు చాలా మంచికలు మిచ్చును.

అమృత పాన సుగంధ చూర్ణము:— దీనిని టీ కాఫీ వలె వాడవలెను. ఈ వ్యాధిక కాలమునకు గల
గు రొండవేదమిది, తగ్గించి కారకవరది, చలువను గలుగజేయు,
అమృతకరణిది, ఇది మూత్ర వ్యాధులు, ఉష్ణకాయపులు మొదలగు వాటిని తప్పక తీరుచుటయే గాక రక్తమును శుభ్రపరచి,
కలిసి మోల్చించును, ఇతర పానీయాలవలె తేహోగ్యమును చెబుచున్నది కాదు. 10 రులములు గల దబ్బీ 1-కి ధర 0-10-0.
పోస్టు ధర్యు వేరు. 8 కప్పులకునచ్చు పాటము 1-కి అణా 1.

1. ది ఇండియన్ ఇండస్ట్రీజ్ ల్ 1000 లిమిటెడ్ నెం 10 యెన్ పై నేను, మృతాను, 2. ఎ. రంగయ్యనాయుడు ఆంధ్రు
బడన్య నెం. 18 బండకపిడి మద్రాసు, 3. ప్రెసిడెన్సీ స్టోర్సు, 579, ప్రెసిడెన్సీ రోడ్డు, తిరువల్లిక్కేడి, మద్రాసు,
4. సి. వెంకటేశ్వర్తి ఆంధ్రు, బడన్య. ఇనుముపై వ్యాపారం, 58, బ్రాడ్వే, మద్రాసు నె. 10. రెడ్డిరామన్నపిడి మద్రాసు.
5. ఆర్ పార్థసారధి శెట్టి, రథాబహుద పోస్టుఆఫీసుయెడల, నైదావేటి, మద్రాసు.

OM
THE MYSORE GOVERNMENT SECURITY
Life and Marriage Assurance Company, Limited.
Head Office: Life and Marriage Assurance Buildings, Mysore (South India).
Capital (Fully subscribed) Rs. 5,00,000; Capital Paid-up about Rs. 3,75,000.
Government Securities held Rs. 4,00,000; Life Insurance policies issued Rs. 20,00,000.
Annual Premium Income Rs. 50,000; Funds invested on Immovable properties [Rs. 1,00,000].
Necessary security Deposit furnished to the Government of India as per Indian Life Assurance Companies Act 1912. Loans from Rs. 1,000 to Rs 5 000. Will be given with and without interest and security to our life Policyholders and bondholders. Next drawing for granting loans on 31st July 1924. Wanted Agents everywhere on liberal terms. Apply for particulars sharp to:—
Messrs. P. K. Rau & Sons.
Chief Agents, for Madras Presidency. 289, Thambu Chetty Street, MADRAS.

"Apexior" BOILER COMPOUND
ఎపెక్సియర్ బాయిలరు కాంపౌండు
స్టీముబాయిలరుల లోపలిభాగమునకు యీ కాంపౌండు బాగుగ పూసినయెడల బాయిలరులకు
యేవిధమైన ఆపాయమును లేకుండా కాపాడును యిదివరకు అయేభిరుచో చాలా ఆదాయము కూడా
వుండును. Apply to:— డి. యల్. శాస్త్రి ఆంధ్రుకో, 12. తంబుశెట్టి వీధి, మద్రాసు.

విశాఖపట్టణ మునిసిపాలిటీలో
నివసించుటకు మంచివిశాలమైన
నివేశనస్థలములు

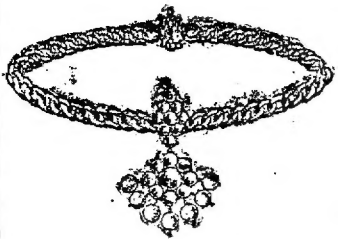
వేలము! 17-5-24 (శనివారము) వేలము

విశాఖపట్టణము మునిసిపల్ కాన్సిలు వారిచే 17-5-24
(శనివారము) తేదీ, అనగరమున లోనినవో తరువాత రోజు
లకు నూడ (నదివరకు ఉడుము 7 గంటలు మొదలు 9-30
గంటలవరకు పబ్లిక్ వేలములో విశాలమైన నివేశనస్థలములు
విక్రయించబడును.

ఈ స్థలములు మదరాసు ట్రస్టు స్థానికులు దైర్ఘ్యవారనే
బుగ్గిరొడవచేసిన స్థానాల ననుసరించి ఇండ్లు కట్టుకొనుటకు నుంచి
బయలుపై లెనిగాను, వట్టలమునకు మధ్యగాను ఉప్పున
సాధారణ స్వభావులు ఇండ్లుకట్టుకొనుటకు తగియున్నవి. ఈ
అనుబంధస్థలములు విశాలములైనవిగాడవు అత్తి ముండ్లి కా. బావి
కోస్తావకు తూర్పుగా కొన్ని గలములు దురకవలె గలవిగా
కొద్దు స్థలములకన్న ఎక్కు అయిన స్థలములు కుచ్చును. ఈ రోజు
నంతటను చేదీవబడి ఉప్పునవారము ఈ నివేశనస్థలము విడిగా
గాని పిల్లన బొమ్మలుగా గాని అమ్ముబడును. అమ్ముబడుట
కేవలముగా వచ్చు 18 (పదియొక) స్థలములు. విక్రేయ్య స్థలము
కాలూరు ఏరియా 200 చదరపు గలములు మొదలు 860 చద
రపు గలములవరకు వుండును. నడరు స్థలములు ఇవిని తెలియ
చేయు స్థానాలు విక్రేయ్యలకన్న వేలమువరకు, కట్టి మున్ను
విశాఖపట్టణము మునిసిపల్ ఆఫీసులో నుంచబడినది. కావలె
యెల్ల ఆఫీసు తెరిచి యెప్పుడు కాలములో యిష్టమైన
వేలము దినమునకు పూర్వము భోగట్టా నిమిత్తము గల
స్థానాలు నగైరాలు చూచుకొనవచ్చును. స్థలముల వేలము
స్థలములకుంట్ల జరుపబడును.

"ముంగిపూడి కామయ్య,
మునిసిపల్ ఆఫీసు విశాఖపట్టణము } చెయ్యిగ్గన్
27 మార్చి 1924 } మూర్త్య శాస్త్రి

ఒక సారీమాకు అర్థదనిచ్చి మా నాణ్యమును తెలుసుకొన కోరెదము

స్త్రీలు కంఠము నందు ధరించు

చెయి ను అడ్డిగె

6 నెల-13 నెలవరకు చేయవచ్చును. మజూరి చేదారం సహాయము 10-15 వరకు గలదు.

ఇ మి టే మ్ వ త క ము లు

ధర రు. 30-50 వరకు గలదు.

172, పుట్టుగలబందమైన క్యాటలాగు ధర రు. 1-0-0.

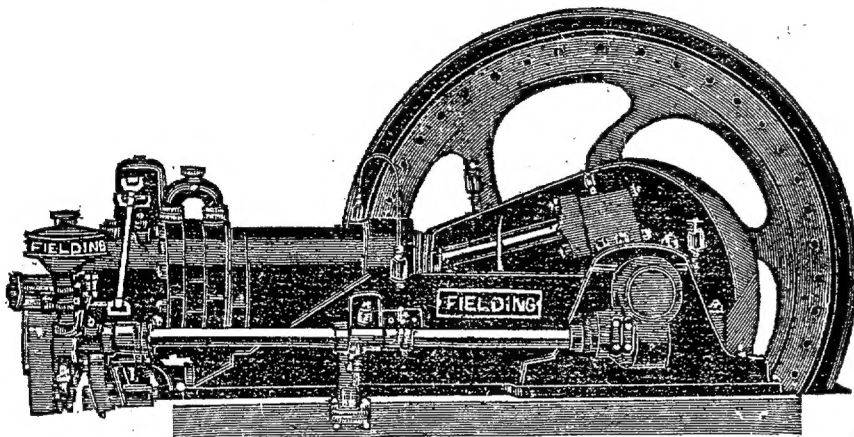
ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ,

నగలవర్తకులు 25, చై నాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

“ఫీల్డింగు” ప్రసిద్ధి కెక్కిన న్యూట్రెపు కోల్డు వేపరైజరు
క్విక్ స్టార్టింగు శమిడిశల్ క్రూడు ఆయిలు యింజను

STARTS IN TWO MINUTES FROM COLD

ఈ ప్రప్రిట్ తే 1 ది నుంచి ధరలు యింకను తగ్గించబడినవి.

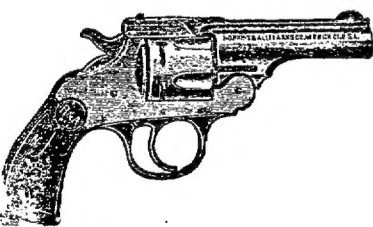
సుమారు రెండే నిమిషములలో వేపరైజరు ఫుల్లని స్థితిలో నుండగనే స్టార్టు కాగల ఈ యింజనులకు కొనుటకల్ల అనేకలాభములను పొందవచ్చును.

ఈ యింజనులకు క్రూడు ఆయిలు ఖర్చు, సాధారణమైన క్రూడు ఆయిలు యింజనులకు అయ్యే ఖర్చులో సుమారు సగముమాత్రమే ఆవును. అన్ని సైజులు యెప్పుడున్న స్టాకులో నుంచబడును. మీకు కావలసిన సైజులకు ఆలస్యముచేయక వెంటనే వ్రాయుడు.

Telegrams: — Sole Agsnts: D. L. Sastry & Co., Post Box No. 203
MACHINISTS 12, Thambu Chetty Street, MADRAS.

ఒంటికాగముతోటా కుపాకి కుప్రసిద్ధుడు

కంపెనీవారిచే చేయబడ్డది. (8068)

ధ ర లు

సరసము.

క్యేటలాగు

ఉచితము

వానాదిభనులగు రివాల్వర్లు అయితే

విడుతోటా యెక్కువని ప్రాపీకము 10౦౬3 సం॥

నాగము 3౨, 3౪, 3౬ అంగుళములలో దొరకును ఉన్నవి. కేబుల్ లో పెట్టుకొని గలిగినవి కూడ దొరకును.

యం. వి. రామాయణం శెట్టి అండు పింఛెనీ, నెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

క్రొత్తనాటకము!

రాజకళింగ గంగు

మంచినవలు!

ఆంధ్ర దేశ రాజచంద్రుడగు కళింగ గంగు చరిత్రము!

ఆంధ్ర దేశ కవిచంద్రుడగు వేములవాడ భీమకవి ప్రభావము!

తెలుపునాటక రాజము. వెల 0-10-0 అణాలు. చందాదారులకు 0-8-0

డిజైక్ ప్రసవలలు.

సాఫీకనవలు.

(1) పరిమళ 1-0-0

(3) నీరద 0-12-0

(2) సాధన 0-12-0

(4) ఆరణ్యిక 0-12-0

(5) రజని (బంకిమచంద్రుని నవల) రు 1-0-0

క్రొత్తక్యాటలాగు }
సిద్ధమైనది.

ఆంధ్ర ప్రచారిణి గ్రంథనిలయము, కాకినాడ.

“తార్కు”

పాంతు

కలములు

14 క్యారట్టు బంగారు పాళీలు కల
వి- ప్రశస్తమైన “ఇరిడేయం” పోయంట్లు
వేయబడినవి- చిర కాలము పనిచేయును-
నాణ్యమైన కలములు, ప్రత్యేకముగా
మాకొరికు ఇంగ్లాండులో చేయబడినవి.
“బేబీలార్కు” కలము రు 2-12-0
“జ్యూనియరులార్కు” కలము రు 3-12-0
“లార్కు” కలము 5-0-0
“సెల్ఫ్ పిల్లరు” లార్కు కలము రు 6-8-0
“లార్కు” సిరా- పాంతును
కలములకు చుంచుకము } 0-8-0
సిరా
నిక్కెలు పాంతును కలము క్లిప్స 0-2-0

యమ్. హెచ్. రావు,
అండు నన్ను,
పోస్టువెట్టె నెం- 29,
కాకినాడ.

నూతన ప్రచురములు

బమ్మెర పోతనామాత్య ప్రణీతము

ఆంధ్ర భాగవతము 1-8 6-0-0

డిటో మేలుప్రతి 2 సంపుటములు 8-0-0

ఆంధ్ర బ్రహ్మాండపురాణము 1-8 5-0-0

అనందరంగరాట్నాండము 1-8 1-8-0

అనంతనిఘండము 1-8 0-14-0

అవ్యకవీయము 1-8 2-8-0

అధర్వణకారికలు, సటిక 1-8 1-0-0

ఇంగ్లండు అనేక సంస్కృతాంగగ్రంథములు మావద్దదొరకును. క్యాటలాగులు చూడకోరినాము.

వావిళ్ల- రామస్వామిశాస్త్రిలు అండ్ సన్స్,
292, ఎస్.కే. రోడ్, చెన్నై 8.

చ మ త్కా ర గణితము.

ఈ గ్రంథములో చమత్కారగణితము, విశిష్టగణితము, విశేషగణితము, మనోగణితము, క్షేత్రగణిత సమస్యలు, చిత్రములు, అమృతములు, చిక్కులు, చిక్కుప్రశ్నలు, యాక్రితకృతులు, రమామలెక్కలు, గణితావధానము గలవు. మంచికాగమును, మనోబలమును, తెలివిన వృద్ధిచేయు రసవంతమైన విశిష్టచిత్రలెక్కలు ఇందులో నున్నవి. ఈ గ్రంథము చదివిన గణితమునం దసమానజ్ఞయై, చమత్కారమును, యాక్రితము తెలియ కలుగును. ప్రతివానివగ్గర నుండవలసిన పుస్తకము. దీనివెల రు 1 య. 2 పి. చార్జీ అ ర య. 6 ప్రతులు రు 5 య. పలయువారు:— పి. ఆర్. జనార్దనం నాయుడు, ఒంగోలు, (గుంటూరు జిల్లా) అని వ్రాయవలె.

శృంగారశ్రీనాథము

శ్రీనాథుని సమగ్రచరిత్రము. 1924-25 ఇంటర్మీడియట్ బుక్కు. వెల 2-0-0.

చాటుపద్యముణిమంజరి 1-6

ప్రబంధరత్నావళి 1-8-0

మూన్సాల్లముచ్చట 0-4-0

శ్రీ కాకుళ శ్రీహరిశతకము 0-3-0

మణిమంజరి - మేనేజరు,
8/15 నల్లతంబి వీధి తిరువల్లిక్కేటి, మదరాసు

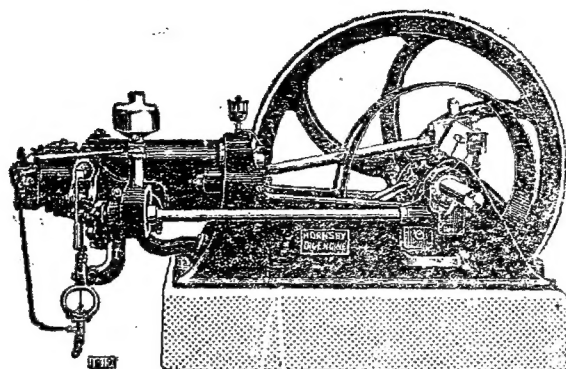
7-4-1924 తేదికుండి

మరల ధరలు తగ్గించబడినది

రస్త్వే - హారన్సు బై

హోం డెర్బి ప్రెస్

సుప్రసిద్ధమైన ఈ ఇంజనులు
విస్తారముగా ఖర్చుగుటచేతనే
ధర తగ్గించుటకు వీలైనది.

మాక్రాత్త ధరలు పట్టికిని
నెం ౨443 రు
చిత్రవిచిత్ర క్యాటలాగునకును
ఇప్పుడే వ్రాయుడు.

ఆ యి ల్ ఎం జి ను లు

6-45 బి. హెచ్. పి. వరకు అన్నికొలతలలో గలవు.

SOLE AGENTS IN MADRAS

MASSEY & Co., Ltd.

POST BOX No. 60
MADRAS.

మీ కు మంచి సమయము

మా వద్ద నిలువయున్న విస్తారమైన సామానులు

తగ్గుదల ధర ప్రకారము

యిచ్చి వేయబడును

నేరులో మీరు మావర్తకశాలకు వచ్చి, ధరల విషయమై తెలిసికొనవచ్చును
లేక

ధరలపట్టికకై వ్రాసిన పంపబడును.

నెస్సెర్ అండు కో (లిమిటెడ్)

హంటు రోడ్డు,

*

*

*

మద్రాసు.

భారతి

నచిత్రమానవత్రిక.

ప్రతి చాంద్రమా సాదిని ప్రచురింపఁబడును

ప్రతి సంచికయందును మూడు నాలుగు రంగులచిత్రపటములు ఇతరపటములు ప్రచురింపఁబడును

చందా సం॥ ౧ కి రూ. 6-0-0 విడిపత్రిక వెల రూ. 0-10-0.

వై శా ఖ మా న సంచిక - విషయానుక్రమణిక

వాఙ్మయపరిణామము — వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు;

తన్మయత — మద్దూరి సాంబయ్యగారు; తాండవకృష్ణుడు —

మంగిపూడి వేంకటేశ్వరగారు; వీడుకొలుపు — వెదురుమూడి కృష్ణరావు

గారు; పుష్పనాటకము — వేంకటపార్వతీశ్వరకవులు; బ్రహ్మగీతము —

చేపూరు సింహాచలముగారు; ఆంధ్రకవిత్వచరిత్రము — భోగరాజు నారా

యణమూర్తిగారు; ధనవిచారము — జంధ్యాల వేంకటశివకవులు; వ్యా

సహాధికభాషాఽహిమ్సారసనము — రావుసాహెబ్ గిడుగు వేంకట

రామమూర్తిశంతులుగారు; భావిచింతనము — బసవరాజు అప్పారావు

గారు; సుకీల — కొ. నృసింహాచారిగారు; ప్రకృతిప్రపంచము — శ్రీ

శేషాద్రి రమణకవులు; జాగ్రత్తమత సిద్ధాంతములు — సునీతిశ్రమణుడు;

వానప్రస్థుని విభ్రమము — శ్రీశివశంకరశాస్త్రిగారు; అనార్కలి —

చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహముగారు; కనుబొమ్మ — నండాది వెంకట

సుబ్బారావుగారు; వైదికవాఙ్మయము — కనుపర్తి మార్కండేయశర్మ

గారు; నండాది వెంకటసుబ్బారావు బి.ఏ. గారి “యెట్టి నాయెంకి” —

పోక్కులూరి లక్ష్మీనారాయణగారు; ప్రాచీనార్యశ్రీలు — భారతీయ

నాగరికతయందువారి స్థానము — విగవల్లి వేంకటశివరావుగారు; మధు

కలశము — రాయప్రోలు సుబ్బారావుగారు; గానము — కాశీనాథుని

భైరవమూర్తిగారు; ఏది? ముద్దు — పాపినేని వేంకటేశ్వరరావుగారు;

శ్రీశైలము; దయ్యములకొంప — శంకరదీక్షితులుగారు; ప్రేమ

తత్త్వము — మల్లాది సూర్యనారాయణశాస్త్రిగారు; వ్యవసాయ

చరిత్ర — వెంకటసుబ్బాశాస్త్రిగారు; నాగరాజు —

రాయనము వేంకటశివుడుగారు; భూతుకప్రియ — నోరి నరసింహ

శాస్త్రి; ప్రొఫెసర్ సి. వి. రామకృష్ణగారు — దండా వెంకటసుబ్బారెడ్డి

గారు; వసంతగానము — తురగా వెంకట్రామయ్యగారు; రామరాజు —

పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహరావుగారు; ఆశామృతము — దామరాజు

పుండరీకాక్షుడుగారు; మండుకస్తుతి — గిడుగు వేంకట సీతాపతిగారు;

బూరా — అడవి బాపిరాజుగారు; జగద్యుపేటలో దొరకిన శిలావిగ్ర

హములు — భ. పట్టాభిరామయ్యగారు; డాక్టరు జేముకజిన్నగారు —

వి. యక. శర్మగారు; రాణి రూపమతి — యశోధర - సిద్ధార్థుడు —

శంకరజయంతి.

చిత్రపటములవివరము

వర్ణచిత్రములు: — యశోధర-సిద్ధార్థుడు, అనార్కలి; బజబహదూరు-రూపమతి

సాధారణచిత్రములు: — శ్రీయత చెన్నాప్రగడ భానుమూర్తిశంతులుగారు, శ్రీ. సి. వి. మల్లప్పగారు-కబీరుదాసు; శ్రీ ప్రొఫెసర్.

సి. వి. రామకృష్ణగారు, బజబహదూరు మందిరము; డాక్టరు కజ్జినుగారు; ఇతరచిత్రములును.

మేనేజరు, “భారతి” తపాలపెట్టె నెంబరు 212, మద్రాసు.

కొలదివ్రతులు మాత్రమేయున్నవి, త్వరపడుడు?

మహర్షిదేవేంద్రనాథ తాకూర్ గారి స్వీయచరిత్రము

(గంధకర్త: — మొక్కసాటి రామమూర్తి గారు)

ప్రతివృత్తియు ముఖ్యముగా చదువ తగినది. 214 పేజీలు

నిండుక్యాలికోబైండు ఫెదర్ వైటుకాగితములు

జిలకో మహాశయుని జీవితము సంపూర్ణోపన్యాసములు. (మా. సత్యనా

రాయణశాస్త్రి విరచితము)

హిందీబాలగిడి (తెనుగు తెలిసినవారందరు స్వయముగ హిందీనేర్చు

కొనుటకు అనుకూలమగునట్లు వ్రాయబడినది)

హిందీమొదటివాచకము

డిటర్

...

హిందీ తెలుగు వ్యాకర్ణు డిక్షనరీ వెల 1—0—0 | సంగీత శమంతకమణి ... వెల 0—8—0

ధర రు 2 8 0

పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము.

... 2 4 0

... 0 6 0

... 0 6 0

ఆంధ్రశబ్దచింతామణి

వ్యాఖ్యానము

కర్త: — పారనంది రామశాస్త్రిలుగారు

ఆంధ్రవాఙ్మయమునందలిశబ్దమునకును నన్నయభట్టా

కడు రచించిన ఆంధ్రవ్యాకరణమున కిది చక్కని తెలుగు

వ్యాఖ్యానము. అనేక ప్రాచీన భారతీయములను విదర్శించి

నన్నయభట్టు మూలములకు సంస్కృతాంధ్రములయందు ఆంధ్ర

భాషా శబ్దములను దాహరించుచు వ్రాయబడిన అపూర్వముగు

వ్యాఖ్య. ఆంధ్రశబ్దచింతామణి నన్నయ కర్తృకము కాదను

కా వాదములన్నియు సుప్రమాణముగా ఖండింపబడినవి. భా

గవేద తెలుగు వాఙ్మయముగా చూడబడిన విశేషము తెన్నియో

గలదు.

వెల 0-12-0.

పోస్టేజీ నేటు.

మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము-చెన్నపురి

ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము

తపాలపెట్టె నెం 212,

6, 7 తంబుకెట్టివిధి మద్రాసు.

భారతి

(వైశాఖ మాసము)

నిన్నటిదినుము భారతి అయిదవ (వైశాఖ మాసము) సంచిక వెలువడినదని భారతి పాఠక మహాశయులకు, నాంధ్రమహాజనులకు విన్నవించుకొనుటకు మిగుల సంతోషించుచున్నాము. మా యుద్ధమమును జయప్రథముగ గొనసాగుచుండ ననుగ్రహించు వర్ష శ్రమకును, ఆంధ్రవిద్యనందలికిని అంజలిబద్ధమను గృతజ్ఞులము వగుచున్నాము.

ఈ సంచికయందు సరసచనరచనానిపులుగు శ్రీ చిలకమర్రి లక్ష్మీనృసింహముగారి "అనారాధి శ్రీ పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహ రావుగారి "రామరాజు" శంకరదీక్షితులుగారి దయ్యములకొంప" అనుకథ లపూర్వకభాసన్నివేశము, రచనాచమత్కారము గలిగి భారతికి వన్నెదెచ్చుచు పాఠకజనహృదయముల నాకర్షించు గలవనుట సత్యదూరము కానేరదు. శ్రీ వేంకటపార్వతీశ్వర కవుల పుష్పనాటకము సరసముగా నున్నది. ఇది రచయితల సహజరసితన, ప్రకృతి శోభను వెల్లడించుచున్నది. శ్రీ వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారి "వాఙ్మయ కరిణామము" శ్రీ భాగరాజు నారాయణమూర్తిగారి "ఆంధ్రకవిత్వ చరిత్రము" రావు సాహెబుగిడుగు వేంకట రామమూర్తి పంతులుగారి "వ్యావహారిక భాషా బహిష్కార నిరసనము" నను మూడు వ్యాసములు భాషాభాగము వలంకరించుచున్నవి. ఇంకను శ్రీయుత రాయసము వేంకటశివుడుగారి "నాగరాజు" కనువర్తి మార్కం డేయశర్మగారి 'వైదికవాఙ్మయము' బాధ్యమత సిద్ధాంతములు 'వ్యవసాయచరిత్ర' 'ప్రాశస్త్య సి. వి. రామనుగారి చరిత్రము' మొదలయిన గద్య వ్యాసములుగలవు.

శ్రీరాయప్రోలు సుబ్బారావుగారి 'మధు కలశము' 'శ్రీ తురగా వేంకటరామయ్యగారి "వసంతగానము" శ్రీ గిడుగు వేంకటసీతాపతిగారి 'మండుకస్తుతి' (ఋగ్వేదసూక్తమున కనువాదము), శ్రీ శివశంకరశాస్త్రిగారి 'వానప్రస్థుని విభ్రమము', శ్రీ పల్లాది సూర్యనారాయణశాస్త్రిగారి ప్రేమతిర్థము మొదలగు పద్యవ్యాసములు మృదుమధుర శైలిలోనింపు గూర్పుచున్నవి ఇందలి యెల్ల వ్యాసముల గణములను బ్రత్యేకముగ బరిగణించి జాలము. పాఠకులే గ్రహించి యానందింతురని విశ్వసించెదము.

వర్ణ చిత్రములలో యశోధర-సిద్ధార్థుడు, అనారాధి, చిత్రములు ప్రత్యేక ప్రశంసార్హములు. బజబహదూరు రూపమతి పటమును సుందరముగా నున్నది. శ్రీ యతులు, చెన్నాప్రగడ భానుమూర్తి పంతులు, బులుసు సాంబమూర్తి, ప్రొఫెసరు సి. వి. రామను, డాక్టర్ కజ్జుగార్లయొక్క చిత్రము లిందుగలవు. శ్రీ శైలమునందలి శిల్పచిత్రములు, ఇతర చిత్రములును గలవు.

మా భారతి నిరంతరము నిట్లే పండిత జనాదరమును బడసి విలసిల్లుచుండును గాత యని శ్రీ భారతీదేవిని బ్రార్థించుచున్నాము.

భారతి సంపాదకుడు

కైస్తవులను హిందూసంఘము

లోనికి సంస్కరించుట

5.5.24 తేదీని ఏలూరుతాలూకా కురువెళ్లగూడెం గ్రామ కైస్తవుల కైస్తవములను మారు నమ్మకము లేదని మాతృభాషామతమును హిందూమతములోనికి సంస్కరింపవలసి నదిగ కోరినందున సంస్కరించడ మైనది.

7.5.24 సం॥ తేదీని గుంటూరుజిల్లా సత్రేనిపల్లి తాలూకా గ్రామ కైస్తవుల కైస్తవములను మారు విద్యముగ నున్నవని మతమును మారు నమ్మకము లేదని ప్రమాణ పత్రకవ్యాసి యిచ్చినందున హిందూమతములోనికి స్వీకరించడ మైనది.

ఏలూరుతాలూకా సత్రాలగ్రామ కైస్తవుల కైస్తవ మతమును మారు నమ్మకము లేదు. హిందూమతధర్మములు మారు భోధించి మతము వదిలింపవలెనని నిన్ను మాతృభాషామతములో సంస్కరించవలసినదిగ వై న ఉ దా హ రించినవారలెల్లరు ఒప్పుదలప్రమాణపత్రకలు వ్రాసి యిచ్చి నందున మ. రా. రా. శ్రీ కల్లెం వెంకయ్యగారి అధ్యక్ష త్వక్రింద వంగాయగూడెంలో శ్రీరాములవారిదేవాలయమునందు 7.5.24 సం॥ తేది సా 4 గంటలకు పెద్దసభచేసి మ. హా. రా. శ్రీ ఏలూరు సిద్ధి సంఘ సెక్రటరీగారు అత్రైల నూర్యనారాయణగారు హిందూ మతధర్మములను కైస్తవ మతధర్మములను వ్యత్యాసములను తేటతెల్లముగా తెలియనట్లు మృదు మధురస్వరముతోను పువస్యశించిరి.

కురువెళ్లగూడెం గ్రామకైస్తవుల నామధేయములు. (1) మానుకొండ ప్రకాశ మను చంద్రయ్యను. (2) కేచర్ల ఏ వియ్య అను ఎర్రయ్యను గుంటూరుజిల్లా సత్రేనిపల్లి తాలూకా గడగపాడు గ్రామకైస్తవుల నామధేయములు.

(1) కొవ్వలి సోమయ్య అనే సామయ్యలు (2) కొవ్వలి నాగోరి అనే సంతోషము (3) కొవ్వలి నూరమ్మ అనే మాణిక్యము.

కైస్తవ నామములను తొలగించి పూర్వమతనామములను సంస్కరించడమైనది.

అధ్యక్షులు:—శ్రీ కల్లెం వెంకయ్యగారు కైస్తవ మతమును గురించియు చక్కగా బోధించిరి. హిందూమతమును దొంగతనము చేయుమనిగాని, జూదమాడుమనిగాని, మధురం సమును భుజింపమనిగాని, జీవహింసచేయుమనిగాని, మధ్య పానమును త్రాగుమనిగాని, చెప్పియుండలేదు. ఇల్లుగెలువలే నమ్మ రచ్చగెల్పునట్లుగ శ్రీరామస్వరణ జేసికొనలేక ఎండ మావులను జూచిజలమని భ్రమకొనినట్లు అన్యమతములు పాల్గొని జూచిదొరలకు గుర్రములను పట్టుట బూట్టులు తోముట కుక్కలకు మేతవేయుట దొరలకు నెట్టెలు కట్టుట గుట్టెములకు గడ్డివిక్రమింపవచ్చుటయితరమతము పాల్గొనుటచే యిన్నివిక్ర ట్టువాటిల్లుచున్నవి. మిత్రులదండ్రులుపెట్టిన చక్కని నామములను విడిచిపెట్టి అన్యమత నాయకులను ఫెడరేక్షనియు సత్కరింపి యు ఈతాకనియు నక్కరినియు యీనామములను పెట్టుకొ నుట కడునిచకరమనియు, జాట్టులు కత్తిరించు చికాపింకులు ను బాట్టులను తీసివేసుకొనుట మిగ్రామమునకు నొకనూర్లో మాట్టుడువేసి వారికి పదిరూపాయలక్షములిచ్చి మిద్రుకైస్తవ మతధర్మములను బోధించమని విషయములు నియమించగా పాదిరిలు శుభాతు దినమున ప్రార్థనకు రావలయుననియు ఈది నము మొదలుకొని మిద్రు దేవునికి చందాడబ్బు వేయలేదుగాని పూజకుమిద్రు వంటచేసుకొను వియ్యములో నొకగుప్పెడు వి య్యమును నొకకుండలోవేసి ఏడవదినము కాగానే దేవునికిడికి యావియ్యమును తీసుకరావలయుననియు, గ్రామములోనుండు వారల కెల్ల ర వ ను, ఈ విధముగా ప్రబోధ లు చే యు రు ర ని యు యా గ్రా మ ఘ ణు లు దేవునికి చందాగా దెచ్చిన వియ్యమును యాగ్రామజీవరూగారు ఈవియ్యము దేవునివియ్యమనియు ఈవియ్యముకొనువారికి ము క్తిగలుగుననియు ఈ సాధు ఆదియాంధ్రులకు హెచ్చరించి ఏ లాముపాడించి విదురూపాయలువియ్యము పదిరూపాయలకు పాటపాడించి నొకరికేర కొట్టివేయించి వానిదగ్గర డబ్బు లేక పోతే కమ్మవారియింటికి వెళ్లి దొరగారూ వేను దేవునివియ్య మునుపాటపాడితినండిపదిరూపాయలుయిప్పించండి అని వారిని పీడించి డబ్బును తీసుకొనివెళ్లి వారికి సమర్పించుచుండురు. కో తపండుగను హెచ్చరించి దేవునిచందా యనుచు పూజుజంతు బృందములకు మేకలను కొళ్లను గొట్టెపాట్లెళ్లను ఆవులనుమాడ లు ధాన్యపుకట్టలను బట్టుకుడ్డలను కోడి గుడ్డ ను యింక

అనేక మైన వస్తువులను ఈపైని ఉదాహరించిన ప్రకారముగ వీరిని హెచ్చరించి పాదిరిలు వీరివలన విత్త మాణ్ణింపమనుదురు. ఈమిషనరీయులు సీమనుండి వీరివలనబట్టును తెప్పించి నిమ్మజాతులకు వుచితముగా విద్యనగరపు చుందు రనెదరు. శ్రీనూర్యనారాయణగారు జెప్పినట్లుగా మనవీరిల డబ్బే కొల్పోవుమందుగాని లెక్కచూచినట్లయితే సీమడబ్బు మనకేమియు యుపయోగపడుట లేదనియు యీమిషనరీవారు సీమచందాడబ్బుపెట్టి వీరిలను నూటికి ఎంతమందిని బి.ఎ.బి.ల్. చదివించిరినియు మనకు ప్రతిదినము ప్రబోధచేసినట్లే లెక్క చూచినట్లయితే నొక్కొక్క గ్రామములో పున్న టి చర్లకు పాదిరిలకు ఆగ్రామము చందాడబ్బే చాలు నని యు అధ్యక్షులుగా రుపన్యశించిరి. సభసలకరించినవారెల్లరు సంత సించి మ. హా. రా. శ్రీ మన పేటలకు శ్రీ యోగిపుంగవులకు శ్రీ గూడూరి రామచంద్రరావు పంతులుగారు, శ్రీ అయ్యదేవర కాశేశ్వరరావు పంతులుగారు శ్రీ కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు, శ్రీ నెల్లంకి కృష్ణమూ రిపంతులుగారు శ్రీపుష్ప నారాయణ మూ రిపంతులుగారు మొదలైన మహానీయులెల్లరు ను మన పేటలకు దయచేసి మనమత ధర్మములను బోధించుటచే యేలూరిపేటలయందు తదితర పేటలయందును విశేషముగ కైస్త వులుకాకుండిరినియు వారనాగయ్యగా రుపన్యశించి సభవారల కెల్లరకు కర్పూరహారతు లిచ్చి ఫలహారములు పంచిపెట్టి ఆది హిందూ మాతకు జయ యను జయజయ స్వగులతో సభ ముగింపబడెను. (విలేఖరి.)

మాక్సిల్ అందుకంపెనీ లిమిటెడ్

(ఇంకొక్కోరేజిడ్ ౬౯ ఇంగ్లండ్)

నార్త్ బీచ్ రోడ్డు మదరాస్

కథానాచక పుస్తకములు

Table with 2 columns: Book Title, Price. Rows include 'బాలకవి', 'మొదటి తరగతికి...', 'మొదటికథానాచక పుస్తకము...', 'రెండవ', 'మూడవ', 'నాల్గవ', 'విదవ'.

వీనియందు పెక్కుచిత్రపులున్నవి. వానిలో ననేకములు ముఖ్యముగ నీపుస్తకములకొరకై చిత్రంపఱచియున్నవి. వీనియం దువలె బ్రతిమలుగల మతియే నాచక పుస్తకముల పరంపరయు బ్రహ్మత మాండ్రభావయందు లేదు.

రాయబహదూర్ కం. వీరేశలింగము పంతులుగారి చేత వ్రాయబడినవి.

Table with 2 columns: Book Title, Price. Rows include 'ప్రథమభాగము', 'ద్వితీయభాగము'.

హిందూదేశ చరిత్ర ప్రారంభ పుస్తకము (మొదటిభాగము)

కథలు, ఇతిహాసములు

వరసాపురం; టైల్ హైస్కూలు హెడ్మాస్టరు, ఏ. జయరామరావుగారు, బి.ఎ., ఎల్.టి కే. ఏ. వీరభానునా చార్యులుగారు, బి. ఏ. వ్రాసినది

రావు బహదూరు

కే. వీ. రంగస్వామి అయ్యంగార్ ఎం. ఏ. యఫ్. ఆర్. హెచ్. యన్, వారు అవతారిక వ్రాసినది.

ఇది మదరాసు విద్యాశాఖ ప్రచురించిన పిలవగు ననున రించి ఈపుస్తకము వ్రాయబడియున్నది. ఇందనేక సూత్రవాంశ ములు గలవు.

ఆ. 12 0 ఇంగ్లీషు తెలుగు నిఘంటువు ... రూ. 1 0 0

హాక్సిల్ కంపెనీవారి, మోడర్న్ నిఘంటువు, ననుసరిం చి వ్రాసినది. ఉత్తరసర్కారులలోను, దత్తమండలములోను, మధ్యరాష్ట్రములోను, బహుకాలము ఉపాధ్యాయులకు నుల్ల దువారిచే ఆంధ్రీకరింపబడినది.

దక్షిణ హైదరాబాదు

(చరిత్ర విలేజ్)

జననదినోత్సవము

రక్షాసంస్కార వైత్రుత్వత్రయోదశి గురువారమునాడు నల్లగొండయందలి కళాభివృద్ధి పాఠశాలమండరమున కీర్తి శేఖరై న రావుబహద్దరు కందుకూరి వీరేశలింగముపంతులుగారి జననదినోత్సవము జరుపబడినది. 'నీలగిరి' పత్రికాధిపతులైన మ.రా. ముప్పిరెడ్డి వేంకటరామ నరసింహారావు పంతులుగారు నాడు సభాధ్యక్షత వహించిరి. ఆంధ్రజన జిల్లాసంఘ కార్యదర్శులైన శ్రీమాన్ శేషభట్ట వేంకటరామనుజాచార్యులు వకీలుగారు మఖ్యోపన్యాసకులుగ నుండిరి.

లఘుపుస్తకము

నిజాంరాష్ట్రాంధ్రజన కేంద్రసంఘ ప్రచురములలో మొదటిదగు "నిజాంరాష్ట్రాంధ్రులు" అను లఘుపుస్తకము వెలువడినది. పదిపేజీలు గలిగి అందమైన ముఖపత్రముతో చక్కనితైలిలో వ్రాయబడి ముద్రింపబడినది. దీనివల ఆర్థిక నిర్బంధము బడినది. నిజాంరాష్ట్రాంధ్రులగురించిన సంగతులన్నియో దీనియందు గలవు. విద్య, కృషి, వాణిజ్య, పారిశ్రామికాదీనీతులు వివరముగ చర్చింపబడినవి. వలయువారు కార్యదర్శిగారికి వ్రాయవచ్చును. లఘుపుస్తకములను, కరపత్రములను జనసామాన్యమున కందజేయు నలవాటు ఇదివర కీప్రాంతమునందములలో లేకుండెను.

ఆంధ్రసోదరీ సమాజము

౧౯౨౪ సంవత్సర మే నెలనాటికి ఆదివారమునాడు సమావేశమైన శ్రీమతి సోదరీ సమాజ నాయని వేంకటరావు బహద్దరు జమీందారు మునగాలగారి పుత్రికారత్నంబగు వనపర్తి రాణిగారికి సంభవించిన భర్త వియోగదుఃఖమునకు సమాజమువారు తమయంతాపమును ప్రకటించుచు శ్రీరాణిగారికి తమ సానుభూతిని తెలుపవలయు నని తీర్మానించిరి.

హరికథలు

శ్రీయుత ఆదిపూడి సోమనాథరావుగారు మ.రా.రా.శ్యామరావుగారి కూతురివివాహమునందు పాఠోపాత్మ్యము జరుపుటకు చెన్నపురినుండి విచ్చేసి నెకంద్రాబాదునందు "రామాయణము"ను హైదరాబాదులోని శ్రీకృష్ణదేవరాయల ఆంధ్రభాషానిలయమునందు "దయాకరవిజయము"ను హరికథాకాలక్షేపమొనర్చిరి.

ఆర్య సమాజము

నెకంద్రాబాదులో నుండు శ్రీమతి సీతాబాయిమ్మగారును, వారిపుత్రులగు శ్రీయుత శ్యామరావు గురేవాడుగారును ఆర్యసమాజమునందుచేరి చిరకాలమునుండి అత్యంతభిమానోత్సాహములతో పనిచేయుచున్నారు. శ్రీమతి సీతాబాయిమ్మగారి కాలికాపాఠశాలను స్వయముగ నడుపుచున్నారు. బాలికల కుచితముగ దీనియందు విద్యగరపబడుచున్నది. ఇంతియేగాక మాతాపుత్రులిరువురును కళావంతులయందు వివాహాది సంస్కారములను ప్రవేశపెట్టి స్వజాత్యుద్ధరణకై చాలకాలమునుండి పాటుపడుచున్నారు. ఏప్రిల్ ౨౦ వ తేది నాడు శ్రీయుత శ్యామరావుగారి పుత్రికావివాహ మతివైభవముతో జరుపబడినది. ఆర్యసమాజవిధుల ననుసరించి వివాహసంస్కారము జరుగవలెనని యుద్దేశ్యముతో చెన్నపురినుండి వేడిలే సోమనాథరావుగారిని రప్పించిరి. కృష్ణాజిల్లామందు డిప్యూటీ కలెక్టరుపనిచేసి కీర్తిశేఖరై న రావుసాహెబు భక్తవత్సల నాయకుగారి పుత్రులగు శ్రీయుత లోకనాథులనాయకుగారే వారు. వీరివయసు ౨౫ సంవత్సరములు. పట్టపర్తియందొక జర్నలునందు కడలేరి ఉత్తరసర్కారులలో రెవెన్యూ ఇన్స్పెక్టరుగానున్నారు. వధువు శ్రీమతి శకుంతలాబాయిగారు వయసు ౧౬ సంవత్సరములు. నాన్ పార్టీ జరుగలేదు. గానవిద్యానిపుణులగు పురుషులు సంగీతమును బాడిరి. పలువురు పెద్దమునుష్యులు వచ్చి వధూవరుల నాశీర్వాదించి కట్టుములు కానుకలతో బహూకరించిరి.

బ్రహ్మసమాజము

గతశుక్రవారమునాడు బ్రహ్మసమాజవిధి ననుసరించి భూమి ముత్తయ్యగారి కొమారుడగు చంద్రారావునకును, భూవన్నమ్మగారి పుత్రికయగు శ్రీమతి శివరాజమ్మకును వివాహము జరిగినది. శ్రీయుత జి. పి. చందావర్మగారు బి. ఏ. ఎం. ఆర్. పి. ఎస్. గారు మ. రా. భాగ్యరెడ్డి వర్మగారి సహాయమున పాఠోపాత్మ్యమును జరిపిరి. వధూవరుల నయకు శ్రమముగా ౧౫-౨౪ సంవత్సరములు. దీనియందు పాఠశాల పరింకరు

గారు ఎం. ఏ. (సతీమణిసహితము) బాబీ కిషోరావుగారు బి. ఏ. బి. ఎల్. పి. వై. శే. మ. గి. రి. రా. వు. గారు మున్నగు ప్రముఖులు పలువురు పాల్గొనిరి. భోజనపువిందు కాళాహారములతో గూడుకొని యుండెను. ఆగ్రజాతులవారు సహితము కొందరు భోజనము సారగించిరి. వధూవరులు ఆయురారోగ్యములు గలిగి చిరకాలము గృహస్థశ్రమమునందు వర్ణింపబడు గాక!

దానము

దాతృత్వమునందు ప్రవర్తించి కీర్తిశేఖరై న సేతురామగోపాలగారి పుత్రులైన సేతులక్ష్మీనారాయణగారు హైదరాబాదులోని శ్రీకృష్ణదేవరాయల ఆంధ్రభాషానిలయమునకు సుమారు ౧౨౫ రూపాయల విలువగల యొక ఇనుపపాతము నిచ్చినిలయపు సభ్యుల కృతజ్ఞతకు పాత్రులయినని తెలియపచ్చినది.

హిందూమహాసభ

విశేషవర్ధన నాటకశాల మైదానములో గతశనివారమునాటిసాయంత్రే మారు గంటలకు సమావేశమైన మహాసభకు శ్రీయుత మాడపాటి హనుమంతరావు పంతులుగారు అధ్యక్షత వహించిరి. కార్యదర్శియగు పండిత వామన్ నాయక్ బాగీర్థియగారు గతసంవత్సరమున జరిగినపనిని నివేదించి ఆదాయవ్యయములను జూపిరి. నూతనసంవత్సరపు ఎన్నికలు జరిగినవి. కార్యనిర్వాహకవర్గ మిట్లేర్చినది.

అధ్యక్షులు:— శ్రీమత్సర్వేపాంసపరీవ్రాజకాచార్య చండీ సామిగారు.

ఉపాధ్యక్షులు:— రాజా ప్రతాపగిరి హద్దురు గారు; సేతులక్ష్మీనారాయణ దాసుగారు, న్యాయమూర్తి కేశవరావుగారు, సేతులక్ష్మీ మేగ్గిగారు, పండిత మాడపాటి హనుమంతరావుగారు, హైకోర్టువకీలు.

కార్యదర్శి:— శ్రీయుత వామన్ నాయక్ బాగీర్థియగారు. సహకార్యదర్శులు:— శ్రీయుతలు కాశీప్రసాద్ గారు సేతులక్ష్మీనారాయణగారు శేషమాల రంగరావు గారు వకీలు హైకోర్టు, గయాప్రసాదు ఆర్యగారు.

కోశాధ్యక్షులు:— శ్రీయుత కృష్ణదేవనాయక్, ఆబ్బూరి ముస్తాజిత్.

కార్యనిర్వాహక సభ్యులు:— శ్రీయుతలు కాశీనాథ వైద్యగారు ఎం. ఎ. ఎల్. ఎల్. బి, పాండురంగజోషిగారు బి. ఏ. ఎల్. ఎల్. బి, రామచంద్రనాయక్, బారిష్టరుగారు, శ్రీ కిషోరావు బారీష్టరు, నరనారాయణ ప్రసాదుగారు బి. ఏ; రఘునాథరావుగారు వకీలు హైకోర్టు, హాజీనారాయణ

దాసుగారు, అంబా దాసరావుగారు వకీలు హైకోర్టులక్ష్మీనారాయణగారు ఫాటక్ ("నిజాము విజయ" పత్రికాధిపతి) సంగం సీతారామయ్యగారు, భాగ్యరెడ్డి వర్మగారు దిగంబర్ దాసుగారు వకీలు, విశ్వేశ్వరనాథ్ బి. ఏ. బి. ఎల్. గణేశమూర్తి సింగ్ గిగారు, చిరాగ్ మీరన్నగారు, బాపూరావుగారు మరి నలుగురు.

ఈ సభవారు గత సంవత్సరము హిందూ ఆనాథాలయమును స్థాపించిరి. దానియందు దివ్యదు ౧౪ గురు అనాథబాలురున్నారు. వీరు నాటిసభకు వచ్చియుండిరి. సభ్యులందరు చూచులాగున ప్రత్యేకస్థలము వీరి కమర్చబడెను.

ప్రభుత్వోద్యోగము

లెఫ్టి నెంటు కర్నలు జీవకాసింగు సి. వి. ఇ. వి. ఎం. ఎస్. గారు మే నెల ౧ వ తేదీనుండి ప్రభుత్వోద్యోగమును చాలించుకొనిరి. వైద్యకాళి, ఆరోగ్యకాళి, కారాగారకాళి ఈ మూడును వీరియధీనముం దుండెను. ఈ డైరెక్టరుపదవిని ప్రస్తుతము మేజరు మహమ్మదు అక్రఫ్ ఎం. బి. గారు స్వీకరించిరి. కర్నలు జీవకాసింగుగారు ౧ మే ౧౯౨౦ నాడు నిజాం ప్రభుత్వోద్యోగమునందు ప్రవేశించిరి. మూడు సంవత్సరములు గడచినతరువాత మరియొక సంవత్సరమువరకు వీరి ఉద్యోగకాలము పొచ్చించబడెను. ఈ కాలము పూర్తియగుటచే నిచ్చుటకుండి మే నెల ౧ వ తేదీనాటి రాత్రి బండిలో నెల్లిరి. వైద్యకాళి అనేకులు వీరిని కలసికొనటకై వచ్చియుండిరి.

వెల్లింగ్టన్ సినిమా

10.5.24 తేది శనివారమునుండి 17.5.24 తేది శుక్రవారమువరకు రెండుసార్లు సాయంత్రము 8-15 దినమునకు రాత్రి 8-30 గంటలకు శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 8-15 గంటలకునూ యూనివర్సల్స్ స్క్రీమింగు సీరియల్ డి ఈగిల్స్ టాలన్స్ మిక్సిలి భయంకర, ధైర్య, ప్రాణముపోవుట మొదలగునవిగల అధ్యాయము. ఫ్రెడ్ డాక్స్ డక్ & ఆకలిటిర్ ప్రభావపూర్వక ధరించిరి. ఉపకథలు 10, 11, 12, నాలుగవవారము 6 భాగములు. యూనివర్సల్స్ గ్రేట్ బాక్సింగు సీరియసు డి లెడర్ ఫువర్స్ ఇంటర్ సేవల్ న్యూసు & కామిక్ కూడ చూపబడును.

NOTICE

FRENCH and German are taught by post. Three months course. Terms moderate. Concession to students. Apply for particulars with one anna stamp to S. R. Dabholker Esq., Kirtiker's Bungalow, Santa Cruz (Bombay).

డాక్టరు, జి. పి. గారి సుగంధనస్యము

అంగములందెల్ల కిరణునకు, ఇంద్రియములందెల్ల నయనమునకు, ప్రభావము అను విషయము సర్వజనలకును తెలిసినవిషయమే డా॥ ఈ రెండింటియందును కలుగు శ్యామల సాధారణముగా (పా.. హాని కలిగించునను అని

వ్యాధిగ్రస్తునినస్యమును నివృత్తియొకముగాక జీవిత యావదజాంతమును బాధించుచుండును. ఇట్టివ్యాధులకు తానికి తీసికొనుచుండు లోకేత ముదయోగింపబడుచు వచ్చి యిది గాని యిది యావ్యాధులను నివారించు లేక పోవుటయే గాక కనవిషయంబగుటకు చేరినదిగా నుండుటచేత తుదకు శేషరోగ్యము నంతట చెడిపోయినదిగాకాకాడ నేర్పడినది. తరువాత వైద్యులను పట్టును నరనాగరితులచేత బంధివైద్యులుగా పీర్చి నింపుట యిట్టి ముందుకాకాడ ననేక మిప్పుడు బంధయోగింపబడుచున్నది. గాని అది నూడవంతక ప్రయోజకరముగా గ్రహింపబడుటలేదు. ఈ సుగంధనస్యము లన్నియును యోచించిచిరకాలము కరి త్రవచేసి యావద్యువరాంగిలేదు యూనానై డక్టరులగు డా॥ డి॥ బోగోవకారామ్మై తమసర్వస్వమును నివారించుచున్న డాక్టరు, జి. పి. గారి సుగంధనస్యమును కనిపెట్టి.

ఇదివరకే లోకమునందంతటను వ్యాప్తము చేయబడి ముప్పదిమైదది కాలక్రితీనినిగురించి మేము విశేషించి ఖ్యాతింపవలసికొను లేదు. ఒకసారి యువయోగింపియెడల దానియొక్కవృద్ధులను నడియే స్థాపింపగలదు. దీనిచే బాధానిష్ఠులై గాంచి కృతజ్ఞతాపూర్వకముగా గొప్పవారును కొలదివారును కుప్పియొక్కవృత్తికల లెక్కకు మిక్కిలిగానున్నది. ఈ సుగంధనస్యము నుదయోగింపబడుట మొదలు, చుట్టు, కన్నులతో సంబంధించిన సమస్తవ్యాధులను సమాలముగా నశింపును. పీసనము, బిండిలనొప్పి, రులోనిలోట్టు, జలదోషములు, మొదలైన, కంతమునకు వైద్యక ౯౬ వ్యాధులకును ఈ సుగంధనస్యము పెట్టివది ధిక్కుము. ఇట్టి గుణవిషయము గలిగి యింతకుండుముగా వికయింపబడు నావధ మిదికప్పు మతయొకటి లేదు. ఇరకాల ముండునకు చెదని సుగంధ విశేషమునకు, పొడి ఉభయము లేనివారికి కనీత మిది హితవుగా నుండును.

సాధారణముగా పొడిలేయవార లీ సుగంధనస్యమునుకట్టి రెండుసారులు అపయోగింపియెడల, ఇది సాధారణపు పొడి ౧౦, ౧౫ సార్లు అపయోగింపియెడల పనిచేయును. లోకా తెలుగుల సాధారణపు పొకాకు పొడిలో నీ సుగంధ నస్యమును కలపిటిక కలిసియెడల నా పొకాకంతయును మిక్కిలి పండుకంత మగును.

బుడ్డి ౧ కి అ. క. వి. పి. ఖర్చు అ ర డబ్బా ౧ కి రూ. ౨-౦-౦. వి. పి. ఖర్చు ౦-౦-౦

ఆంగ్ల లేక ఆంధ్రభాషలో విలాసము వివరముగా వ్రాశుటెను.

విలాసము:- గురుబసవ అండు కంపెని లిమిటెడ్, పోస్టుబాక్సు 510 మద్రాసు.

అడయారు వార్తలు

జాతీయ కలాశాల

అడయారు, మే 7:—అడయారు నందలి జాతీయ ఉన్నత విద్యాలయమును కళాశాలగ మార్చుటకు ఇచ్చట ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. విద్యాలయాధికారులు ఇందును గురించి మదరాసు విశ్వవిద్యాలయమువారికి వ్రాసి రాబోవు జూలై మాసమునందు ఇంటరుమీడియేటు తరగతులను స్థాపించి మొదటి మూడు గ్రాఫులలో కీర్తిగా గ్రాఫుటకు ఉత్తముల నిష్పించ కోరియుండిరి. విశ్వవిద్యాలయపు సిండికేటువారు ఇందును గురించి కొంచెం నివేదిక సంప్రదించు గాను డాక్టరు కాండ్లెతు రెవరెండు మోషులు గార్లను నియమించిరి. కీరు కొద్దిదినముల క్రిందట అడయారుకువచ్చి విద్యాలయమును పరిశీలించి ఇచ్చట కలాశాలను నెలకొల్పుటకు అన్ని విధముల వసతులు గలవని అభిప్రాయ మిచ్చుచు సిండికేటువారికి నివేదికము నంది యున్నాడు. సిండికేటువారి యుత్తములు త్వరలో రాగలవు.

కలాశాల జూలై మాసారంభమునందే ప్రారంభమగును. ఉన్నత పాఠశాలయొక్క ప్రధానోపాధ్యాయులగు శ్రీయత గడ్డపాడుగు వేంకట సుబ్బారావు పంతులు ఎ. ఏ., ఎఫ్. ఎస్. యు గారు కలాశాలకు ప్రిన్సిపాలుగ నుండురు. కలాశాల సాశ్రమముగ నుండును. ఇందుజుదువు విద్యార్థులకు కలాశాలలోనే భోజన మజ్జనాదులకు ఏర్పాటు చేయబడును.

ఇతర విషయములు

డాక్టరు జార్జి అరండేలుగారు త్వరలో పాశ్చాత్య శైలిముఠా ఇందూరు విశ్వవిద్యాలయ సందర్శమున సంచారము చేయుటకు బయలుదేరుచున్నారు.

ప్రాధికార ఎన్. ఎస్. రామారావు ఎం. ఏ (కాంటూబు) గారు యూరోపులో త్వరలో జరుగు ప్రపంచతాళిక మహాసభకు భారతదేశ ప్రతినిధిగా బయలుదేరుచున్నారు. యూరోపున పేరు అయిదారుమాసము లుండురని తెలియుచున్నది.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

శ్రీశ్రీ విజయనగర సంస్థానాధీశ్వరుల యాదృణము క్రింద శాస్త్రలో విజయనగరమున నెలకొల్పబడ బోవుచున్న ఆంధ్రపరిశోధక విశ్వవిద్యాలయమువారి యుద్దేశ్యములపట్ల విద్యావేత్తల అభిప్రాయమును గమనింప దలంచి మా ప్రతినిధి అడయారు నందలి విద్యావేత్తలను కొందరిని దర్శించి వారి అభిప్రాయమును తెలుగ కోరినా. వీరిలో ననేకులు విద్యార్థులగు మున అనేక సంవత్సరములనుండి నిరంతరము సేవచేయుచున్నవారు. వారిలో కొందరు కాశీశ్రీత్రయనందలి నెట్టలుపొందుకలాశాలను అత్యున్నత దశకు దెచ్చి కీర్తి గాంచినవారు. నూతనముగ మదరాసున నెలకొల్పబడిగత అయిదారు సంవత్సరములనుండి జాతీయ విద్యార్థులమున ఎన్నియో నూతన కీర్తిజాపధతుల నవలంబించుచు పనిచేయుచున్న జాతీయవిశ్వవిద్యాలయమునకు నిర్మాతలు. వీరందరు ఆంధ్రులు త్వరలో ఉన్నత విశ్వవిద్యాలయమును నెలకొల్పుటకు ముందంజ వేయుచున్నందుల కెంతయు సంతోషిరి. ఆంధ్రులు భారతజాతిలో ప్రత్యేక వ్యక్తిత్వము గలవారనియు అట్టి కంఠుల ప్రత్యేక వ్యక్తిత్వమును తన విధముగ వెంపొందచేసి భారతాంజు వారి శక్తియు సారముగ సేవచేయుటకు ఆంధ్రపరిశోధక విశ్వవిద్యాలయము వారు అన్నివిధముల తోడ్పడు అత్యవసరమని చెప్పిరి ఒక్కవాక్యహాయముమాత్రము కాక వీరందరు తమ శక్తివశముగ విశ్వవిద్యాలయ కార్యక్రమమున పాల్గొని తోడ్పడుటకు వైతము ముందంజ వేయుటకు వాగ్దత్త మొనరించిరి.

డాక్టరు కజినన్ గారు ప్రస్తుతము మైసూరు రాష్ట్రమున సంచారము చేయుచున్నందున మా విశేషి వారిని కలిసి కొనుటకు వీలులేక పోయినది. ఈ యాద్యమును గురించి వారు ఇంతకు ముందే వినియున్నారు గావున వారును ఈ విషయమున అన్ని విధముల తోడ్పడుట కెట్టి సంశయమును లేదు. వారు ఇంకొక పక్షము దినములలో నిచ్చటికి రాలరు అప్పుడు మా ప్రతినిధి వారిని సందర్శించి విశ్వవిద్యాలయము పట్ల వారి ఆశీర్వాదములను బడయుగలము.

విజయనగరమువారు పూనుకొనిన యీ యాద్యమును అలి పలికవైతము. అభిలాంభదేశీయులందరు విజయ నగరము వారి సేవాద్రుతమునకు కలూతనిచ్చి ఆధ్రాంబు ఆంధ్రదేశమున సమస్త విధముల సేవించి కృతార్థు లగుదురగాత!

(స్వకీయవిలేఖరి)

నరసాపురం

(స్వకీయవిలేఖరి)

మైలరోడ్డు పాఠశాల

మే 4:—వెనుక సేనుపంపినవిగాక యీ క్రింది విరాళములుకూడా మా మైలరోడ్డు పాఠశాల మూలధనమునకు వాడ్రానము చేయబడెను:— శ్రీమతి అద్దేపల్లి యశోదమ్మగారు రు 500 శ్రీయుతులు ఓనూరి నారాయణస్వామినాయుడుగారు రు 500 దామ సుబ్రహ్మణ్యస్వామిగారు రు 500 చక్రావర్తముల వారి కుటుంబము రు 500 జియూ ఉద్దిక్ ఆనామ్మద్ సాహెబుగారు రు 100 పెద్దాడ వెంకటక్రిష్ణారావుగారు బి. యే. వి యల్ డిప్టి కలెక్టరు రు 100 గోగల వీలాచలంగారు బి. రే: రు 100 సి. శోనాగారు రు 100 సి. శోనెగారు రు 150 కె. ప్రసాదరావుగారు రు 50 రాంపల్లి బుచ్చిరామయ్యగారు రు 50 వి. సావియూల్ గారు. రు 25 తోట పుల్లయ్యగారు రు 10 తోలేటి భానుమూర్తిగారు రు 10 కొల్లూరి సత్యనారాయణశర్మగారు రు 10 పొవూరి సుబ్రహ్మణ్యంగారు రు 10.

మైన చెప్పబడినవారుగాక మా గ్రామములోని స్త్రీబిర్లు ఇప్పటివరకు 18 గురు వదేకి రూపాయిలొచ్చి రిజిస్ట్రీ చేయించుకొనిరి. తరువాత 82 కు పాఠవిద్యార్థులు అయిదేకిరూపాయిలు రిజిస్ట్రీ చేయించుకున్నారు. ఈ ముప్పదిఇద్దరిలోను ప్రస్తుతము చెన్నపట్నంలో ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటుగారున్న శ్రీయత తుంపూడి భగవంతుండు ప్రగారు యొక్కరైయున్నాడు. సదరు భగవంతుంగారు మాస్కూలు పాఠవిద్యార్థియై యున్నాడు. క్రిందటి నాలేఖలో మైలరోడ్డు పాఠశాల సూతనకవిటిలో శ్రీయత గ్రంథి వెంకటరెడ్డి నాయుగారు మాతాలాకాబోర్డు తరపున యెన్నుకొనబడిరిని చెప్పియుంటిని. వీరుగాక మా యూనియనుబోర్డు తరపున శ్రీయత వస్తారు వెంకటస్వామి గారున్న నరసాపురం స్త్రీబిర్లు సంఘము తరపున శ్రీయుతులు జంధ్యాల సుందరరామయ్య బి, యే, బి, యల్. గారున్న సి. జై సోమయాజులు బి, యే, బి, యల్. గారున్న సమకవిటిలోనికి యెన్నుకొనబడిరి. ఈ సందర్భమున నింకొక ముక్క చెప్పవలసియున్నది. ఇదివరలో కోర్టువారి తీర్పుప్రకారము వెయ్యిరూపాయ లిచ్చినగాని జీవితకాలము యావత్తు సదరు కవిటిలో సభ్యులుగానుండి వీలులేకుండెను. మొన్న

Guard your Baby against milk-borne disease

Give your baby Glaxo—the one safe Milk food that is made in New Zealand, where

the dreaded disease, bovine tuberculosis, is practically unknown. The cows that produce the milk made into Glaxo live in the open air and feed on sun-bathed pastures all the year round. That is why Glaxo is exceptionally rich in Vitamins and is free from all risk of milk-borne diseases.

Run no risk with your baby's milk; give him Glaxo, the safe milk food, which is free from the risk of conveyed tuberculosis.

Ask your Doctor!

"Builds Bonnie Babies" WHOLESALE DISTRIBUTORS:-

Alfred Young & Co., Ltd., (INCORPORATED IN ENGLAND)

Post Box 40 . . . . . MADRAS.

కోర్టువారు తిర్గి వారులు మనవిచేసుకోగా ఆమె తమ్మును అయిదువందల రూపాయలకు తగ్గించిరి తెల్పుటకు సంతసించుచున్నాను.

కాలమానము

మే 7:—ఎండ క్రమేణ హెచ్చుచున్నది. అయితే ఇప్పటికింకను మాకుగాను పులులేవు. గ్రామములో జ్వరములు పొంగులు మొదలగునవి హెచ్చుగానున్నట్లు తెలియుచున్నవి. మాకాలవ కట్టివేసినారు. రెండవ పంటధాన్యము తయారై కోతకువచ్చినది. మొదటిపంటధాన్యము బస్తావక్కింటికి రూ 7.4.0 అమ్ముచున్నది. చివరభాగమున నీటిలేమితే రెండవ పంటధాన్యమునకు కొంతవత్తుముకులుగునని తోచుచున్నది. మా సబుకోర్టు మునపరుకోర్టులు రెండున్నా వేసంగి కట్టివేయబడినవి. మా సబుకోర్టున కింకొకసంవత్సరము ఇచ్చటనుండుటకు హకుం కోర్టుకట్టే ముందు వచ్చినది.

బోర్డు బాలికా పాఠశాల

మా తాలూకాబోర్డుక్రిందనున్న బాలికా పాఠశాలలో యీమధ్య మా సబుకోర్టురుగారైన సెంగోదాయకా వి. సి. యన్. గారి యాధిపత్యమున బాలికలకు బహుమానము లివ్వబడెను. ఆసందర్భమున యీ పాఠశాలలో నొకసభజరిగినది. బాలికలు వారి వస్తుమధురగానములచేతను వారి యభివృద్ధి పుణ్యముచేతను మమ్ములను పరవశులగా చేసిరి. ఆసమయముననే బాలికలు ప్రహ్లాదనాటకమును క్లుప్తముగా ప్రదర్శించిరి. శ్రీ చక్రావర్తముల మాణిక్యశర్మగారు బాలికల కనుగణ్యముగా వారికి ప్రత్యేక పునాటకమును వ్రాసియిచ్చిరి. బాలికలు నాటకమును చక్కగా ప్రదర్శించిరి. అందులో హిరణ్యకశిపునిపాత్రను గైకొన్న పెద్దాడ మహాలక్ష్మమ్మ యున్న లీలావతిభూమికనుధరించిన నడ్డమాడి నీలశేఖమ్మ యున్న ప్రహ్లాదునిపాత్రలు గైకొన్న రాయసం మాణిక్యంబ కళా కామేశ్వరమ్మయు ప్రేక్షకుల కపరిమితానందమును గలుగజేసిరి. సెంగోదాయన్ గారు చాలా హాస్యరసపడిరి. హెడ్డు పేష్టరుగారు వారిపోర్టులో స్కూలులో ప్రస్తుతపులోట్టును నిశచపించిరి. ఈస్కూలు పూర్వము గవర్నమెంటుక్రింద యుండియున్నది. ఈమధ్యనే యది మా తాలూకాబోర్డువారి యధీనమైనట్లు సే నిదివరకే వ్రాసియుంటిని. కనుక స్కూలు లోటుపాట్లు యానత్తు క్రమేణ మా తాలూకాబోర్డువారిచేత సవరణ జేయబడునని నాకు నమ్మకముగలదు. స్కూలు మంచి యభివృద్ధి రాగలదనికూడా నావిశ్వాసము.

మేతకలుపు సాలచెట్లు

అనంతపురం జిల్లాలో ప్రకృత కొన్ని కొన్ని భాగము లందు మాత్రమే దట్టమైన నీడనిచ్చు సాలచెట్లు పెద్దగా పెరిగి యున్నవి. ఈరకపుచెట్లు కర్నూలు జిల్లాలోను కొండలలో కొంచెము ఎక్కువగానున్నవి చెప్పవచ్చును. ఈ ప్రాంతము ఉదార హృదయులగు మండ్రో, ఆర్ బట్ నట్ దొలకాలమునాటికై యగపహాచున్నవి. కొన్ని కొన్ని ప్రాంతముల ఈగొప్ప చెట్లు కొమ్మలు ఎక్కువగా కొడ్డకు అడ్డముగా అడ్డముగా వ్యాపించి యుండుట చూచినయెడల బాటసారులకు నీడనిచ్చుటకై చేతులు చాచియున్నవా అనునట్లు తోచును. దూరదృష్టిగల వారికి తప్ప వీని సౌందర్యము ఇతరులకు అగపహాచు కాబోలు.

ఈచీల కొన్ని కొన్ని కొడ్డలో నలుబది ఏబది సంవత్సరములుగా వేసి చెట్లు పెంచబడియున్నది. అవి వృద్ధియందులేవు. వీటిని పెంచుటకు కచ్చితరాయయినది. ఎండకడకు వీటిని నీడ తగినంతయూపునివ్వదు. వానిని గమనించి తగినట్లు పెంచుటకై నను లోకలో బోర్డుకు ఉపపత్తి చాలవండుట విధితమే. ఇది యట్లుండ గొల్ల, కాపులు, గోపాలగురు, తమ పశువులు మేపుటకై ఈకలుపు కాలములో చెట్లయొక్కలు, కొడ్డప్రక్కన కొట్టి వేపించు వాడుక ఎక్కువగుచుండుట మిక్కిలి వివేచకరము. ఒకవారము నకు ముందు మడకశిరామార్గమున కొడ్డలో గల సాలచెట్లనుండి ఇద్దరు కొమ్ములను వించినట్లుకట్టలకై తీసికొని పోవుట ఒకానొకరు కనుగొని పిర్యాదుచేసినందువైన మేజిస్ట్రేటుగారు ఆ పరాధులను నేగట్టులకు కనుగొని క్రొత్త ఆక్టో మేజుకు వారిని దండించక మోక్షుకే చేసి కదలి వెట్టిరి.

మరల నిన్నటిరోజు పెనుగొండకు దక్షిణమున తెంగూరికి పూర్వ కొడుగుందు సాలచెట్లను ఎక్కువగా కొట్టి అటవీలో మెకలను మేపుచుండినది ఎవరో కనుగొని నుమారు 215 మేకలను బండ్లకు తోలివున్నవారు. వానలరేక పశువులకు మేతకలవైన కారణమున ఇట్టి ప్రమాదము సంభవించుటకు ఆరకాళము వుండవచ్చును. అయినను అనేకులకు మనషి అనకపశువు అనక నీడ నిచ్చుచెట్ల కొమ్ములను దూరదృష్టికే కొట్టేవాడుక చేయుట దేశభిమానముగాదు. 10 ఏండ్లుగా పెరిగిన కొమ్మును 10 నిమిషములలో కొట్టివేయవచ్చును. పల్లెటూరి వారలెవరి పట్టణవాసులెవరి డెట్టిచెట్లకు కలుగకుండా కాచియుండుట నిజమైన దేశభిమానము. ఇట్టియత్తులవారివృత్తియు చిన్న చిన్న సం గతులలో ననుభవమును కాటుకొన్న స్వరాజ్యభార మిట్టి చేయని మనకు తెలియదు. ఈరహస్యము యెక్కువగా జనుకు తెలియకొనిది స్వరాజ్యము తనంతకు తానే మనలను సమీపించును

మద్యపాన నిషేధనమునకు

మహారాష్ట్ర జిల్లా శివశంకరంగారు వ్రాయుచున్నారు. మద్యపానముచే మనదేశమున హెచ్చుచుండు దారిద్ర్యముకు కల యాధిపత్యము మొదలు కుగ్రామవాసులవరకు అందరికీ తెలిసియేయు న్నుది. ఈచెడుగునుండి దేశమును రక్షించుటకై దేశభిమానులే మి, రాజ్యతంత్రవేత్తలేమి ఎడతెగకయూన్నవారు. అమెరికాదేశపు సంయుక్తరాష్ట్రములందు త్రాగుట నివారించబడుటకు ప్రభుత్వపాన మేర్పడినది. హిందూదేశమున సానిక ప్రభుత్వము వారును ఈసంగతిని గూర్చి దీర్ఘముగ విచారించుచునేయున్న వారు. మద్యపాన విషయము మంత్రి వర్గము చేతిలో నుండుటచేతను ఆ మంత్రి వర్గము కాసనసభలకు బడియుండుటచేతను ఈభాగమును సంస్కారముల గావించుట ప్రజలచేతిలో నున్నదనుమాట. మన రాజధానియందు 50 పాత్రోమంత్రి పుంకపుడుకొవియమున అలస్యములేక అవసరపడక పాటుపడుచుండుటలో గుట్టెరిగిన వారికి మాత్రమే తెలియను. మనజిల్లాలో కుగ్రామవాసులే రెండుమూడుసంవత్సరములకు ముందు త్రాగుబోతుత్వమును తగ్గించుటకై ప్రయత్నములు విఫలములుకాలేదు. ఈయత్నములు మఱికొంత కలకత్తెమైసదీక్షతో యెక్కువగా సాగియుండును; గాని నన్న ధర్మశులగు అధికారులు కొండల ప్రాసీబర్ కోడ్ 144వ క్లౌజ్ అను క్లౌజును అక్కడక్కడ ప్రయోగించుచు వచ్చినందుచే ప్రజలందు ఈజన హితదీక్ష యడుగంటువలసి వచ్చెను. అట్లున్న ఆహాటి ప్రయత్నములు కొంతవరకు ఫలించిన వనుటకు ఇప్పటికి కొన్ని కొన్ని గుర్తు లక్కడక్కడ అగుపడుచున్నవి. ఈవిషయమున రెడ్డినే శాభిష్యమును కొండలు సాధించినకార్యము లభ్యమైనను మార్గ దాయకములైయున్నది.

బొంబాయి, రాజధానియందు మద్యపానమును జనుల

నుండి పారదోలుదులైన వెదకెవ్వరుకై ప్రభుత్వము వారిక యుపసంఘమును నియమించిరి. వారు వ్రాసి పంపిన నివేదిక ఆ నేకభాగములందు హృద్యముగా నున్నది. దానిని పరిశీలించి నపుడు ఆయుపసంఘమువారు వివక్షణతోను క్రేదతోను ఈస మన్యను దీర్ఘముగ విచారించినారనుట స్పష్టము. త్రాగుబోతు తనమును దగ్గించుటకే కల్లుసారాయిల వెల యెక్కువ చేయు చున్నామను పర్యాయవారి వాదమును కమిటీవారు కోధించి నారు. పదార్థముల వెలల హెచ్చించుటకే త్రాగుడు తక్కువ కాలేదనియు ఈయుక్తి అందుకు పనికిరాలేదనియు నివేదికయం దు నిర్ణయింపబడియున్నది. త్రాగుడును సంపూర్ణముగ నిషేధించినట్లయిన జనవర్గమునకు ప్రమాదములు సంభవించునను అధికారులవాదము సహితము ఈనివేదికయందు దీర్ఘముగ విమర్శింప బడినది. ఈయాక్షేపణకు కొంతవర కెడముండినను అధికారులు గారంతకు కొండత చేయుచున్నారనుట కమిటీవారిమతము. త్రాగుడుకు పుట్టినిల్లైన ఆమెరికాదేశమండదాని నిషేధముసాధ్య మగుచుండ సాత్వికతేత్రమగు హిందూస్థానమున అట్టి ప్రయత్న ము కొనసాగదనువాదము కమిటీవారికి హాస్యాస్పదమైపాడగట్టి నది. సంపూర్ణనిషేధము సాధించుటకు ఆయుపసంఘమువారు కాలపరిమితిని ఇంతయని దిట్టపరచకపోయినను వారు చూచించు యుపాయముల చేకొని పనిచేసినట్లయిన పదిఏండ్లలో త్రాగుడు తనము పోగొట్టుట సాధ్యమని వారి నివేదికవలన నూహించవగు. కల్లుసారాయి అంగళ్ల నెలకొల్పుటకు ఉచితమైనవో డ్లియని ఇప్పటికీస్థితియందున్నందుచుపనిఆకార అధికారులచేయున్నది. అట్లుగాక ఈయధికారమును ప్రభావంనుకేవిడిచివేయడం సంపూర్ణనిషేధము కొంతకాలములోనే యలవడవనుట కమిటీవారి తాత్పర్యము. కల్లుసారాయిఅంగళ్లను ఆయాప్రదేశములందలి ప్రజలయొచితార్థకవోపున నెలకొల్పనిచ్చు పద్ధతికే ఇంగ్లీషు భాషయందు లాకల్ ఆక్టవ్ అనిపేరు. ఈపద్ధతిని వెంటనే యలవరించినయెడల సంపూర్ణనిషేధ మను గమ్యస్థానము మనము మరలతెర్రలో సమీపించుట నిజము. స్వదేశ మద్య పానవస్తువులచేతమత్రము దండెత్తి విదేశమద్యవులను పురస్కరింప నిచ్చుచో నిషేధమలవడుట దుస్సాధ్యమగును. ఇప్పటికీస్థితి యందు విదేశపుసారాయి దాతముల వ్యాపారసవరణ ఇండి యాగవర్ష మెంటువారిచేతిలోను స్వదేశవస్తు వ్యాపారనిర్వాహ ము స్థానిక ప్రభుత్వమువారిలోను నిల్చియున్నది. ఈరెండుకాఖలును ఒకటి యధికారమునకు లోబరుచుటకు ఈవిషయము నిషేధమున కడ్డమైయుండును.

ఒక్కొక్క మద్యపానపు అంగడియందును క్రమమగు సరకునకు మితియేర్పరుచుట త్రాగుడును తగ్గించుటకును మఱి యొకయుక్తి. ఈయుక్తి రేషనింగ్ అనిపేరు. ఈపద్ధతిబొంబాయి రాజధానిలో రెండుమూడుసంవత్సరములుగా వారిలోనుండినను దీనివలన విదేశపుమద్యవస్తువులవ్యాపారము ఎక్కువగా వ్యాపించి నట్లు కనుగొనబడినది. ఎటుచూచినను లాకల్ ఆక్టవ్ పద్ధతియే ఈసంస్కారమునకు ప్రథమసోపాన మన జెల్లును. సో పాత్రోమంత్రిగారు ఈ నివేదికను చూచి ఏమిచేయదలచుకో చూడవలెను.

తక్కినప్రదేశములకంటె నిషేధముసాధించుటమనజిల్లాలో కష్టకరమనుటకు సందేహములేదు. ఇప్పటి నిర్బంధములతోనే వాని నుల్లంఘించి స్వేచ్ఛగా కల్లుగిరించుటయు, క్రమమైన లై సెన్సులేకయే కల్లుగడలు నెలకొల్పి లాభమును గడించుటయు ఈప్రాంతములమఱికొందలిదేశభాగభేదమైయున్నవి. మొన్ననే ఒకదొంగసారాబట్టిని కనుగొనబోయిన పాట్నాజ్ యన్ స్పెక్టరును అతనిభటుగరమును దెబ్బలుతీసి వెనకకువచ్చిరి. దేశమునకే స్వరాజ్యమానన్న మై నిషేధము కాసించినను ఈభాగముందు మన జిల్లాకు ముక్తికల్లుననుట సందేహమేమో.

మద్రాసు అందు సదరన్ మరాటా రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్ ప్రకటన

మే 16 తేది మొదలు నెం- 9 రు డౌన్ మ ద్రాసు-వాలేరు - పాస్టు ప్యాసెంజరుబండి హాగల్లు స్టేషన్లో 2 నిమిషముల కాలము ఆగును.

వేసవికాలము-బీదలగుడి నెలు

మహాశ్రీ శివశంకరంగారు ఇట్లు వ్రాయుచున్నారు. ఈ మందువేసవియందు వున్నదన్నట్లు ఎండవేడిమికి నివ్వరగిలి బీదలగుడి నెలు మిట్ట వు ధ్యా వ్వామున వరు సగా పోవుమంట ఈప్రాంతములకుస్వాభావికమైయున్నది. ఇప్పటి నీటికలుపులో అగ్నిచల్లార్పుటకు చాలినంతజలము అవసరమునకు దొజుట దుస్సాధ్యము. ఇట్టి ప్రమాదములు సంభవించినపుడు అగ్నిచల్లార్పకైనన్న మన్న మిహమరియొక సాధనము లేదనిచెప్ప వచ్చును. అగ్నిజ్వాలలు కైక్లిప్రాకినపుడు మంటలపై పుట్టుకల తో దట్టముగ మన్న పోసినయెడల సంపూర్ణముగా అగ్నిచల్లార్పక పోయినను వేరువిధముల ప్రయత్నములుచేయుటకు అవకాశము నగును. ప్రక్కనుండు గుడి నెలకు బ్యాలులవ్యాపించుట నిలిచి పోవును. ఏప్రిల్ నెలలో గుట్టాకగ్రామమున నిమ్మ జాతులవారి గుడి నెలు 5,6, ఎండకు కాలిపోయినట్లు సమాచారము తెలియ వచ్చినది. కనుక పల్లెటూరి బీదసాదలు తమతమ గుడి నెలయొద్ద మునుముందుగా కొన్ని బండ్ల నున్నదినున్నను సేకరించియుంచు కొనియుండుట మేలుగానుండును. చదువరులు ఈయుక్తిని గమనించి, వేసవికు బోధింతురని ప్రార్థించుచున్నాము.

వత్తికొండ

పంచముల పరితాపము ప్రతిదినము మగ్రామమున అనగా (వత్తికొండ) ఉదయం ౬ గంటలు మొదలు సాయంత్రం ౬ గంటలవరకు యెండ యనక మిక్కిలి బాధకైన నోర్పుకొని పురుషులు స్త్రీలు కిల్లులు వృద్ధులు కడవలు తీసుకొని వంతులకు మార్గొని తమవంతు లప్రకారం గిన్నెలతో నీళ్లు తోడుకొనుచు నుమారు ఒక్కొక్కనునిసి ౪ ఘంటలకు భావినండి యిల్లుచేరుచున్నారు. ఒక పులు అహారము లేకపోయినను, బ్రతుకుదుముగాని నీళ్లు లేక పోలే చావగలమని తలంచుచు మిక్కిలి బాధలకు నోర్పుకొని సంతాప మొందుచున్నారు. ఇక పంచముల గతియతేమందమా వాండబావులలో నీళ్లుగతిలేవు. ఒకవేళ నీళ్లుండిన కాలములో గూడ గ్రామమునకు రెండువర్గాంగల దూరములో పంచముల బావులు యుండేవి. వారలకుప్రకృతస్థితి మారినది. అచ్చట నీళ్లు లేక అల్లాడుచు వారి బావులలో వంతులు దొరికినవారు తెచ్చు కొనుచు వంతుల్ను సాధ్యముగాని వారు హిందూమనులుహాజ వాడు బావిదగ్గరకు వచ్చి కడవచ్చెక్కొని జనులను బ్రతిమాలు చున్న యెవరో యేమహానుభావుడో కనికరముగగిల్లి నీళ్లుబోయ గలడు. లేనియెడల ఆపంచమునిగతి యేదేవునితో చెప్పినను తీర కున్నది. ఇక బావులకు వెళ్లుదారి చూతమందమా గుల్లరాళ్లు కాలివ్యమును పల్లెరకాయముండ్లు కొంతదూరం పోగానే యిసు కయుదుమ్ము యిటువంటి దాల్చున్నవి. వాటినివయమును గురించి యూనియన్ వారితో ధారితగాచేయించమని జనలందరు వేడినవో బోర్డువారికి దయరాకున్నది. వారికిబుద్ధిజనింపక పోయినను, ఇతరులైన బాగుపరుతుమన్న తిండికిగతిలేక అల్లాడు చున్నారు. యేమిగతిలేనివాడు (అనగా కులినారి చేసుకొని యెచ్చటనో గ్రామమునకు సమీపమున కొట్టంచేసుకొని నీడ కుందమని తలంచుకొన్న తక్షణమే యూనియన్ బోర్డువారి ఆక్షేపణలు తహశీలుదార్ల వారి రిమార్కులు) వన్నులు విధించు టలు గలుగగలవు. కలిగినను తొందరలేదని యెంచి నిలచుటకు నీడవేసికొని యున్నను వానిపై యూనియన్ బోర్డువారు పన్ను విధించి వనూలుచేయుటకు మత్రం సిద్ధులు. వానికి సౌకర్యమిచ్చుటకు మాత్రము స్వాతంత్ర్యము కాకున్నారు. మిక్కిలి బాధలచే పాటుబడుచున్నను యూనియన్ బోర్డువారు యంతటి కా తిన్యభావమును వహించుట మిక్కిలి అన్యాయముగా నున్నది. అదియుంగాక పూర్తిలేటవన్న బావులలోనైన పూడుమొదలగునవి తీయించిన జనులకు నుపకారిగా నుండును. అనియును గూడ చేయించుటలేదు. వనము శంకర శర్మ

కఫహారిచూరము ౨౦ బిల్లు 1-కి 0-౨-0 (6 డబ్బీల మందుగలది) 1-కి రు 2-0-0 ఈ చూరము వనమారికలచే చేయబడినది. కిగ్గు, తిబ్బునూ, కాపిస, కైత్యజ్వరము మొదలగువానికి మిగుల ఉపయోగించును. దీని వెంతునుంచుకొనుట మంచిది. అమృతాంజనం దిబో, ముదరాణ్ణ - బొంబాయి

బర్హాలో కూలీల సమైక్య

మకచర్చ:— లక్ష్మి నృసింహాకరాలంబ స్తోత్రము
గూర్చి బ్రహ్మనందస్వామివాదించే పరశురాం లో గంగాధ
రేశ్వరదేవాలయమునందు రేపు 8 గంటకు మరలిషయముగు
చర్య జరుగను. ఎల్లరు విచ్చేయ బార్లికులు.

ఉద్యోగనియామకములు:—టి. జి. కృష్ణస్వామి
నాయుడుగారిని గుంటూరు ప్రెజిడెంట్ డిప్టీ కలెక్టరుగా నియ-
మించిరి.

రా. బ. పి. టి. శ్రీనివాసాచారీగారిని రివెన్యూకాశు
కార్యదర్శిగా నియమించిరి.

ఆగమనము:—అమెరికను స్త్రీప్రయాణికులు శ్రీ
మతి మారినను, బాన్సును, బెల్లదగార్లు సేను చెన్నపురి విచ్చేసిరి.
నేటిరాత్రి కొలంబోకు అటనుండి మార్సెల్లసును బోయెదరు.
విశాఖపట్నం హార్బరు ఇంజనీరు బ్రిష్టాగాను కాకినాడ
నుండి చెన్నపురి సేనుకుదయం విచ్చేసిరి.

వీచిలో బహిరంగసభ:— రేపు సాయంకాలము
6 గంటలకు తిలకుమాటులో (తిరువలి క్షేత్రానికి వీచిలో) బహి
రంగసభ జరుగును. శ్రీ శ్రీ బ్రహ్మశ్రీ శివగారు “ప్రస్తుతరాజ
కీయ విషయముల” గూర్చి ఉపన్యసించెదరు. ఎ. రంగస్వామి
అయ్యంగారు అధ్యక్షులుగా నుందురు.

పండిత- విష్ణు దిగంబరుగారి సంగీతసభ:—

మైలాపూరు సంగీతసభవారి యాజమాన్యమున రేపు సాయంకాలము 5 గంటలమైలాపూరు గోపాలనా యక రుపాకళాయందు, (నాడు వీధి) పండిత విష్ణుదిగంబరుగారి పాటుచేరి జరుగను. ఆయన పరివారములోని ప్రొఫెసరు పురోహితుగారు జలతరంగము, వీణపై పాడెదరు. ప్రొఫెసరు ఫాడ్మిగారు దిల్లా బా వాయిచెదరు. బాలగాయకుడు బాలగంధర్వడు, కర్నాటకపాటలు పాడును. ముఖీలా దేవిగారు చిత్రము వాయిచెదరు. రేపు రూ 2, 1, $\frac{1}{2}$,

దేశీయప్రార్థనసమాజము:— శేష శా॥ 6
 గడియే పెర బూరిలో మాధవమూర్తి 800.॥ ప్రార్థనగృహ
 మన తో గనవచ్చినచన దేశప్రార్థన గా వివరించెను.

రాకపోకలు:— బి. జి. కాలం చెటిగాయ ఉదక
మండలంలా ధర్మమనకవిటీగధన, మౌదుగలుగాయ,
పూ. ను ఇంజనీర్ మాటినుకాయను నిర్మరాతి ఉదకమండలం
బోయిరి.

మోక్షలాభము జ్యోతిషమునాగరి పతి నిన్న రామేశ్వరము బో
యిరి.

వధూర అమెరికను కాలేజీ (ప్రిన్సిపాల్) రెణి వాల్లనగా
య కేటి ఉదయం చెప్పి పురి వచ్చిరి.

ఇరంబూరులో బహిరంగసభ:— మదరాసు
జిల్లా కాలేజిను సంఘమువారి యాజమాన్యమున పెంబూరు
పైకొడ్డు, పూ. లా. మునస్వామి మొదటివీధిలో ఆదివారము
11 వ తేదీ సాయంత్రము 6 గ. బహిరంగసభ జరిగెను. ఎన్.
శ్రీనివాసయ్యంగారు, ఆదికేశవులు నాయకరు, చక్రయ్యచెట్టి
గారు, సురేంద్ర భ. అర్జు, ఓ. ఎల్. శాస్త్రిగారు, ఓ. రామ
చానుగారు, వామూరుభానుగారు, యలవేలు, మినాక్షి. కుండ
రెడ్డిశేషాచార్యుగారువారిని భాదికాలే ము కర్తవ్యముగూర్చి ఉత్త
స్థపించెదరు.

రాయపురంలో కాంగ్రెసుసభ:— బ్రదరు
జిల్లా కాంగ్రెసు యజమాన్యవక్త: రాయపురంలో పోలీసు
వేమన కెడరుగ అంకశక్తివిల మంపిషయ 225 12 వ
తేదీ సోమవారం సాయం కాలము 5-30 గ. బహిరంగసభ జరు
గెను.

ఎస్. శ్రీనివాసాచార్యులగారు ఎస్. సత్యనారాయణ, సాక్షి, సామ్య, వి. ఎల్. కాశ్యప్, వి. రామచంద్ర మునియ్యార, ఈ ముగిసింపలపన్నికలగుర్చి, కాంగ్రెసువారి కమిషనుగుర్చి, ఉపన్యసిం చెదరు.

గంధ బహిష్కరణము
 “ జర్మనీదేశమున బెర్లినునగరమున వాల్ఫ్రాముగారిచే
 ప్రచురింపబడుచున్న క్రిసెంటు అనుపత్రికను హిందూదేశమున
 కన్వయము లెప్పింప గూడదని ” గవర్నరు జనరలు ఉత్తరువు
 చేసెను. (అ॥ పై॥)

విష్ణు 9 పేజీ:—ఇందియా, తొరకనమహారు యాది కుమ
నవాబాళి చివ వారిని ఇందియా నొర ప్రియ నైపు సంగుమ
లో కట్టుకొని నియమి చివట్టు ప్రకటింపిరి:—

లెఫ్టినెంటు జెనరలు క్లైస్టర్ జాన్ పియో
 యండియాలో ఉద్భుతముల జెనరలు (అధ్యక్షుడు)
 శరీరస్థానము అయ్యర్, డాక్టర్లు పి. వరంజిపై డాక్టర్లు
 యన్, కె. శర్మ, కె. పైయె. అజాల్ ఖాన్, ఆర్. కాలిందర్
 లెఫ్టినెంటు కలనల్ పి. ఇ. లెకనరిక్, కెప్టెన్ నురాజ్
 సింగు బహదూర్, యండియా దొరకము సైనికాధికారి
 వ్యయ. కలనల్ జె. పి. ఫ్రీలండుగారి సంఘమునకు కార్య
 వ్యయగా పనిచేయుదురు. లెఫ్టినెంటు కలనల్ గడ్డేగారు ఆ
 స్వస్థులై సంఘములో పనిచేయుటకు పోవుటకును యండియా
 దొరకమునకు వారు కారీస్థానే ముయ్యుకలసి నిజమిందుటకు ప్ర
 తినిపించుచున్నారు. అసలు మిలిటరీ సైన్యము కాంటుకుంటి
 యూనైటెడ్ స్టేట్స్ లో కలిగియున్నందున లోలగిరి, ఆ స
 లైన్ సైన్యమునకు తరువారీ దానియంత సవరము. దానినిగా జే
 యుటకు యండియా రాష్ట్రము సైనికశక్తిని సభిక్తిచేసిపం
 పుజేయుటకు చేతులుపెట్ట గడుపాడుములను విచారించి యూనం
 ముదారుల విధిగల్గియున్నవినియున్నారు. భారతస్థానాధ్యక్ష కాన
 సనగయ్యుక్త. మే జూలై సమావేశము కాగానే యీ సమస్య
 యుక్త. ప్రభుత్వసమావేశము సిమూల్ జరుగును. (అ|| ౧౨||)

యన్, వి. రైల్వే ఏజెంటు బి. సి. స్కాటుగారు ఒక
 నెల నెలవుపాద పుణ్యముగా రైల్వే విభాగతి కృతానున ను
 న్నారు. (ఆ. (మె.)

మద్రాసు శాసనసభ
 తిరుతివాల్లి, మే 9. — మద్రాసు శాసనసభలో తిరు
 తివాల్లి జిల్లా (గమయోజావర్గ (మహమ్మదీయ రకు) ప్ర
 తినిధిత్వము దివాన్ బహదూర్ ఖైలా చిచ్చెట్టి గారు ది
 పోషకులను అభ్యవహిస్తూ తిరిగివరు శాసనసభ యొక్క కలలో
 మోసంపల్లి సమీపాధారకు కె. సి. యం. కెంకటాచల రెడ్డియ
 రుగారిని రకుత్తులు అధ్యక్షిగా వంచుచు స్వరాజ్యపక్షమువా
 రు అడిగియు కేలయాయనది.
 అ. వె

ఈరోడ్డు తిరుచివాపల్లి సన్ననియిరువదారి
వెడల్పుదారి చేయబడెను

తరువాత 9 మే: — ఈ రోజు - తిరుచి కా
పల్లి సమీపమున పదాభిషేకము జరిగినా మాన్యుచును. ఈ దారి
తిప్పుగాయన్. వి. ఆర్. కోవయ్య-మామిళ్ళు స్కూల్ యేకా
రీ టిగ్గరుపోతారు. ఇట్లు మార్పుటకు 25 లక్షలకుపై అంచనా
వేయబడింది. ఈ అంచనాలు కాండ్లన్ చేయబడుటకు రైల్వే
వోరకామిరీ కుంపనడిచి. (ఆ) (మ)

గంజామండలమున 1924 నవంబరు 1 తేదీ
లగాయతు ఏప్రిల్ ఆఖరుకు జరిగిన కార్యగమనము
కార్య నివేదిక.

గ్రామసంఘములు ౬౩, కాంగ్రెసు సభ్యులు 1817,
వనూలుచేసిన తిలకునిశి రు 888, మనూలుచేసిన పూజానిశి
రు ౬08-7-1, శ్రీ వాగ్గేర్పరావుగార్కి పంపినది రు 20,
అమృతమేన ఖదరనిలవ 14000.

గాదె రాజమన్నాదు,
కార్యదర్శి జిల్లా కార్య గెను సంఘ

ఈ నాల్గు మాసములలో రూ 14,000 రూపా
(పదునాల్గువేలు) పైగా అమ్మకం అయినది. కాని సరియైన
కలు గొన్ని ప్రాంతములనుండి రావలసి యున్నది.

కృష్ణమోహనస్థభ - గరుడగర్భభంఁం
 శత్రు (11 వ పేజీ అదివారం) సాంఘికాలం 51/2 వ
 యాసభవారు సాంఘికమునకు రావునాదరు
 సి.ఎ.పేక మిదల్యారు (ఎ.ఎ.ఎ. సి.) వారి అధ్యక్షతక్రింద
 గున గరడ గర్భభంఁంను నాటకమును ప్రదర్శించెను.

శ్రీ గణేశ వైద్యమందిర సాధుసంఘము
 ౧౯౨4 మంగళవారము రాత్రి ౮ గంటలకు శ్రీయ
 ఉత్పండి, పాలమనిగారి "భక్తవైయొక్కలక్షణములు"ను గు
 డున్న పిల్లి తెనుగుపత్రిక తెలర వాసందింకజేసిరి.

రంభా 9 వ మే సమ్మెస్థితి మారకము. 8 వ తేదీని మా
 క్రమము తేదీనాఁక స్త్రీ మహళాని సామానుకు కెప్టెన్ బిలిశమ్మగారు
 బర్మకమాలీలు చేదించింది. ఈ స్త్రీ మహళా వాలానకవలలో రం
 నూనుమారుగా సింగపూరు పి.కా.గో మొదలగు ప్రదేశములకు
 పోవుచుండెను. భారతీయులగు మాలీలు దొరగనందున బర్మన్
 మాలీలుచే దింపించిరి. ఎక్కువ స్త్రీ మహళాని సామానుకు బిశ్మపు
 మిట్టలమాలీలు దింపుచున్నారు. కాని పనిచేయవలయునైన మాలీ
 లుకూడ ఇతరమాలీలకు భాగపడి పనిచేయుటయైనది. సమ్మెదా
 ర్లును యజమానులును కలసి సంప్రదించుటచే సమ్మెత్వంలోనే
 అంత ముందునని తోచెను. పంజానుర్కాళియు ఒక్కొక్కరిగంట
 చొప్పున బి.కా.తిమ్మిసరుటకు యజమాను లంగీకరించుదు 10 వ
 నా 8 తేదీని జేములెక్కనచేయు నియమమునుకూర్చి ఒకట
 యజమానుల సంఘమువారి యభిప్రాయమును మాలీలకు తెలియ
 చేయుచుమరులు తెలిపిరి. మాలీలందు కంగీకరించి పనిలో తిరిగి
 చేరుట కచ్చరించిరిగాని ఇతర మాలీలవచ్చి బెడలింది రాళ్లు సవ్య
 మొదలగుటచే పెద్దపును పనిలోకికేరెరి. 8 నురు మాలీలకు
 కలకాక రి రూపులు కలిపాకా విధించబడెను. సామగ్రిము
 కూడ బెడలింపుకు సంబంధించిన వర్తమానములు తెలియనచ్చును.
 లేరి ఫాక్ స్త్రీ మహళా సామానుదింపుకై తుదర్పణచిన బర్మన్
 మాలీలు తిన్నగనే పనిచేయుచున్నారు. చేబిల్జ్ మాలీలసమ
 దాకవరకు అంతరించినది. బాలమంది పనిలోచేరిరి.

బీరారు రాక్షసులు

బిటీషువారియధీనముననే యుండవలయు నని

వారాజ్ఞిలా కాన్పరెన్ను తీర్మానము

యోగీశ్వర, మే ౪:— వీరయ ప్రజలు బ్రహ్మ పరి
పాలనలో కంటే వైకామ పాలనలో
యెక్కువ కష్టముల పాలైరనియు, యి
ముంగూడ అర్హివీరే జరుగుతులు కనుదువన్నవనియు అ
దుల వీరయ బ్రహ్మ పరిపాలన కంటే నుండుచే కాన్ప
న్న అభిప్రాయమాయా వార్తాజ్ఞా కాన్పరెత్తుట ఒకవీర
న యామోక్షమైక.

అంతర్జాతీయ తపాలాకాస్టరెయ్య స్థాపనము

[illegible]

చెవినంబంధమైన వ్యాధులు

సుమారు నాలుగైదు మాసములనుండి నా రెండు చెవులు
నుండి నీరుమాదిరి ప్రవించుచుండెను. కొంచెము శబ్దముండెను.
అయితే మంచి అధికముగా నుండుటచే నా చిటికిన వేరతో
అభ్యాసులను బలముగా కలిపి బెట్టవలసి వచ్చెను. అందుచే
నా చెవులు ఇంకను పీనుగితికి వచ్చెను. నాకు సరిగా వినుట
కుండెను. తప్పుక భూర్తగా చెవును వచ్చునుభీతిచే తిరునక్కోలి
- - - - - సాపురవాసియును పనులము చెప్పే పురుషులు చారి టాను

మహాత్మా గాంధీ పూజానిధి

దేశభక్తుడు రాజమహేంద్రవరము చేరెను

మహాత్మా గాంధీ పూజానిధికి ధనమును సమకూర్చుటకు దేశభక్త కొండ వేంకటప్పయ్యపంతులు అయ్యదేవరకాశేశ్వర రావుగారు నిన్న (9వ తేది) రాజమహేంద్ర వరము చేరి న్యాయవాదులను కొందరిని చూచిరి. వారు భూరివిరాళములనిచ్చిరి. డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యంగారు నేడు (10వ తేది) ఉదయమునకు రాజమహేంద్రవరము చేరిరి. వీరు ముగ్గురును కలసి రేపు 11 వ తేది ఉదయమున నచటివర్తకులను చూచెదరు. పిమ్మట వారు పెద్దాపురమునకును రామనంద్రపురమునకును వెళ్లెదరు. (స్వకీయవిలేఖరితంతివార్త)

భారతస్వరాజ్యసంఘము

పండితమోతీలాలు నెహ్రూగారిపేటనము

“స్వరాజ్యపక్షమువారికిని ఇతరపక్షములవారికిని ఏవో సంభావనలు జరిగినవి పత్రికలలో వారము రోజులనుండి తెలిసిపోనివార్తలను ప్రకటించుచున్నారు. అట్టి సంభావనలేమియును జరుగలేదు. ఆవార్తలు నిరాధారములు. గాంధీమహాత్ముని సంబంధించుటకనే కలు వెళ్ళుచున్నారు. వారిలో అన్నిపక్షములవారును గలరు. వారిలో మహాత్ముడనేకవిషయములు చర్చించుచుండును. అవి ఎప్పటికిని జరుగుచునేయుండునుగాని వెల్లడిమాత్రముకావు. భారతస్వరాజ్యకార్యసంఘసభ యిటీవల బొంబాయిలో జరిగినది. ఆసభకు అధ్యక్షుడును కార్యదర్శియును మరి ఏడుగురు సభ్యులును వచ్చిరి. ఆసభలో జరిగిన చర్చపత్రికలలో నిదినకే ప్రకటింపబడెను. కాంగ్రెసుకును స్వరాజ్యపక్షమునకును గల సంబంధము డిల్లీలోను కాకినాడలోను ఆమోదింపబడినతీర్మానములవలననే స్పష్టమగుచున్నది. మరల కాంగ్రెసుసభ జరుగువరకునాతీర్మానములలో మార్పుమియుండదు. మహాత్ముడు దీనినిగూర్చి తన అభిప్రాయముల నేమియును ప్రకటించి యుండలేదు. అని నెహ్రూగారు ప్రకటించిరి.

భారతశాసనసభలో తీర్మానములు

మే జానువెలలో జరుగనున్న భారతశాసనసంఘ సభలలో పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారి రిద్దగుతీర్మానములను సవరించెదరు.

(అ) 18.2.24 వ తేదీని ఆమోదింపబడిన “సంపూర్ణ బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వ” తీర్మానమునుగూర్చి జరుపబడిన చర్చ ఏమాత్రమును సంతృప్తికరముగాలేదు. దానిని పూర్తిగా నమలు జరిపినగాని సంతృప్తికలుగదు. (ఆ) ఆతీర్మానమునకు విరుద్ధముగ కొందరు వ్యక్తులును, ప్రతినిధులును భారతదేశము పక్షమున చేయుపనులతో నీ సంఘమువారి కేమియును సంబంధములేదు.

మరికొన్ని తీర్మానములు

మరికొందరు స్వరాజ్యపక్షమువారు గూడ నీదిగువ తీర్మానములను భారతశాసనసంఘసభలలో సవరించెదరు.

(1) రాజకీయ నేత్రములకు శిక్షింపబడిన వారిని అరెస్టు చేయబడినవారినందరినిగూడ వదిలివేయవలెను. (2) స్థానికపరిపాలనమున మద్యములు నిషేధములు మున్నగువానిని పూర్తిగా బహిష్కరించుట కధికారము నొసంగుచట్టమును త్వరలో నామోదింపవలెను. (3) స్థానికపరిపాలనమువాగ్గ

భారత శాసనసభ

అధికారతరస్థులతీర్మానములు

రైల్వేఆర్థిక వ్యవహారములు

సిమా 9 మే. — మే నెలయందు గూడు భారతశాసనసభాసమావేశమునందు సర్దారు యోగీంద్రసింగుగారు, తూర్పు ఇండియా రైల్వేనిగూర్చి గ్రేటు ఇండియను పెనిస్యులరు రైల్వేని గాని కొనవలెననియు, రైల్వేఆర్థిక వ్యవహారములను ప్రభుత్వ ఆర్థికవ్యవహారములను వేరుచేయవలెనని కోరుచు తీర్మానమును సవరించెదరు. హిందువులమతాభిప్రాయముల గౌరవించుటకును, ఆయా రాష్ట్రముల పారిశుధ్యపరిశీతులకొరకును సారి ద్వారము, సరోవరాలయందు గంగానది నిరంతరము ధారాళముగ ప్రవహించుటకుగాను ఏర్పాటుల నొనర్పవలెనని సహ దేవులసాన సర్వాధికారిగా రొకతీర్మానము సవరించెదరు నార్తవైపురకారైల్వేకొరకు స్టీవరుకలట్రాక్టుల గురించి విచారించుట కొకసంఘమును నియమించిరా! అట్లగుచో నాసంఘమునందెవరు నియమింపబడిరి. వారిని వేదిక మెప్పుడు ప్రకటింపబడును, అని సర్వాధికారిగారు ప్రశ్నించెదరు. ప్రభుత్వ ముద్రణాలయమునుగురించి చాలప్రశ్నలు కపల్లెగారిపేర నిలచియున్నవి. ముద్రణాలయమున జరుగుచున్న పనిని, వానికన్యాయమును, 1920 సం॥ నుండి ఈనాల్గు సంవత్సరములలోను, కలకత్తా డిల్లీ, సిమ్లాలో ప్రభుత్వముద్రణాలయముచేసినపనియు, ఖర్చును దెలుపవలెనని కపల్లెగారిగారిరు. 1922, 23, 24 సం॥ లో కొన్ని యంత్రసామగ్రిల విలువనుగూడ దెలుపవలెనని యడిగెదరు.

భారత శాసనసభ్యుడు బి. దాను. ఎం. ఎల్. ఎ. గారు (హీందూ, బరిస్టా) రాబోవు భారతశాసన సభాసమావేశమున నీకేంద్రతీర్మానములను సవరించుటకు నోటీసు నొసగిరి.

(1) (ఎ) భారతదేశమున స్త్రీలకుగూడ సరిసమానహక్కులను, ప్రభుత్వములవలెనే ఎన్నిలకుగూడ నొసగుటకు, భారతప్రభుత్వశాసనమును సవరించుటకును. (2) భారతశాసనసభయందు అధికారతర నియోజితసభ్యులసాసనమునందీమారు భాగీగలిగినపుడు, ఒకభారతీయస్త్రీ నాపదవికి నియమించుటకును, గవర్నరు జెనరలు చర్చిడినో నవలెనని ఈ సభవారు శిఫార్సుచేయుచున్నారు.

(2) మానవ నిర్మితకారణములే, ప్రతివత్సరమును భారతదేశమందంతటను వరదలు సంభవించు చుండుటచే, వాని నాపు నుపాయముల నరసి, కేంద్ర, రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములకు సహకార నొసగుటకు ఒక సంఘమును నియమింపవలెను.

(3) టాక్సేషను కమిటీవారికి నియమించిన విచారణీ యాంశములను విశాల మొనర్చి, (ఎ) భారతదేశమున సగటున తల 1 కి ఆదాయ మెంత అను విషయమును, భూమిపన్ను అసెసుమెంటు మూలములను విధానమును నిర్ణయించుటకు గురించియుగూడ విచారించునట్లొనర్పవలెను.

(4) (ఎ) భారతపరిశ్రమలకు రక్షణము నొసగుట ప్రభుత్వ విధానముగ నేర్పరుపవలెననియు, (2) టారిఫుబోర్డువారు గావించిన ఉత్కర్షణమును గురించి మాచననుసరించి ఇకపూర్వపు త్వమువారు అన్నివస్తువులను భారతపరిశ్రమలనుండియే కొనవలెననియు ఈసభవారు గవర్నరు జెనరలునకు శిఫార్సుచేయుచున్నారు. (అ. ప్రె)

మామూలవల్లం ఇనాం విక్రయం

మాగణి భూములయం దాసక్తిగలవారికిది మంచి తరణము. అవ్యవధియైన విండిపోవును. తరలవడుడు.

కృష్ణాజిల్లాకు, గుడివాడతాలూకా, గుడికుసుమారు 6 మైళ్లదూరములో యున్నటు కి దండిగానపూడి గ్రామములో నె 119 రు 21-69 ట్లు సర్వదుంబాలా ఇనాం భూమి, బండము, చదికియైసభూమి, ముంజేత కృష్ణగ్వక్రింద సాగులగునది. భూమి/అంతకు సుమారు 19-0-0 లు వై చిల్లర ఏటటా శిస్తుగలది. సత్వపుహక్కు మొదలుగాగల ఏవిధమైన దాలు లేనిది. సదరుభూమి అంతాగాని, కొంత, విక్రయమునకు సిద్ధముగా యున్నది. వలయు రలు యీక్రింద వివరించిన అడ్డముకు తాము తహగా వచ్చిగాని, లేక జాబువాళి జవాబు ప్పించుకొనుటగాని చేయదగును.

యం. చంద్రయ్య ప్రొచ్యుటరు, నెం 8160 రు, వల్లికపేటి, కిండ్రాబాడ, చక్కాక.

ఇంగ్లీషునుబిల్లు విచారణసంఘము

ఉదకమండలము, మే 9:—ఈదినమున ఇంగ్లీషును కవిటీ, సెక్రటరేటునందు తిరిగి సమావేశ మైనపుడు అల్లాడికృష్ణస్వామి అయ్యగారు, బిల్లులోని వేర్వేరునిబంధనల గురించి వాదించిరి. బిల్లులోని నిర్వచనమును ఖండించుచు అవసరమును మార్పులను సూచించెను. వీరు సోమవారమునగూడ వాదించెదరు. అ|| ప్రె||

నోటీసు

రు 116-0-0 లు బహుమానము

కాకినాడ జగన్నాధపురం బ్రిడ్జిరోడ్డున లాలావెంకన్న గారితాలూకు యింటిపీడికొట్టును అడ్డుకులిసుకొని నేను చాలా కాలంనుంచి వ్యవహరించుచున్నాను. యీసంవత్సరాదిపండుగకు మాస్ట్రాగ్రామం వెళ్లి తిరిగివచ్చినవెంటనే సదరు అఫీసుకొట్టులో నున్న యినుపపెట్టెను తెరచి చూడగా యీదినుపతెట్టెలు గల దస్తావేజులువగై రాలు పోయినవి. సదరా నీని తెచ్చియిచ్చిన వారికి రు 116-0-0 లు బహుమానం యివ్వబడును.

పోయిన ఆస్తి తిరిగివచ్చి

- 1. రోళ్ల శేషశాయిసాయదుగారు వగైరాలు 14-2-24 తేదీని వ్రాసిన ప్రోనోటు
2. డిల్లీవారు 13-3-23 తేదీని వ్రాసి యిచ్చిననోటు
3. లకమన మాధవరావుగారు 11-7-16 తేదీని వ్రాసిన రిజిస్టరు తనఖాదస్తావేజు
4. షేకు అబ్దుల్ రజాం వ్రాసిననోటు
5. ముత్తా జగన్నాధంగారు 19-12-16 తేదీని వ్రాసి యిచ్చిననోటు 14-1-23 తేది నాటికిబాకీ రు 596-12-6.
6. దుద్దుపూడి శ్రీరాములు వగైరాలు 16-2-24 తేదీని వ్రాసిననోటు
7. ధూళిపూడి స్వామిగారు 26-3-24 తేదీని వ్రాసిన ప్రోనోటు
8. శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రిగారు వ్రాసిననోటు
9. ర్యాలి సోమసుందరరావుగారు వ్రాసిన తనఖా దస్తావేజు యకస్త్రాక్టు యిందు సంబంధించిన రికార్డును
10. బండారు లక్ష్మీతాయారమ్మగారు వ్రాసియిచ్చిన రెండుక్రయదస్తావేజులు వపుచర్లు సహా
11. కొచ్చెర్లకోట వెంకయ్యగారు 8-8-109 నివాసిన రిజిస్టరు తనఖాదస్తావేజు
12. డిల్లీవారు తేది 11-21 ని వ్రాసి యిచ్చిన ప్రోనోటు వపుచర్లు సహా
13. కోడూరి బాపిరాజువ్రాసిన ప్రోనోటు
14. వరిపల్లి తాతవ్రాసిన ప్రోనోటు 24-3-24 తేదీని వనూలు రు 140-0-0 లు
15. యల్లాప్రగడ వెంకటనారాయణగారు వ్రాసిన క్రయ దస్తావేజు వపుచర్లు సహా
16. డిల్లీవారు వ్రాసిన డిక్రిట్రాన్సుఫరు దస్తావేజు వపుచర్లు సహా
17. పెనుపోతు గోవిందరాజులు వ్రాసినప్రోనోటు 20-3-1922 తేదీని వనూలు రు 150-0-0 లు
18. కుదుపూడి క్రష్ణమ్మవ్రాసిన ప్రోనోటు
19. మోచర్ల కుటుంబరావుగారి తీరిపోయిన తనఖా దస్తావేజు వారి యనసాల్వెంటురికార్డు వగైరా
20. కర్నాటికు శేషరమిల్లుతాలూకు రిజిస్టరు రిజిడులు
21. గురుజనాపల్లి గ్రామం తాలూకు క్రయదస్తావేజు లున్న పోలికెట్టి వెంకటరత్నం ఆకాశం శ్రీరాములుగార్ల రికార్డును
22. Xడిమెళ్ల సత్యనారాయణగారు 28-10-23 తేది వ్రాసిన ప్రోనోటు
23. చాగంటిపేరయ్య లింగంగారికార్డు
24. 1-కి రూ 100-లు విలువగల 2 కరెన్సీనోట్లు
25. గుడ్లతోటట్టిన అడవసంచి యిందులోని లేదీలులు సహా
26. లెదరువేసిన కెదురుపేళ్ల రయిలుసంచి
27. కొన్ని చిత్రాలుకొన్ని అవర్ణాలు
సదరా జ్ఞాపకమును బట్టినిర్దిష్ట రికార్డునుబట్టిని తెలిసి నంతవరకు వుదహరించడమైనది. సదరు రికార్డుగాక యింకా మరికొంత రికార్డుగూడా పోయినది. తిరిగిలి జ్ఞాపకము లేనందు న వ్రాయలేదు.

కాకినాడ } నిమ్మన జియ్యోగ్ 4.5.24 }

వైకంఠత్యాగహము

యోగం, నాయరునభల సంయోగసమావేశము

8 వ తేదీ మధ్యాహ్నము వైకంఠ శ్రీ పరమేశ్వరం పిళ్ల (ఎం. ఎల్. సి) గారి అధ్యక్షతనకింద నీ సంగయోగ సభ జరిగినది. నిర్మాణాదుల అప్పకవ్యము ను గుర్తు వసభలను తొలగించుటకే ఈసభ జరిగినది. శ్రీ శ్రీధానందస్వామి గూడ నాసభకు వచ్చెను.

అధ్యక్షుడు కోవనాస్వామి

ఇట్లు సంయోగసభ జరుగవలెనని యిరువదేండ్లనుండినే నాశించుచుంటిని. సంస్థానములలో కాంగ్రెసువారు అప్పకవ్య తా వివారమునకు ప్రయత్నించుటలో ఆక్రమ మేమియును లేదు. రాజకీయములలో తిరుగుబాటును ప్రభుత్వరక్షితములగు దేవాలయములలో పూజనలుపుటకునుగూడ నిమ్మ జాతులకు హక్కుగలదు. ఈమార్పును ప్రతిపక్షులుగూడ నొప్పుకొనిరి. కానివారికి తలకు సాలుకు 50 రూపాయలు దేవాలయములవలన లాభము వచ్చుచుండుటచే దానిని వదులుకొన జాలకున్నారని అని అధ్యక్షుడు నుడిచెను.

తీర్మానములు

"(1) ఆరీథుల వెంట నడుచుటకు నిమ్మ జాతులకు హక్కు కలదు. సత్యాగ్రహము ప్రారంభించి కష్టములకు పాలగుచున్న వారును చెరసాలకు వెల్లివారును ప్రశంసనీయులు (2) ప్రభుత్వరక్షిత దేవాలయములలో పూజచేయుటకుగూడ నిమ్మ జాతులకు హక్కుకలదు (3) అకాలీలు వైకంఠలో ధర్మ సత్రమును పెట్టినందుల కిసభవారు కృతజ్ఞులైయున్నారు. (4) ఈహక్కులను బహుముఖము కొందరు నాయకులు తియ్యప్రముఖులు ప్రతినిధివర్గముగా నేర్పడి చేయవలసిన పనిని వెరవేర్పవలెను." అనుతీర్మానము లాసభలో నామోదింపబడెను.

ఆర్యసమాజదీక్ష గొన్నవారికిగూడ నిరోధము

ఆర్యసమాజ దీక్షనుగొన్న 12 గురిలో ఎజువాలను పుల యాలను దేవాలయ విధులలోనికి రావలెననియు, తియ్యలను మాత్రము రానిచ్చిరి. ఇది ఆక్రమముని పండిత ఋషిరాంగారడుగగ, ఎ జు వా లు ను పు ల యా లు ను క్రైస్తవ, మహమ్మదీయ మతముల నవలంబించిననుగూడవారి నావీధుల వెంట రావలెనని జిల్లామేజిస్ట్రేటు తెలిపెను. ఇది ఆక్రమ మని పండిరాంగారు దివానుకు తలెవార్త నంపెను.

స్వామి శ్రీధానందగారు 1000 రూపాయలు

విరాళ మిచ్చిరి

వైకంఠ సత్యాగ్రహనిధికి శ్రీధానందస్వామి వెయ్యి రూపాయలు విరాళమిచ్చెను. సంయోగసభలో స్వామి యువ న్యసింఘము అసామీప్యత అప్పకవ్యత మున్నగు దురాచారములను వెంటనే రూపుమాపవలెనని బోధించెను. (అ. ప్రె)

వలంటీరులవై దౌర్జన్యము

ఇద్దరునాయకుల దురాగతము

నిన్న 9 వ తేదీన ఉదయమున తూర్పుదిక్కి వలంటీరులు వెళ్ళుచుండగా యిద్దరు వాయరులు ముదిరింద రును కర్రలను కంకర రాళ్లను పట్టుకొని వారిని కొట్టిరి. వలంటీరులనాయకుడు శివశైలంగారి కిని మరియిద్దరు పులమావలంటీరులను దెబ్బలు తగిలెను. దెబ్బలు తగిలినను వెనుదీయక వలంటీరులు తమస్థానముల కేగి గతరాత్రి అచటి కేగి అచటనున్న వలంటీరులను రెండు మూడు వీధులలో ను బదిలీచేసి పిమ్మట శివరమునకు వచ్చిరి. దెబ్బలుకొట్టినవారిలో చాలమంది వైకంఠారేగాని వారిలో కొందరు కనిష్టేయులగూడ దుగులు లేకుండ నున్నారు. పోలీసుకమిషనరు పిట్టగారును అక్సిస్టెంటు నూపర్వెంటు పిమ్మటయ్యునగారును శివరమునకు వచ్చి వలంటీరుల స్థితిగతులనుగూర్చి విచారించి దౌర్జన్యమునకు పాల్పడిరి. సాయంకాలము బహిరంగసభ జరిగినది. అసభలో శివరమంబుద్రీ, మాధవనాయకుగా ద్దుపన్యసించిరి. నిన్నత్ర ధానందస్వామి బసలో యిట్లుగొప్పసభ జరిగినది.

స్వామి అభిప్రాయములు

"నేను కాంగ్రెసుసభ్యుడనుగాను గాన సత్యాగ్రహమున ప్రత్యక్షముగా పనిచేయజాలను. గాంధీమహాత్మునికడకు కొందరు వెల్లి సంగతులను సరిగా తెలిపినవో మహాత్ముడు సహాధుని జేయగలడు. ఇతరరాష్ట్రముల వాడుకహామముచేయుట

కథ్యంతరములేదని యైన మహాత్ముడు ప్రకటింపవలెను. ఇది అఖిలభారతసమస్య గాన యితరరాష్ట్రములవారుగూడ సహాయముచేయుటవసరము. నేను శ్రీ వం చ న లేకుండ సహాయము చేసెదను. కాంగ్రెసువా రీవిషయమున జోక్యమును వదులుకొనినవో మీరు ప్రత్యేకసంఘముగా నేర్పడిపని చేయవలెను. ధనమునకును వలంటీరులకును లోటుకలుగకుండనే నేర్పాటుచేసెదను. ఇది కేవలము హిందూ ఉద్యమముగానే యుండవలెను. కాంగ్రెసువారు వదులుకొనినవో హిందూసభ వారి యజమాన్యముననే నీయుద్యమమును సాగింపబూనెదను." అని స్వామి నుడిచెను.

మంగళూరులో ఆర్యసమాజవార్షికసభ కథ్యక్షుల వహించుటకు స్వామి నిన్నరాత్రి వైకంఠనుండి బయలుదేరి వెళ్లెను. పండిత రాంగారుగూడ స్వామితో వెళ్లిరి. కేళవమీనను సతిగారు మున్నగువారుగూడ నిన్ననే త్రివేండ్లమునకు వెళ్లిరి. (అ. ప్రె)

శృంగేరి మహాజనసభ

గతనెల 25 వతేదీని జరిగినది

ఏజి. ఆఫ్ కన్వెంటుబిల్లునుగూర్చి గజెటులో ప్రకటింపబడెను (1) ఇట్టిచట్టము నుపాదించుటయే తప్ప (2) ఇది చక్రవర్తిని చక్రవర్తుల ప్రకటనకు విరుద్ధము. (3) హిందూదేశమున మత విషయములను చర్చించుటకు మతధర్మా క్షాత్రపండితులేగాని రాజకీయ వేత్తలైయున్నారు (4) ఈచట్టమువలన సామాన్యప్రజల కధికముగా కీడేకలుగును గాని మేలు కలుగదు. దొరతనమువాటికి చట్టమునుగూర్చి జోక్యము కలిగించుకొనుటచే వారికాలమును ధనమునుగూడ దుర్వినియోగపగుటతప్ప మరే లాభమును కలుగదు. (5) దీనివలన ద్విజులకు చాల హానికలదు. తక్కినవారికి మేలుకలుగదు. (6) ఈ చట్టమును కొరువారిలో చాల మందికి హిందూ ధర్మక్షాత్ర ప్రకారము వివాహ, పునస్సంధానములకుగల భేదము సరిగా తెలియదు. దీనిని గూర్చి తన సాత్త్వమునీసభవారు చూపగలరు. దొరతనము వారి ఆక్షేపణలకును ప్రశ్నలకును ప్రత్యుత్తర మిచ్చుటకు సిద్ధముగానున్నారు గాని హానికరమునీచట్టమును త్రొసివేయవలెనని యీసభవారు రాజ్యతనిధిని కోరున్నారు" అను తీర్మానము లాసభలో నామోదింపబడెను. విద్యాన్. కే. శేషశాస్త్రిగారు అధ్యక్షుడు ఎన్. మహాబలభట్టుగారు కార్యదర్శి.

శృంగేరి ఏజెంటు రాజీనామా

ఎన్. శ్రీకంఠశాస్త్రిగారు రాజీనామానిచ్చిరా? శృంగేరిమహామండలి ఏజెంటుగా నున్న ఎన్. శ్రీకంఠ శాస్త్రిగారు రాజీనామానిచ్చిరని ఏప్రిలు 28 వ తేదీ ఆంధ్ర పత్రికలో ప్రకటింపబడెను ఇది యొక చాణ్యతాత్రమేనా అని తోచుచున్నది. కాటకము ప్రబలముగానున్న ఈకాలమున గూడ స్వామిలవారుసంచారముచేయున ధైర్యముచేసినశాస్త్రి గారింతలోనే రాజీనామానిచ్చెదరా? మరికొంత అధికారమును రాబట్టుటకు శాస్త్రిగారిదివరకుగూడ నిలుల చాలసారులు యెదరించియుండిరి గాన మరల నిపుడు గూడ నటులేచేసికేమా మతము జమాఖర్చులనియ్యవలెనని అడుగగా శాస్త్రిగారియ్యలేదనియు రాజీనామా నిచ్చెదనని చెదరించిరనియు తెలియుచున్నది. అదిన్యాయమా? వారధికారమును వహించినలేదీ మొదలునేటి వరకును సరియైన జమాఖర్చులనిచ్చి గదావారు తొలగిపోవలెను. గానవారటులేచెనెవరని నమ్మెదను అని శృంగేరినుండి స్వకీయ విలేఖరి వ్రాసెను.

బోర్లిను కుట్ర కేసు

కాన్పూరులో 9 వ తేదీ విచారణ

ముద్దాయిలు ఓస్వాసీ, అహమ్మదుగార్ల పక్షమున డాక్టరు మజిలీలు గారు నిన్న రిగంటునేపు వాదించిరి. ఓస్వాసీ, అహమ్మదుగార్లద్వయను దోషులు, డంగేగుప్త గార్లద్వయను నిర్దోషులు అని ఒకఅసెషరు తెలిపెను. ఓస్వాసీ గారు మాత్రమే దోషి.తర్కినవారు ముగ్గురును నిర్దోషులని రెండవ అసెషరు తెలిపెను. అందఱునునిర్దోషులేయని మూడవ అసెషరు తెలిపెను. 16 వ తేదీని వీరు, చాన్సెలరుని జడ్జి జైలెను. (అ. ప్రె)

హిందూమహాసభల ఎన్నికలు

కాశీ హిందూమహాసభ కార్యదర్శి యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:-

హిందూ దేశమునందు కొన్నిప్రాంతములలో ప్లేగు, కలరా మున్నగు వాడ్యములు వచ్చుటచే స్థానికహిందూసభలనుండి రాష్ట్రీయ, అ. భా. హిందూసంఘములకు ప్రతినిధుల నెన్నుకొనుట నిలుపుజేయబడినది. మే 31 వ తేదీ తో అన్ని ప్రాంతములలోను ఎన్నికలు ముగియవలెనని నిశ్చయింపబడెను. 40 మంది సభ్యులుగల హిందూసభ లన్నియు రాష్ట్రీయసభలకు ఒక్కప్రతినిధిని బంపవచ్చును. 81 మంది సభ్యులుగల రాష్ట్రీయసభ లన్నియు అ. భా. హిందూసభకు ఒక ప్రతినిధిని బంపవచ్చును. ప్రతిసభయు స్వయముగా ఎన్నికల జరుపవచ్చును. విశేషముని బంధనలు - కాశీ హిందూమహాసభ కార్యాలయము నుండి తెప్పించుకొనవచ్చును. హిందూమహాసభవారినిబంధనల ప్రకారము హిందూదేశము ఈదిగున పేర్కొనుబడిన రాష్ట్రములుగా విభాగింపబడినది:- (1) మదరాసునగరము (2) ఆంధ్ర (3) కేరళ (4) కర్నాటక (5) బొంబాయినగరము (6) షహారాష్ట్రము (7) గుజరాతు, కథియవారు. (8) సింధు, టెలూచిస్థానము. (9) ఆగ్రారాష్ట్రము (10) ఆయోధ్య (11) పంజాబు (12) డిల్లీ (13) ఉత్తరప్రదేశ్ సరిహద్దురాష్ట్రము (14) ఆజ్మీరు, రాజపుటాన (15) మరాఠీ మధ్యరాష్ట్రములు (16) హిందూస్థాని, మధ్యరాష్ట్రములు. (17) బీరారు, హైదరాబాదు. (18) బీహారు. (19) ఒరిస్సా. (20) వంగరాష్ట్రము. (21) అస్సాము. (22) బర్మా. (23) నెల్లూరు ఇండియా.

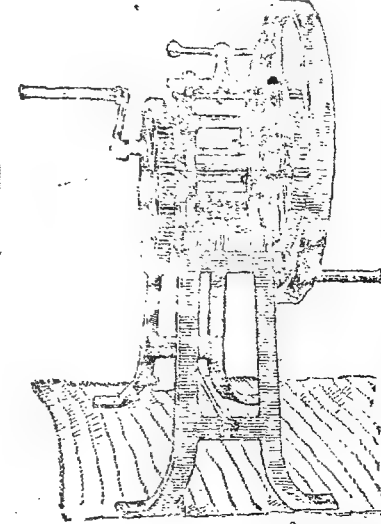
రాష్ట్రసంఘములు ఏర్పడినపిమ్మట ఆయారాష్ట్రములలో ఉచితముగ స్థానమునందు కేంద్రసంఘ కార్యాలయముల నెలకొల్పవచ్చును. రాష్ట్రీయసభలకు, అ. భా. సభకు తమకట్టుబడులను చెల్లించిన స్థానికసంఘములే ప్రతినిధులను బంపవలెను. అట్లు యిదివరకు బంపనిసంఘములు ముందుగా యెంతమంది సభ్యులుగలరో మాకు తెలియజేసి యొన్నికలను జరుపవచ్చును.

అన్వర్త పత్రిక కేసు

ఓంకారానందస్వామి, ప్లేసుమెంటు

"నేను అసహాయవాదిని. నాకు యీకోర్టులపైని నమ్మకములేదు. ఇదివరకు జలనూనాలాబాగులో నువన్యసింఘి నందుల కొక సారియును అకాలీనమరమును నొకకరపత్రమును ప్రకటించినందులకు రెండవసారియును నాపైని రాజద్రోహమునకు కేసుచేసిరి. నేను జయిటో విషయములను గూర్చి ఉపన్యసించితిని. అందు రాజద్రోహము లేదనుటకు జిమండుగారి ప్రకటనమును పార్లమెంటుసభలో లాన్సుబరీగారి ప్రశ్నలును నిదర్శనములు. కరపత్రము లో గూడ నేన సత్యమును వ్రాయలేదు. హిందువులును, మహమ్మదీయులును అకాలీలకు సహాయము చేయవలెనని కోరితిని. నేను సన్యాసిని. ద్వేషమును పురికొల్పుట నాధర్మముగాదు" అని ఓంకారానందస్వామి నుడివి తన్ను గౌరవముగ చూచినందులకు మేజిస్ట్రేటుకును ప్రభుత్వన్యాయవాదికిని వందనము లొనరించెను. 12 వ తేదీని తీర్పుచెప్పబడును. (అ. ప్రె)

దేకుల మిషనులు

అన్నివిధములయిన వెండిబంగారు నగల పనులు చేయువారికి దేకులమిషనులు కుపయోగపడు పలుకకముల మిషనులుమేము యూరపుటమెరికాల నుండి దిగుమతి చేసి యిరెలకం బె చౌక్ ధరలకు అమ్ముచున్నాము. కావలసిన వారు కాట్రులాగున వ్రాయవలయును.

సి. డాక్. బోర్లవారిం అంగంపల్లి

బోర్లవారిం పట్టణ, మచిలీపట్నం

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1924 న సం॥ మేనెల 10 వ తేది

శనివారము

మహాత్మాని విశ్వాసము

అసహాయోద్యమ సూత్రములందు మహాత్మాని గల విశ్వాసములో నణుమాత్ర మయినను ప్రజల నావహించియున్నచో, ప్రస్తుత దుస్థితికవ కాళి ముండెడిది గాదు. శాశ్వతసూత్రములను గ్రహించి వాని తుదివరకు కొనసాగించుటయందే, నాయకుని గొప్పతనము గలదు. సామాన్య ప్రజలకును, ప్రజాతీతయులకును గల ముఖ్యభేద విడిచి. దేశమంతయు సంఘమంతయును, అవి శ్వాసముతోను నిండియున్న సమయమున, మహాత్మాడు విడదల యయినను, అతని కెట్టి నిరుత్సాహము గలగలేదు. అసహాయోద్యమధర్మమునందు భక్తి దోలగలేదు. త్రివిధ హింసారము వలన, పాఠశాలలు, కోర్టులు, కాస్టిల్లు ఖాళీయైన గాని ప్రయోజనము లేదని, మహాత్మా డెన్నడును లెలంచి యుండలేదు. ఖాళీయైన సంఠసమే. లేకున్నను, హింసారము నిలచియున్నయెడల, స్వరాజ్య నిర్మాణమునకు ప్రజలప్రయత్నములు జరుగవని అతడు నమ్మియుండెను. ఆనమ్మకమునే ఈవారపు యంగు ఇండియాపత్రికలో మహాత్మాడుమరల నిరూపించెను. అసహాయోద్యమము చనిపోలేదని నిరూపించుటకు, కిద్దరు నిర్మాణమును మహాత్మాడు నిర్దేశముగ జూపుచున్నాడు. కిద్దరు నిర్మాణము, ఉద్దేశము కలిగింపకపోవచ్చును. భావప్రదర్శనమున కవకాశ మొసగిపోవచ్చును. కాని స్వరాజ్యము సుకలిష్టిత మగుచున్నదనుట కదియొక ప్రధానచిహ్నమనుటకు సందియము లేదు.

నిరకరణముతో నిర్మాణము సమముగ కొనసాగుచున్న కొండయ, సత్వరఫలితము గలుగుచుండుననుట నిశ్చయము. నిరకరణ ముతోబాటు నిర్మాణము జరుగకుండుటచేతనే, అసహాయములు, తోట్రపాటు మున్నగువి తటస్థించెను. కేవల నిరకరణమువలన ఫలముండదని, పలుమారులు దెలిపియుంటిమి. మహాత్మా డొక యమునే మరల ప్రతిపాదించుచున్నాడు నిరకరణము యొక్క ప్రయోజనము, కారాధీనతనండి ప్రజల మనములను స్వాధీనము వంకికు మరల్చుటయే. పరరాజ్యపాలనను నుండి స్వరాజ్యమువంకికు నుంల్చుటయే. స్వశక్తియొక్క ఉల్కాప్తవ్రతను గోచరింపజేయుటయే. కాని, జాతీయోక్తిద్వైత మరలినదకు ఫలముగ స్వతంత్రనిర్మాణమునకు బూననిచో, నిరకరణము వ్యర్థమగును. ఆకారణము చేతనే, బిరుదు ములుగల వారందరును తమ బిరుదు ములను వదిలకొననన, పాఠశాలలు కోర్టులు శాసనసభలన్నియు పూర్తిగ ఖాళీయై యి నను, ప్రభుత్వమువారొక వేళ ఉక్కుగిరికి పరిపాలనమును విడనాడనను, తగిన నిర్మాణములేనచో నిస్సహాయ నితి ఉనంచునని గాంధీమహాత్మాడు స్పష్టపరుచుచున్నాడు.

“సంపూర్ణ కార్యక్రమమే నాకు స్వరాజ్య” మని మహాత్మా డెలుగెల్లి చాటుట ఖాడ, కారాగృహ కుడ్యములలో బ్రవేశించుటకు పూర్వము

అతడేమి యుపదేశించెనో నేటికిని అట్టి మంత్రరాజమునే ఉపదేశించుచున్నాడు. దీని మూలభావమును గ్రహించుట ఎంత ముఖ్యమో దెలుప నక్కరలేదు. విదేశవస్త్ర బహిష్కారమును పూర్తిజేయుటకు ప్రజలు కిద్దరును సర్వసామాన్యముగ ధరించుట యవసరమగును. కిద్దరందుచే కేవలము స్వరాజ్య చిహ్నము మాత్రమేనని గాని, అర్థవాదమని గాని సత్యప్రకృతి, మహాత్మాని యుద్దేశ్యములకు విపరీతవ్యాఖ్యానము జేయుట అవశ్యము. మనుష్యులు ధనము, సంఘనిర్మాణము ముఖ్యముగ కావలయును. హిందూ మహమ్మదీయ సఖ్యతయే, అన్యుత్పత్తి నివారణయు కద్దరు వ్యాప్తికి తోడ్పడకమానవు. స్వపరిపాలన శక్తిని బహిష్కరము జేయుటకు, కద్దరు నిర్మాణము ఆమూల్యసాధనము. స్వశక్తియవస్త్రవ్యాపారమును వ్యాపింపజేసి, భారతీయులలన్ని వస్త్రములకు బ్రతిమీలువారు భంగము కలుగజేసినందులకు, నలుపదగిన ప్రతిక్రియ ఇదియే. కద్దరు సర్వత్ర వ్యాపింపనచో మహాత్మాడు దెలిపినటుల ఇంగ్లీషువారి స్వార్థదృష్టియంతరింపగలదు. అక్కకు వారు హిందూదేశమునకు సేవకులుగ బనిచేయవలసి యుండదు. ప్రజలతోబాటు కలసి మెలసి దిరుగవలసివచ్చును. ప్రత్యేక జేమలాభములు దోగిపోగలవు. వారి హృదయమునందు ప్రచండ పరివర్తనము గలుగకమానదు.

అప్పటికిని తమ పరిపాలనా విధానమును బ్రతిమీలువారు మార్పుకొననియడల, శాసనోల్లంఘనమునకు తగిన శక్తి ప్రజలకలవదుటచే, ఎట్టి యిబ్బందియు గలుగనేరదు. సార్వజనిక శాసనోల్లంఘనమునకు, సార్వజనిక కద్దరు భారణము తప్పనిసరి యని మహాత్మాడు నమ్ముచున్నాడు. కద్దరుభారణమును త్యాగపండిత్యముగలసి, శాంతియుత శాసనోల్లంఘనకు దారిజూపగలవు. అసహాయోద్యమమునందు కద్దరు ముఖ్యభాగమనియే మహాత్మాడు నేటికిని నమ్ముచున్నాడు. మహాత్మాని నాచుకత్వము నంగీకరించి, ఆతనియెడ భక్తిజూపు వారు, తమకక్షింతలను కద్దరునిర్మాణమునకే భారబోయకలిప్పదు. ప్రజలదృష్టిని కలుదిక్కులకు మరల్చినకొలదియు, ప్రధానధర్మమును వారు విడనాడుట తటస్థించును. ఇందువలన గలుగవలసిన నష్ట మిదివరకే చాలగలిగినది. దాని నివారణమునిరోధించుట యత్యావశ్యకము. అసహాయోద్యమమును మంల వికాసవంతము గావించుటకు, కార్యదీక్ష దప్ప వేరుమార్గము గనుపింపదు. స్థానిక సంఘములను స్వాధీనపరచికొనుటకు, పలువురు కీపుడు కుతూహల మేర్పడుచున్నది. మహాత్మాడు వెనుకటివలె నివృణును ఇందులకంగీకారముజూపుచున్నాడు. కాని దీని ఉద్దేశ్యమును చక్కగగ్రహింపవలయును. అసహాయవాదులలో కక్షలును పోరాటములును పెరుగుట కిది యుపయోగపడుచో, వీని వెంటకవిడనాడవలెనని, మహాత్మాడు దెలుపుచున్నాడు. అట్టి చిహ్నములు కొన్నిచోటల పొడగట్టుట శోచనీయము. కద్దరు కార్యక్రమమును కొనసాగించుటకుగాని, హిందూ మహమ్మదీయసంయోగమును బలపరుచుటకుగాని, జాతీయపాఠశాలలనుబోషించి అన్యుత్పత్తిను తొలగించుటకుగాని స్థానిక సంఘములనుపయోగించుకొనజేయులేనచో, వానిని విడనాడవలసి యుండును. స్థానిక సంఘములలో నేల ప్రవేశింపవచ్చునో గ్రహింపక, అధికారవర్గమునకు వీని నుపాంగములుగా గావించి, గౌరవపడవుల కొరకు ప్రాకులాకుటవలన నిసుమంతయు ప్రయోజనము గనుపింపదు. ప్రజల భావికర్తవ్య మేమిదో స్పష్టమయినది. నిర్మాణకార్యక్రమ నిర్వహణమే, ముఖ్య

మగు కార్యము. అన్ని కక్షములవారును, అన్ని సంఘములవారును, యిందుకొరకు తచేకనిష్ఠతో పాటు బడినచో, అచిరకాలములో స్వరాజ్యలక్ష్మి దేశమున తాండవమాడగలదు. ఇట్టి విశ్వాసము దేశమునందెంతటను ప్రబలు గాక!

క్రొత్త చట్టము

దేశమున కత్వవసరమయిన విషయములలో, పార్లమెంటుసభ మూఖ్యభావము వహించును. హైందవాందోళనమును చలకన జేయును. హిందూదేశ స్వవిహారములగూర్చి విచారించుటకు కుతూహలమే గనుపింపదు. ప్రజాభ్యుదయమునకు సంబంధించిన విషయములలో ఉపేక్షాభావము వహించినను, అధికారుల నిరంకుశత్వమును పోషించి వారి అధికారముల నొండు పెంచుటకు మాత్రము పార్లమెంటుసభవారు అత్యాచారము జూపుట ఆచారమయ్యెను. రాజప్రతినిధిగారును, గవర్నరులును, కార్యనిర్వాహకసభ్యులును, సైన్యాధిపతియు, మధ్యమధ్య ఇంగ్లండుకు వెడలి పచ్చుటకు అవకాశమిచ్చెడి చట్టమొకటి ప్రభువుల సభలో ప్రవేశపెట్టబడెను. ఈ యద్యోగుల కష్టములగూర్చి అందరును కంటతడిబెట్టెడివారే. అయిదు సంవత్సరముల వియోగమును భరించుటకు, ఉన్నతోద్యోగులకు చాకట్టపట్ట. సంవత్సరమున పిశేషకాలము, మంచుకొండలలో నివసించుచున్నను, దేశమందంతటను సభికి సన్మానముల బడయుచు పర్యటనము నలుపుచున్నను, ఈసౌకర్యములు వీరికి చాలపురాబోయి! ఇంతియగాక, ఇంగ్లండుకు వెడలి పుడెల్ల వీరి స్థానమున క్రొత్తవానిని నియమించుచుండవలయును. హిందూదేశ మీ ఖర్చునంతను భరింపవలయును. సంస్కరణములు రానురాను, హిందూదేశముపై సభికిభావమును మోపుచున్నవి. వీనినిగూర్చి చింతించు వారే గనుపింపరు. ప్రభువులసభలో, క్రొత్తచట్టము రెండవమారు చదువబడెను. పల్లికు సర్వీసుమీషనువారి రిపోర్టు త్వరలో వెలువడగలదు. దానివలన, ఉన్నతోద్యోగుల హేనాభివృద్ధికింద ప్రజల ధనము మరికొంత ఖర్చుపడగలదు. ఎట్టి సంస్కరణములు హిందూదేశపుపాల బడుచున్నచో పరికింపవచ్చును.

స్త్రీలు: ముఖ్యధర్మము

ప్రజాహిత కార్యములన్నిటిలో పురుషులతోబాటు స్త్రీలుసయితము పాల్గొననర్హులని, సామాన్యముగ సంగీకరింపబడుచున్నది. దీనివిషయమై పివాడముతో నిమిత్తములేదు. మిగిలిన దేశములతోబాటు, హిందూదేశము గూడ యీ విషయమును గుర్తించుచున్నది. కాని, స్త్రీలకుగృహమే ప్రధాననిలయ మను సంగతిని మాత్రము మరుచుటకు వీలులేదు. ఇయ్యది ప్రకృతి కనుగుణ్యమగుటచే, దీని నుల్లంఘించుటకష్టము. గృహకార్యణమునకు భిన్నముగా విధమున స్త్రీలు తమ విధులను నిర్వర్తింపవలసిన యవసరము గలదు. ఇంగ్లండులో నిట్టి ప్రశ్న జనించెను. హిల్టన్ ఫిలిప్ సను సతీ, పార్లమెంటు సభ్యురాలయ్యెను. ఈమెకు మగ్గురు చిన్న పిల్లలు గలరు. ఇవిపురుషులుకు పరుసగ 6, 4, సంవత్సరముల యిండు గలదు. చిన్నబాలికకు రెండుసంవత్సరముల యిండుగలదు. ఇట్టి స్థితిలో పిల్లల నయినను విడనాడవలెను. లేకున్న పార్లమెంటుసభ్యత్వము నయినను విడనాడవలసి యుం

దనునది, ఫిలిప్పనుగారికి దోచెను. ఈరెంటిలో, పార్లమెంటునభ్యర్థనమును విడనాడుటయే శ్రేష్ఠముని అమె నిశ్చయించి, ఆటలు గావించినటులు, వార్తలు దెలుపుచున్నవి. భర్తయగు ఫిలిప్పనుగా రాష్ట్రమును అలంకరింప సుసిద్ధు లయినటులు దెలియుచున్నది. పాశ్చాత్యదేశములలోకన్నగూడ, హిందూదేశమునందు స్త్రీయే గృహలక్ష్మియని భావించబడుచున్నది. అట్టితెరి, స్త్రీలవిధులలో సంఘర్షణ కలిగినపుడు, ఏవిధముఖ్యముని భావించవలెనో దెలిసికొనుట దుస్థరము గానరదు.

రహస్యసంఘము

రహస్యసంఘము మొకటిగూడి, సంస్కరణముల గూర్చి డిపార్టుమెంటులు విచారణ జరుపుచున్నటులు అప్పుడప్పుడు వార్తలు వెలువడుచున్నవి. ప్రభుత్వ ప్రకటనములకు మారుగ, ఆసోసియేటెడ్ ప్రెస్సు వారి గాలికిబుర్లు ప్రచురింపబడుచున్నవి. ఎందును గూర్చి విచారించుచున్నానో ఇంతవరకు ప్రచురణముగాలేదు. సంస్కరణముల మూలసూత్రములకు భంగము కలుగకుండ ఎట్టి యేర్పాటుల జేయువలయునో యోచించున్నటులు నీలి వార్త మొకటి వెలువడెను. ఏల యిట్టి రహస్యవిచారణ? దీనిని బహిరంగముగ నేల జరుప గూడదు? ఎవరితోని సంఘమువారు నాలోచించెదరు? పోనీ, భారతీయులకు తెలియకున్న మానె, ఇండియామంత్రికయినను నీ విషయముదెలియకుండుటకు కారణమెమి? సరియగు విచారణోద్దేశ్యములు తమకు దెలియలేదని, అతివియరు ప్రభువుగారు బలుకుటకన్న అవమానము వేరొకటిగలదా? ఇండియామంత్రిగారు సయితము తమ యజ్ఞానమును వెల్లడి జేయుట ఎంత వివరతమో గ్రహించవచ్చును. అడిగి తెలిసికొందుమని అతివియరుగారు దీనముగ బలిచిరి. అడిగినను, వీరికి సరియగు జవాబు వెలువడునో లేదో తెలియదు. ప్రజాభిలాషలను తీర్చుట కిదియే మార్గమని లేబరు ప్రభుత్వమువారు రెంచునపుడు, బ్రిటిషు పక్షములపైనాశ ఏ ముందునో జెప్పనక్కరలేదు.

హిందూదేశము: నౌకాదళవ్యయము

హిందూదేశరక్షణభారమును ఇంగ్లండు వహించినది. అన్యదేశోపద్రవమునుండి కాపాడుటకు బూనుకొనెనది. భారతీయు లిందుకు అర్హులుగారని నిర్ణయించినది. హిందూదేశమును రక్షించుకొనుట, ఇంగ్లండున కెంత యవసరమో దెలుప నక్కరలేదు. హిందూదేశము లేనిది బ్రిటిషుసామ్రాజ్యమే యుండజాలదు. అట్టితెరి, హిందూదేశమునకు స్వాతంత్ర్యమొసగి, దేశరక్షణకయిన ఖర్చులను భరింపవలయునని గోరిన, సబబుండును. అందుకుమారుగ హిందూదేశమును నిస్సహాయత స్థితిలోనుంచి ఖర్చులను మాత్రము దేశముపై మోపుట ఏటి న్యాయమో కనుగొనవచ్చును. నౌకాదళపు ఖర్చులక్రింద, లక్ష సవరనులను హిందూదేశమునెగినని ప్రచురించుటవలన, యీ దేశమును బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు కామధేనుని భావించుచున్నటులు దోచును. హైందవ స్వాతంత్ర్యమును గుర్తించుటలో మాత్రము, యీ చొరవ ఏమూలను గానరాదు.

విశ్వాసరాహిత్యము

మొకెన్నాపన్నులను తొలగించినటులు, బ్రిటిషు ప్రభుత్వకోశాధికారియగు ఫిలఫ్ సో డెచుగారు కామధేనునలో వెలియచ్చిరి. వీనిని రద్దుజేయవలదనికన్న స్వేచ్ఛల నాయకుడగు బాల్గూనిగారు ఈ తీర్మానమును దానిని పార్లమెంటునకు కుప్పిరి. తీర్మానము

ఆంధ్రుల గాంధీ మహాత్ముని పుజానిధి

లక్షరూపాయలు సమర్పింపవలెను

10-5-21

యథాశక్తిని తోడ్పడుడు

ఇదివరకు	చందాలు	కోశాధికారి కాశీనాథుని వాగ్దేవరాయ	చందాలు
24647-12-10		కుంతులుగారికి చేరిన వసూళ్లు	11296-5-5
శ్రీయత దేశభక్త కొండవేంకటప్పయ్య పంతులుగారు దక్షిణ ఆనంతపుర మండలమున ప్రచారము సలిపినపుడు చందాలుపడి వసూలయినవి.	122-0-0		
గోదావరిజిల్లా రామచంద్రపురం తాలూకా రామచంద్రపురం గ్రామకాపు రస్తులు శ్వేచ్ఛలిజకులస్తులు అటవిదలు కూలివాండు సమర్పించినది.	20-12-0		
మొత్తం.	24660-8-10	మొత్తం.	11296-5-5

పూజానిధికి సామర్థ్యముంపు చిదనామా:—కా. వాగ్దేవరాయ, నెం 7 తంబు శ్వేచ్ఛలి, మద్రాసు

13 తెదిన చర్చకు రాగలక. సాక్షిడనుగారిచర్యను లిబరలు లేబరుపక్షములవా రామోదంతరని ఎంచవచ్చును. అందుచే బాల్గూనిగారి తీర్మానము నెగ్గజాలదు. కాని ఏకాదశముచేసినను నది నెగ్గినయెడల, లేబరుప్రభుత్వమువారు దానిని విశ్వాసరాహిత్యముక్రింద భావించెదరని, క్లిన్సు మర్త్రుగారు స్పష్టముగ దెలిపిరి. ఏలనన, బడ్జెటు అంశములలో నోటమిజెంకట, సామాన్యజయము గానరదు. బాల్గూనిగారి తీర్మానము, లేబరుపక్షసాసనును బలపరుచుటకే తోడ్పడవచ్చును.

నెహ్రూగారి ప్రకటనము

పండితమోతీలాల్ నెహ్రూగారి ప్రకటనము వలన, ఆంగ్లోహైందవపత్రికలు ప్రకటించెడి నిరాధారపు వదంతులు సమసిపోగలవు. ఈ వదంతులు అసత్యమాలని, నెహ్రూగారు స్పష్టపరచిరి. స్వరాజ్యపక్షమువారికిని ఇతరపక్షములవారికిని ఎట్టి సమావేశమును జరుగ లేదనియు, మహాత్మాగాంధీ గారిని జూచుటకు అన్నిపక్షములవారును వెడలి యుండిరనియు, అందరితో వారు యథోచితముగ సంపర్తించిరనియు, నెహ్రూగారు దెలిపిరి. పత్రికా చిత్రాకులు లేనిపోని కథల నల్లక, సరియగు వృత్తాంతము వెలువడువరకు వేచియుండుట యుక్తము. గాంధీమహాత్ముని తలంపు లెవ్వయో, ప్రజల విధ్యుక్తధర్మమేమియో తెలిసియే వున్నది. ఇంకను ప్రకటనముల కొరకు వేచియుండ నేల?

బాక్సుల పన్ను

చీనాలో వెనుక నెన్నడో మిషనరీలు చంపబడినను నెకమున, శ్వేతజాతులవారు యిప్పటికిని చీనాప్రభుత్వమునుండి నష్టమును రాబట్టుకొనుచున్నారు. ఇది మిగల యన్యాయముని, విశాల హృదయులు పలుమారు దెలుపుచునే యుండిరి. ఇంత కాలమునకు అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములవారు బాక్సుల పన్నును వసూలుచేయు కుండుటకు నిశ్చయించిరని, దెలియచున్నది. మిగ

లిన శ్వేతజాతులవారు, అమెరికావారి మార్గము నికనయినను అనుసరించెదరా? లేక చీనానికను పీడించుచునే యుందురా?

గాంధీ పూజానిధి

శ్రీయత దేశభక్త కొండవేంకటప్పయ్య, పంతులుగారు ద. ఆ. మండలమున కాంగ్రెసుప్రచారమునకు వచ్చినపుడు గాంధీ పూజానిధికి వాగ్దానముచేసిన మొత్తములపైకి వసూళ్లు:—

హిందూ పురం	ధర్మ వరం
వక్కల అబ్దుల్ ఖాదిర్ సాబు	రూ 15-0-0
మాకం నారణయ్య	10-0-0
చొంతి భీమయ్య	10-0-0
నేతూరాపు	5-0-0
రత్నగిరి పచ్చప్ప	5-0-0
మద్దిలూరు గంగప్ప	5-0-0
అదంసాబు	5-0-0
కే. వరదరావు	1-0-0
కట్ట వాసుదేవశక్తి	2-0-0
డి. పి. విశ్వనాథరావు	5-0-0
రాష్ట్రాటి సుబ్బదాసు	5-0-0
పంచాంగం వెంకటరామయ్య	5-0-0
మూగి సుబ్బయ్య	2-0-0
దివాకబహదూరు టి. రామరావుగారు	10-0-0
దేశాభిమాని	5-0-0
తిరుపతి గౌరాసాని	2-0-0
యర్రంపల్లి వెంకటపతి	1-0-0
మోకా మల్లప్ప	2-0-0
తోట సుబ్బయ్య	2-0-0
అంబట వెంకటస్వామి	8-0-0
కె. న. కొండ	
కె. టి. శ్రీధరచార్య	4-0-0
కె. టి. శ్రీనివాసాచార్య	1-0-0
కొడిపల్లి సుబ్బరావు	10-0-0
కొలూరు రంగరావు	4-0-0
కాజ్యం వెంకటరమణశాస్త్రి	2-0-0
రంగరావు	1-0-0

మొత్తం. రూ 1220-0

గోదావరికి రామచంద్రపురం తాలూకా రామచంద్రపురం గ్రామపంచాయతీ కలెక్టరీ కార్యాలయము అధికారులచేత తాలూకా యీ క్రిందివారు గాంధీభూమిని పంపించినవిరాళములు.

గుబ్బల పెదపత్తెయ్య	1-0-0
పిల్లి పెంకన్న	1-0-0
గుబ్బల రామన్న	1-0-0
కాళంకెట్టి పెంకయ్య	1-0-0
యలమడల గుబ్బన్న	1-0-0
పిల్ల తాతయ్య	1-0-0
గుబ్బల బుల్లెయ్య	1-0-0
జక్కల బ్రహ్మయ్య	0-8-0
యలమడల వీరన్న	0-8-0
అప్పాడి పెంకన్న	0-8-0
కాద ముప్పయ్య	0-8-0
చింతలపల్లి రామన్న	0-8-0
గుబ్బల గం. కొ. వాగన్న	0-8-0
మన్నవోయిన పెద పెంకన్న	0-8-0
,, పల్లెయ్య	0-4-0
,, పెంకన్న	0-4-0
,, గం. కొ. పెంకన్న	0-4-0
,, వా. పెంకన్న	0-4-0
కాళంకెట్టి మువలయ్య	0-4-0
,, రాళ్ళమ్మ	0-4-0
గుబ్బల గుబ్బన్న	0-4-0
గుబ్బల సోమన్న	0-4-0
కాళంకెట్టి వీరయ్య	0-4-0
గుబ్బల అప్పన్న	0-4-0
గుబ్బల రామమూర్తి	0-4-0
గుబ్బల ప. పల్లెయ్య	0-4-0
యలమడల వాగన్న	0-4-0
మారంపూడి మువలయ్య	0-4-0
గుబ్బల రా. పల్లెన్న	0-4-0
పొటి ముప్పయ్య	0-4-0
మారంపూడి మారన్న	0-4-0
గుబ్బల తాతయ్య	0-4-0
కాళంకెట్టి పేద	0-4-0
గుబ్బల కామయ్య	0-4-0
మన్నవోయిన వాగన్న	0-4-0
,, లక్ష్మన్న	0-4-0
,, మారన్న	0-4-0
గుబ్బల పెదమాచరి	0-4-0
గుబ్బల వాగన్న	0-4-0
కాళంకెట్టి పెంకన్న	0-4-0
కాళంకెట్టి తాతయ్య	0-4-0
గుబ్బల చినమాచరి	0-4-0
యలమడల గుబ్బన్న	0-4-0
కంకెట్టి వీరన్న	0-4-0
అన్నూరి పెంకన్న	0-4-0
పిట్ట పెంకన్న	0-4-0
యలమడల పెంకన్న	0-4-0
గుబ్బల వారామరాజు	0-4-0
గుబ్బల వీరన్న	0-4-0
పిల్లి వీరన్న	0-4-0
గుబ్బల ప. ముప్పన్న	0-4-0
కాళంకెట్టి వాగన్న	0-4-0
గాదం అప్పన్న	0-8-0
పేట మీరాసాహెబ్	0-4-0

మొత్తం 20-12-0
గుబ్బల బుల్లెయ్య

రామచంద్రపురం.
4-5-24

వివాహసందర్భమున స్వరాజ్య నిధికి కట్టము

గుంటూరునుండి ఒకవిలేజి యిట్లు తంతివార్త బంపెను:—మీరు. వా స్వర్యలు మెలవరపు తిమ్మయ్యగారి కుమార్తె ఈశ్వరకర్పూరికి గుంటూరులో కొలవిన పొందరికంగారి కుమార్తె శ్రీమతి భగదీశ్వరమ్మనిల్లి వివాహము నడుపుతవిభవముతో జరిగిరి. రాజా యం. భీమంగరావుగారును యితర మహాశయులును వచ్చియుండిరి. తిలకు స్వరాజ్యనిధికిని, గాంధీ భూమినిధికిని కట్టము వాగ్గతము జేయబడెను.

విదేశవార్తలు

రాజప్రతినిధి మున్నగువారు సెలవు దీసికొను చట్టము

ప్రభువుల సభలో రెండవసారి ప్రవేశము

కర్జ ప్రభుత్వముమోదించుట
లండన్, మే 8:- ఇండియా రాజప్రతినిధి, సర్వసేనాధిపతి, గవర్నరులు, కార్యనిర్వాహక సభ్యులు తమ ఉద్యోగ కాలములో ఉద్యోగమునకు రాజీనామా నీయ నక్రర లేకనే సెలవు దీసికొను చట్టము రెండవసారి ప్రభువుల సభలో ఆంగీకరించబడెను. ఆర్మీయర్ ప్రభువు ఈ చట్టమును ప్రవేశపెట్ట వ్యర్థ ప్రభువు అనువదించెను. ప్రస్తుత పరిస్థితులను మార్చుచున్నదని.

కర్జ ప్రభువు
బ్రిటిషు ప్రభుత్వ సోమరు లైన ఈ గొప్ప ఉద్యోగులు ఎంత జరుగుచున్న యున్నను తమ యుద్యోగకాలమున రాజీనామా నీయమనకు బోవుటకు వీలులేకుండుట విచారకరము. ఆంగ్ల ప్రభుత్వముతో స్వయముగ కలుసుకొని సలహా జేసి కార్యభారమును నిర్వహించుకుంటున్న మార్గము శ్రేష్ఠతపూర్వకముగా చాల విరుద్ధమైనదని కాని సెలవు ఇచ్చితిరి గదా యని ఈ సెలవును దుర్వినియోగము జేయరాదు. బ్రిటిషు మాటికి ఇష్టము వచ్చినపుడెల్ల ఈ సెలవును వినియోగించుననరాదు. ఈ చట్టమున ఏమరతులక్రింద వీరికి సెలవయవచ్చునో చెప్పలేదు. నాలుగు సెలవకంటె ఎక్కువగా ఇండియానుండి పోకూడదు. ఆరుసెలల సెలవు నీయరాదు. నాలుగుసెలలక్రింద మార్చవలయును. ఈ సెలవుగూడ ఆ ఉద్యోగి ఉద్యోగకాలము లో ఒక్కసారే ఇవ్వవలెను. ఏదేమిటో నున్నాడో ఏదేవు వ్యవహారములను గూర్చి ఆలోచించుటకు జరుగుచుగ పిలువబడునో అతనికి ముందుగ సెలవీయవలెను. అనారోగ్యముగ నున్న వారికి సెలవీయవలెను. స్వంతపనులు జరుగుచు అయినచో ఇవ్వవలెను. ఏదో నిబంధనలలో సెలవును వినియోగించునన వచ్చునని వ్రాయబడినట్లై ఏమరతుల ప్రకారము సెలవు నిచ్చెదరో వానిని స్పష్టముగ ఏర్పాటు జేయవలెను. అందరి సమ్మతి చేతను ఈమార్పును జేయవలెను. ఉభయపక్షములవారికిని ఆంగీకారముగనటుల ఏర్పడుటకు తాను సహకారము సల్పెనని కర్జ ప్రభువు తెలియజేసెను.

అలివియరు ప్రభువు సమాధానము
ఈ చట్టము విషయమై ఈ అంశములను గుర్తించవలెను.
(1) గవర్నరు జనరలు, గవర్నరులు, సర్వసేనాధిపతి, కార్యనిర్వాహక సభ్యులు సెలవుకాలములో తమ ఉద్యోగములను స్వీకరించెదరు. కాని తీసుకొన్న సెలవుకంటె అధికముగ ఆగినచో ఉద్యోగమును ఖాళీచేయవలెను.
(2) గవర్నరులకు సెలవు ఆరుమాసములే ఇవ్వవలెను. ఏదో ఒకే కాలమున సెలవీయవలెను. సర్వసేనాధిపతిని సార్వభౌముడే నియమించవలెను.

బ్యూక్యాంపుగారి భయములు
సర్వసేనాధిపతి సెలవును గోరుచో దానిని నిరాకరించుటకు రాజప్రతినిధికి అధికారము నిచ్చుట ప్రమాదకరమనియు ఏదైన తగవు వచ్చినపుడు రాజప్రతినిధి తనమాటనే చెల్లించుననగలవనియు భ్యూక్యాంపుగారు తెలియజేసిరి.
సప్రతుబసోగారి భయములు
గవర్నరును తాత్కాలికముగ సెలవుగొన్నవానిపూనే సార్వభౌముడు నియమించినచో దోషినియనులు, అధినివేతముల యందు నియమించు పద్ధతులను, ఇండియాలో నియమించు పద్ధతులను భేద మేర్పడునని సప్రతుబసోగారు నిరూపించెను. ఇట్టి నియమములను జేసినచో ఆక్షేపాలు ద్వేషము బయలుదేరు ననిరి.

అలివియరు ప్రభువు అభయము
గవర్నరు జనరలుకు ప్రభుత్వసభ్యుల నిమిత్తము, అనారోగ్యముగ నున్నపుడును, స్వంత పనులను జూచుకొనుటకే సెలవీయవలెనను నిబంధనల శ్రేష్ఠత ననియు గవర్నరు జనరలుగాని ఇతర ఉద్యోగులకు అనారోగ్యముగ నున్నపుడును స్వంత పనుల నిమిత్తము మాత్రమే సెలవీయవలసలులే జేసెననియు గవర్నరు జనరలు పిట్టయ్య చేరినప్పుడు సెలవు దీనుకొన్న అధికారులపూనే నియమించబడి వారి ఏర్పాటులను

ఇండియానుండి ఆంగీకరించెననిరి. గవర్నరు జనరలు ఏదో రిని నియమించుననీ ఇండియానుండి సిఫార్సు చేయవచ్చును. ఈ అధికారమును ఆతడు నిరంకుశముగ గాని ఆవిశేషముగ గాని వినియోగించుటకు జేసెననిరి. కర్జ ప్రభువు నూచింప నున్న సవరణ విషయమై ఆయనతో ఆలోచించెననియు అందుచే కమిటీజే ఎన్నడేర్పడునో ఆ తేదీని తెలుప నవసరము లేదనిరి.

ఫిన్సిన్ సెన్యము

లో నూటికి 90 మంది ఉద్యోగులు తమకమిషనులును, ప్రభుత్వమువారు సర్వసేనాధిపతి తిని బర్తరపుజేయనిరాకరించి రను కోపముతో వదలుకొనిరి. ఈ సేనాధిపతికి సామర్థ్యము లేదని వారియభిప్రాయము. సేనాధిపతి రాజీనామానిచ్చె ననియు దానిని ఇంకను ప్రభుత్వమువారు రంగీకరింపలేదని తెలియుచున్నది.

భారతదేశము - నాకాదళము

సామ్రాజ్య నాకాదళవ్యయము నిమిత్తము ఇండియా ప్రభుత్వమువారు 100000 పౌనల నిచ్చిరని కామన్సువభలో తెలియజేయుచు రాయలు ఇండియా వర్తకనాకాదళమును యుద్ధమున పాల్గొను నాకాదళము వలె నేర్పాటుజేయుటగూర్చి ఆలోచించుచున్నారనియు సి. జే. అమ్యుక్ గారు తెలియజేసిరి. నాకాదళసహకారము నొనర్చుటకు ఇండియా ప్రభుత్వమువారి ఏర్పాటును ఆంగీకరించునది లేనిది తెలియవరకు వీలులేదనిరి. రాయలు ఇండియా వర్తక నాకాదళము జేయవలసినది నివీలు వ్యవహారమే అని అమ్యుక్ గారు రినిరి. వర్తకనాకలను పరిక్షించుటకు సాయుధదళము శ్రేష్ఠములు తప్పనిరి. ఇదివరలోనున్న పద్ధతుల ప్రకారముగా ఇంగ్లండ్ మోస్తరుగ ఇండియా రాయలు వర్తకనాకాదళము నేర్పాటుజేయుట కాలోచించుచున్నారనియు ఈవిషయమై ఇండియా ప్రభుత్వమువారి నిశేధము నెదురుజూచుచున్నా మనిరి.

బ్రిటిషునాకానిర్మాణశాలలు

గురువారమునాడు కామన్సువభలో ఇపుడున్న బ్రిటిషు నాకానిర్మాణశాల లన్నిటిని ఉంచవలెనా లేక తగ్గించవలెనా యనుప్రశ్న బయలుదేరెను. అన్నియు అక్రరలేదనియు, ఎన్నిటిని తగ్గింపవచ్చునో ప్రభుత్వమువారు విచారించవలెననియు ఇందులో కొన్నిటిని వర్తకనాకాదళ నిర్మాణమున కుపయోగింపరాదనియు ఈ సంవత్సరము నాకానిర్మాణశాలలక్రింద £00000 పౌనులు ఎక్కువగా నిరుటికంటె ఖర్చుజేయుచున్నారనియు కెన్సర్రిగారు తెలియజేసిరి.

ప్రస్తుతముండున్నట్లులే సాధ్యమైనంతవరకు నాకానిర్మాణానిర్మాణముల నుంచవలెనని ఆమరీగారు రినిరి.

సింగపూరునాకాశయచర్చ

లండన్, మే 8:- కామన్సువభలో నాకాదళ మంపులను గూర్చి చర్చించునపుడు నాకానిర్మాణశాలలను నియమించుటను గూర్చియు, నాకాపైనికదళములను దగ్గించుటను గూర్చియు ముఖ్యముగ ఆలోచించిరి.

సింగపూరు నాకాశయమును బలపరుపవలెనని కన్సర్వేటివులు పట్టుచును జూసిరి. న్యాయజాకాల్యము తూర్పుగ అధమము ఒక నాకాశయమునైన అధునిక పరిస్థితులకు అనుకూలించునటల జేయవలెనని చాలమంది కోరుచున్నారని కర్నలు ఆమెరీగారు రినిరి. పైనిక నాకాదళమును దగ్గించుటకు సభ జేయవలెనని అమెరికా సెనెటువారు జేసిన ఏర్పాటును ఆంగ్ల ప్రభుత్వమువారు స్నేహభావముతో సంతోషముతో సంగీకరించినది. గ్రేటుబ్రిటను తనచేత నైనంతవరకు చర్చలో పాల్గొనుటకు తోడ్పడెను.

గొప్ప ఆయుధములను ప్రయోగించి క్రొత్తపద్ధతుల నవలంబించినచో నాకాశయముల సమస్య ఎట్లు పరిణమించునో యని ఆలోచించుచున్నారు.

బి. బి. సి. ఐ. రైల్వేచట్టము

ను కామన్సువభవారు మూడవసారి ఆమోదించిరి.

వాషింగ్టన్ లో ఐర్లండ్ మంత్ర

గ్రేట్ బ్రిటన్ సర్వదేశాధిపతి నియమించెనని రిపోర్టులు వచ్చెను.

బ్రిటిషు సామ్రాజ్య వస్తు ప్రదర్శనము

ప్రధానామాత్యుడు

లీఫెల్డు, మే 8:- అధికార రీత్యా రాంకే ముగ్ధానాల్లాగారు ధామసుగారితో బ్రిటిషు సామ్రాజ్యవస్తు ప్రదర్శనము కేగి ఆచట ప్రతికా ప్రచారకుల నిమిత్తము ఒక సంఘము నెలకొల్పెను. బ్రిటిషు ప్రతికా ప్రచారకులును, విదేశాంగ ప్రచారకులును వచ్చిరి.

తోడి ప్రతికా ప్రచారకులను గలిసికొనుటచే గల్గినసంత సమును వెలిబుచ్చిరి. ఈ ప్రదర్శనమందిరములోనే బ్రిటిషు కా ముగ్ధాల్లుపరిశ్రమ లన్నియు ఇమిడియున్నవి. ప్రభుత్వపరిపాలన పద్ధతి అంతయు ఇచటనే గన్పించుచున్నది. ఒకటి రెండు నెలలో సామ్రాజ్యముయొక్క గొప్పతనమును తెలుపుచు పోర్చుగీసులో బ్రిటిషునాకాడగ ప్రదర్శనము జరుగును. కొన్ని నెలలలోనే సామ్రాజ్యవాయువార్తా ప్రచారము ఏర్పాటు జేయబడును. ఇది చాల సామర్థ్యముగను, చతురగనుండును. మేధాసంపన్నులు దీనిని చక్కచెట్టెదరు.

నాకాడగ బలముకంటె ముఖ్యమైనది సావిత్రీత్యేచ్ఛ, నైతిక శక్తి తదేక చిత్రముతో పనిచేయుటయు ఎక్కువ జలమును గల్గించునని ముగ్ధానాల్లాగారు రనిరి. ఇవి లేనిచో తక్కిన దంతయు లాభము లేదనిరి.

సామ్రాజ్య వాయువార్తా ప్రచారము

ను గూర్చి ప్రభుత్వమువారు డొనాల్డు నివేదికములో ప్రధానసూత్రములను ప్రభుత్వమువారు రనుసరించెదరని రూటరు తెలుపుచున్నారు. త్వరలోనే వాయువార్తా ప్రచారమును గూర్చి అధికారము యాజమాన్యము ఎవరి కుండవలసినది. కామన్వెల్థ్ లో ప్రకటింపబడునని పోస్టుమాస్టరు జనరలు తెలియజేసెను.

మొకన్నా పన్నులు

ఉండవలెననుట

మొకన్నా పన్నుల నుంచవలెనని బాల్ డిక్టోగా రుపపా దించు తీర్మానమును 18 తేదీని ఆలోచించె దమనియు, ఈ తీర్మానము ప్రభుత్వము వారి యందు విశ్వాసములేదను నభిప్రాయమును, అంతస్పష్టముగ ఆతిర్మా నములో లేకున్నను, నూచించుచున్నట్లు ప్రభుత్వమువారు గ్రహించుచున్నారనియు ఆర్థిక పరివక్షయములో ప్రభుత్వ పరాజయము చాల ప్రమాదమైనదనియు క్లయిన్సుగారి ప్రకట నముచే ప్రభుత్వమువారు తమపరాజయమును అంతగ పాటింప క తమపరిస్థితుల నాలోచించుకొనుటకు ప్రభుత్వమువారు సభ నాపుడే సదరనియు కాని లిజరల్స్ ప్రభుత్వము నకు తోడ్పడుట చే పరాజయము గలుగదనియు మొకన్నా పన్నులుగావలెననుకార్యక సభ్యులుగూడ క్లయిన్సుగారి ప్రకటనమును జూచిన తరువాత ప్రభుత్వపక్షమునకే వచ్చెద రనిరి.

పార్లమెంటు సభ్యులుగ నున్నట్టియు పార్లమెంటుకు నున్నట్టి కొందరు ప్రముఖులు స్పీడర్ గారిని సందర్శించి మొక న్నా పన్నుల నుంచవలెనని గోరి అట్లు చేయనిచో గలుగునట్లు ములను గూర్చి తెలియజేసిరి.

18 తేదీవరకు ప్రత్యుత్తరము నీయజాలనని స్పీడర్ గారు నుడిచిరి.

మోటారు వర్తకులు కొందరు జెప్సోను సంగతులను వివరలెనని స్పీడర్ గారినిగోర ప్రత్యేకముగ వ్యక్తులతో మాట్లాడ జాలననియు వలయుచో క్రేడ్ యూనియనులద్వారా వచ్చిన ఆలకించెదననియు స్పీడర్ గారు బదు లిడిరి.

జపాను నాకాదగ ప్రదర్శనము

వాషింగ్టన్ ఒడంబడిక సంబంధించు

వాషింగ్టన్ ఒడంబడిక ప్రకారము వైనికనాకాదగము ఇంత పరిమాణమునకు మించియుండగూడదని నిర్ణయించబడెను గాన జపానువారు ఎక్కువ క్రాయిజరులను నిర్మించుట కాక్షేపణ యుండవని త్రైముప్రతిక వర్తకానుబంధములో నాకాదగ ఇలే ఖిరి వ్రాయుచున్నాడు.

రూరు కార్మిక చిక్కులు

ఇంతకు భయంకరముగ నున్నది. ఇంతవరకు 400080 పనివాండ్రను పనిలోనికి రానియలేదట. 8 తేదీని నూటికి 7 గుర్తు చొలిన పనిలోనికి బోయిరి. పరాసు అధికారు లీవిష యమున అతురతతో జూచుచున్నారు.

రూరులో సెవరేటిస్తు ఆందోళనకారులున్నారా లేరా యని అనుమానించుట కవకాశము లేదు. వీరే రాజకీయ ఆర్థిక కోర్కెలను నెరవేర్చవలెనని ప్రోత్సహించుచున్నారు. కాని వీరియత్నములు విజయము గాంచ వనుకొనుచున్నారు.

జరను ఎన్నికలు

జర్మన్ జాతీయవాదులు గూడ ఇతరపక్షమువారు సహకారము నొసగనిచో తాము ప్రభుత్వము నేర్పాటుజేయ జాల మనుకొనుచున్నారు. వీరు సెంటరు, పీపిల్స్ పార్టీతో జేరి కొయలిషను ప్రభుత్వముగ నేర్పడుటకు ప్రయత్నించుచున్నారట. ఇది చాల ప్రమాదకరము. అంతయు కల్లోలముగ నుండును. 'ప్రీడంపార్టీ' వారు తిరుగబడెద రనుకొనుచున్నారు.

ఓడ్యయనాయకుదావా

సైనికులుగ జేరుడని ధనమునిచ్చుట

లండన్, మే 8:- సైనికులుగ జేరుటకు ప్రజలకు ధనము నిచ్చుట తప్పని యుద్ధవ్యరాధనియు అధికారులు నిరుత్సాహపరచిరని మ్యూక్సులేగారు సాక్ష్యము నిచ్చిరి. సైనికులను సప్లయజేయని భూస్వాములను తాను కఠిన ముగ జూడలేదనిరి. ప్రజలకు బండ్లలుగ జేసి సైన్యములో జేరు డని నిర్బంధించలేదనిరి. ఒక సందర్భమున మాత్రము కొందరునిండి తులు తననగర్లకు లేబడిరనియు వారిని ఖామీనుమీద విడుదల జేసిరనియు వారు 75 మందిని సైనికులుగ జేరుటకు సప్లయజేయ వలెనని గోరిరి అంగీకరించెను. అంతియగాని 75 మందిని సమ మార్చిన నేమిడుట జే సెదమన్నమాట అసత్యమనిరి. సైన్యములో జేరుచున్న కొందరినిండితులపై కొన్ని నేరముల నుపసంహరించు కొనుటకు సాక్షి ఒప్పుకొనెను.

ఒక డిప్యూటీ కమిషనరు సాక్ష్యము

మహాపూరు జిల్లాలో ప్రజలు స్వయముగ తమంత్రం తామే ఎవరినిర్బంధములేకుండ సైన్యములో జేరిరని మహాపూరు జిల్లా డిప్యూటీ కమిషనరు తెలియజేసెను. నిర్బంధించిరని తనతో ఎవరును మొలబెట్టుకొన లేదనిరి. కాని ఎవరో ఒక డిప్యూటీ సైన్యములో జేరి పారి పోయిన వారిని శరీరముమీద బట్టలను దీసివేసి ముళ్లమీద కూర్చుండుడని అజ్ఞా పించెనని తనతో ఎవరో జెప్పిరనియు ఈలోపుగ ఆ డిప్యూటీ ని ఎవరో చంపుటచే ఈ విషయమై విచారించలేదనిరి. ఈసంగతి అంతయు హత్య విచారణలో వచ్చునను కొంటిననిరి.

దివిజనులు ఆఫీసరు తమకు స్వయముగ తెలియుటచే ఆ యనపై మోపిన నేరము నిజమని నమ్ములేదనిరి.

ఇంతటితో ప్రస్తుతము విచారణ ఆపుచేసి బడెను.

బెర్లిన్ లో నున్న రషియా రాయబారి మాస్కోకు బయలుదేరి పోయెను. రషియా వర్తక రాయబారిగూడ 9 వ తేదీని బయలుదేరి మాస్కోకు పోవును.

భారత సంస్కరణ విచారణ సంఘము

లండన్, మే 8:- ఇండియా ప్రభుత్వ సంస్కరణ విచారణ సంఘమువారే కమయలును గూర్చి విచారించెదవో తెలియదనియు, కాని సర్ మాల్కం మాయిలిగారు పిల్లవరి 8, 18 తేదీలను జేసిన యుపన్యాసముల ననుసరించి విచారించెద రనియు, పీలు ప్రభుత్వమునును తెలియ జేయవలెనని గోరుచో తంతునంపి తెలుసుకొనెదననియు తనకుజేసినవెంటనే తెలుపువాడననియు ప్రభువులసభలో పీలు ప్రభువునకు ఆలివి యరు ప్రభువు ప్రత్యుత్తరమునిచ్చెను.

ఆదైదటము

ను గూర్చి పురోవృద్ధి కనిపించుటలేదు. 8 తేదీని జరిగిన 14 వ సమావేశమున సభ్యులు కొవమతో ప్రవర్తించిరి. కన్న ర్వేటిపులు నిరోధమును జూపకుండుటకై ప్రభుత్వమువారు ఈ విషయమై తమవైఖరిని నిర్వచించవలెనని కోరుటచే కొవ ముగల్గెను. ప్రభుత్వమువారు ఈచట్టమును ఆమోదించలేదనియు

ఉరక చర్చనంతలు సామభూతితో జూచుచున్నారమనియు సాక్షిండు ఆలోగ్యహాయ మంత్రి తెలియజేసెను. విచారణ సభమునుండి బయల్పడినపిదప ఈ చట్టమునుగూర్చి ఆలోచించెదమనిరి. ప్రభుత్వవైఖరి అంతయు అసహ్యకరముగ నున్నదని యు సర్ కింగ్స్ గారనిరి. కార్మిక పక్షమువారు హాస్యగాండ్ర వలె ప్రవర్తించుచున్నారని కన్నర్యేటిపులును, కన్నర్యేటిపులు భాగ వతగాండ్రని కార్మిక పక్షమువారిరి. ఇంతటితో సభ ఆపు జేయుబడెను.

వాతావరణ స్థితి

1924 సం. మే నెల 10 వ తేది శనివారము

తేది ముఖ్య నగరములు	మే 24 గంటలలో అత్యధిక వర్షము	మే 24 గంటలలో అత్యల్ప వర్షము	మే 24 గంటలలో వర్షము	మే 24 గంటలలో వర్షము	మే 24 గంటలలో వర్షము
గోపాలపురం	89.9	81.8	...	1.90	44.96
కోరాపుట్	...	...	...	...	...
విశాఖపట్టణము	92.4	88.1	...	0	87.09
కాకినాడ	98.7	84.0	...	0	89.08
మచిలీపట్టణము	97.2	83.8	...	0	41.59
గుంటూరు	...	...	...	...	...
కర్నూలు	107.8	87.4	...	0.04	26.01
బళ్లారి	108.5	82.8	...	1.14	20.81
అనంతపురం	...	...	...	...	...
కడప	107.7	84.2	...	0.09	31.28
నెల్లూరు	99.5	81.4	...	0	87.98
మద్రాసు	98.8	80.2	...	0	50.74
కడపూరు	94.0	80.5	...	0	52.94
నెల్లూరు	...	...	...	...	...
సీలము	101.5	80.0	...	2.42	89.80
కోయంబటూరు	99.2	76.4	...	3.77	22.29
తిరుమనూపల్లి	104.1	81.5	...	1.52	38.18
నాగపట్టణము	92.0	82.5	...	1.20	54.98
పుదుచ్చేరి	...	...	...	...	...
మధుర	100.5	77.0	...	2.10	88.58
పొంబక్	95.8	88.9	...	0.10	37.00
తిరునల్వేలి	...	...	...	1.47	28.84
తిరుచేండూరు	89.1	74.6	1.82	6.66	64.51
కొచ్చిక్	90.7	77.4	0.18	8.10	114.51
కాళికట్టు	92.8	81.9	...	11.98	117.16
మంగళూరు	92.9	84.2	...	0.72	125.68
బెంగళూరు	96.7	78.8	...	1.59	86.87
హాస్సాన్	...	...	...	...	...
మేర్కాత	82.6	65.5	0.20	8.08	125.46
రైచూరు	...	...	...	...	...
వైశాఖపట్టణము	...	...	...	...	...
కార్వార్	...	...	...	...	...
రత్నగిరి	...	...	...	...	...
బొంబాయి	...	...	...	...	...
పోలూరు	...	...	...	...	...
కొడైకనూర్	71.5	58.6	0.28	4.40	62.19
ఉదకమండలము	...	...	...	...	...

సర్కారులు:- గోపాలపురంలో ఆకాశము నిర్మలముగ నున్నది. తక్కినచోట్ల ఒక మోస్తరుగ మేఘావృతంబై యున్నది. మచిలీపట్టణములో పగటివడిమి 8.2 డిగ్రీలు తక్కువ.

దిక్కణ:- ఆకాశము కొంచెము మేఘావృతంబై యున్నది. పగటివడిమి 2 1/2 నుండి 3 డిగ్రీలు ఎక్కువ. రాత్రివడిమి కర్నూలు, బళ్లారిలో 8.9, 5.8 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

కర్నాటకము:- ఆకాశము మేఘములతో గూడఁ గొన్నది. నెల్లూరు, మద్రాసులో అర్ధశుభ్రము. పగటివడిమి 4 నుండి 5 డిగ్రీలు తక్కువ.

రాజధాని దక్షిణార్ధమున వాతావరణము అస్థిరముగ నున్నది. స్థానికములు తుపాను గలుగవచ్చును.

ఎస్. ఆర్. సామ్రా, వాతావరణ వ్యవస్థాపక.

పదునేనవ సంవత్సరాది సంచిక తయారైనది

ఉగాదిసంచిక సకాలమునకు వెలువడెనని తెలుపుట కంతయు సంతసింపదము. ఆంధ్రదేశమున కాంగ్రెసుసభ జరిగియుండుటచే, కాకినాడసభలకు సంబంధించిన వృత్తాంతములను ముద్రించుటవలన ముయ్యెను. దేశనాయకుల మహాపన్యాసములు ఆంధ్రమహాజనుల కుద్బృధకరముగ నుండునని ఎంచెదము. చిత్రకటములతో కాంగ్రెసు సభకు జెందినపటములు గలవు. శుష్కశరీరుడగు మహాత్మునిపటము, ఎట్టివారిహృదయమునయినను కరగింపకమానదు. దేశమునకై యింతటి కష్టములబడుచున్న మహాత్ము ననుసరించుట ఆంధ్రులధర్మమని హెచ్చు రింప బనిలేదు. లేబరునాయకుల పటములును, భారతీయ, ఆంధ్ర శ్రమములు పటములును సంచిక నలంకరించుచున్నవి. సంచికయందు వ్యాసరాజములు పెక్కులు గలవు. వేంకటపార్వతీశ్వర కవుల విహంగవిమానము, స్వభావచిత్రమును చక్కగ వర్ణించుచున్నది. సేపూరి లక్ష్మీనరసయ్య ఎం. ఏ. గారి "సాహిత్యవిమర్శనస్వభావము" మల్లాది

నూర్యనారాయణశాస్త్రిగారి "పెద్దనాట్యనియంతము" మేడేప వేంకటరమణాచార్యులుగారి "విశిష్టాద్వైత సిద్ధాంతము, గిడుగు వేంకట సీతాపతిగారి "నన్నయభారత చందో విషయములు" మున్నగు వ్యాసములతోను, వేంకటపార్వతీశ్వరకవులు, బుర్రా బాలకృష్ణశాస్త్రిగారు, జంధ్యాల వెంకటశివకవులు, వెంకటశేషేశ్వరకవులు, వడ్డాది సుబ్బారాయుడుగారు, మంగిపూడి వేంకటశర్మగారు, జనమంచి సీతారామ స్వామిగారు, శృంగారకవి పాపారాయుడుగారు మున్నగు కవివరుల పద్యములతోను ఆరంభప్రస్తావన మున్నగు విశేషములతో సంచిక విరాజిల్లుచున్నది. క్రొత్తపల్లి నూర్యారావుగారి "ఉచితవేష" మను కథ ప్రాచీన ఆధునిక సాంఘికవాదములకు గలభేదము దెలుపుచున్నది. నూతనసంవత్సర వంచాగ మెప్పటివలె జేర్చబడినది. సంచికలో 308 పుటలుగలవు. నూతన సంవత్సరాదిసంచిక ఆంధ్రులకు సమ్మోదము గూర్చు నని నమ్మెదము.

విషయానుక్రమణిక

ముఖపత్రము—విషయసూచిక—పంచాంగము, ప్రస్తావన—పత్రికాధిపతులు, గాంధీజీపాత్రుని నిర్బంధవిమోచనము, విహంగవిమానము—వేంకటపార్వతీశ్వరకవులు, వందనము—(పద్యములు) వేంకటపార్వతీశ్వరకవులు, రక్తాక్షి—(పద్యములు) బుర్రా బాలకృష్ణశాస్త్రిగారు, గాంధీమహాశయప్రసంగము—(పద్యములు) గార్లదిన్న సుబ్బారావుగారు, సాహిత్య విమర్శనస్వభావము—సేపూరి లక్ష్మీనరసయ్యగారు ఎం. ఏ., ఆశీస్సము—(పద్యములు) వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు, ఉచితవేషము—క్రొత్త పల్లి నూర్యారావుగారు, అన్యపదేశము—(పద్యములు) మక్కుపాటి వేంకటరత్నము గారు, పెద్దనాట్యనియంతము—మల్లాది నూర్యనారాయణశాస్త్రిగారు, తిక్కన సోమయాజితుల—(పద్యములు) పొన్నలూరి నూర్యనారాయణశర్మగారు, ఆత్మీక కవులు—ఆర్య సుఖదేవవర్మగారు, శ్రీకృష్ణదేవరాయలు—(పద్యములు) జంధ్యాల వేంకటశివకవులు, ఆంధ్ర సాగరస్వరము - హాస్యరసము—ఆంధ్ర శేషగిరిరావుగారు, వేడుక—(పద్యములు) శృంగారకవి సర్వారాయుడుగారు, వసుచరిత్రము - చంద్రికా పరిణయముల కథావస్తునిర్మాణము—శ్రీశేషాద్రిరమణకవులు, కావ్యరచన—(పద్యములు) తాపీ ధర్మారావుపంతులుగారు బి. ఏ., చైతన్యస్వరూపసిద్ధాంతములు—పారనంది జగన్నాథస్వామిగారు ఎం. ఏ., ఎల్. టి., ప్రబోధము—(పద్యములు) వేంకటశేషేశ్వరులు, ధర్మశాస్త్రము - మహామహేంద్రజాలము—పారనంది రామ శాస్త్రిగారు, విశిష్టాద్వైతసిద్ధాంతము—మేడేపల్లి వేంకటరమణాచార్యులుగారు, మకర సంక్రమణము—(పద్యములు) వడ్డాది సుబ్బారాయుడుగారు, నన్నయభారతమందలి ఛందోవిషయములు—గిడుగు వేంకటసీతాపతిగారు బి. ఏ. యల్. టి., ఈశ్వరప్రార్థనము—(పద్యములు) గోదావరి సత్యనారాయణగారు బి. ఏ., వృక్షములు - మనుష్యులు—పార్వతి సత్యనారాయణమూర్తిగారు, 30 వ దేశీయమహాజనసభ - కాకినాడ—అవ్యాససంఘాధ్యక్షులగు కొండ వెంకటప్పయ్యపంతులుగారి స్వాగతోపన్యాసము, మాలానామహమ్మదాలీగారి అధ్యక్షతోపన్యాసము, తీర్మానములు, అఖిలభారత ఖడ్గప్రదర్శనప్రారంభోత్సవము - కాకినాడ—అచార్య ప్రభులనంద్ర శే గారి యువన్యాసము, అఖిలభారత స్వచ్ఛందసేవకులమహాసభ-కాకినాడ—శ్రీయుత జవహరిలాలు నెహ్రూగారి యుద్బోధనము, అఖిలభారత హిందీ సాహిత్యసమ్మేళనము—కాకినాడ, శ్రీయుత కాకినాథుని నాగేశ్వర రావుగారి యవ్యాససంఘాధ్యక్షతోపన్యాసము, శ్రీయుత బాబురాజేంద్రప్రసాదుగారి అధ్యక్షతోపన్యాసమునందలి భాగములు, అఖిల భారతకల్యాణమహాసభ - కాకినాడ—మాలానా మహాతారిగారి అధ్యక్షతోపన్యాసము, యువద్వారతగ్రంథాలయమహాసభ-కాకినాడ—శ్రీయుత జయకరుగారి అధ్యక్షతోపన్యాసము, భారతదేశీయ సంఘసంస్కరణ మహాసభ - కాకినాడ—నల్ టి. సదాశివయ్యగారి అధ్యక్షతోపన్యాసములోని భాగములు, అఖిలభారతవిద్యార్థిమహాసభ - కాకినాడ—శ్రీయుత దేశబంధు చిత్తరంజనదాసుగారి అధ్యక్షతోపన్యాసము, అఖిలభారతవిద్యుత్తపథముమహాసభ - కాకినాడ—శ్రీయుత కాకినాథుని నాగేశ్వర రావుపంతులుగారి అధ్యక్షతోపన్యాసము, అఖిలభారత గ్రంథాలయప్రదర్శనము - కాకినాడ—శ్రీయుత న్యాయతి సుబ్బారావుపంతులుగారి అధ్యక్షతోపన్యాసము, అఖిలభారతవిశ్వకర్మమహాసభ-కాకినాడ, అఖిలభారత మహిళామహాసభ-కాకినాడ—

మాతా కస్తూరిబాయి గాంధీగారి అధ్యక్షతోపన్యాసము, ఆంధ్ర భజనోదయము—(పద్యములు) బాలకవి తుమ్మల సీతారామమూర్తిచాదరిగారు, మహాకవి రవీంద్రుడు—తణిక్కల్ల వీరభద్రుడుగారు ఎం. ఏ., శివాలయములు, దేవస్థానపు స్త్రీము—వల్లూరి నూర్యనారాయణరావుగారు, అశ్రుపాడు—(పద్యములు) జంధ్యాల వేంకటశివ కవులు, గీర్వాణభాషా ప్రచారము—మ. శివ శేషేశ్వరకవిబ్రహ్మశాస్త్రిగారు, స్వప్నలోకము—(పద్యములు) చింతలపూడి శేష శ్రీనివాసరావుగారు, సుజీతలక్ష్మి—కమలవర్తి వరలక్ష్మమ్మగారు, శరదాత్రి - నాయకాశ్వేష రురా పద్యములు) కొణిదెన బాల కృష్ణయ్యగారు, వేమన—కాలనిర్ణయము—బండారు—య్యగారు, పసిమిమెగ్గులు—(గేయము) అడివి బాపిరాజుగారు, కవితాస్వరూప్యము తమ యనమండ నారాయణ మూర్తిగారు బి. ఏ., రాటుము—(పద్యములు) భూతపు నారాయణస్వామిగారు, బ్ర. ఆచార్య పప్పు పార్వతీశంకరులు ఎం. ఏ., శ్రీ గాంధీఆంధ్రజాతీయమహావిద్యాల యము—వీలూరు, ఆనందము—పొత్తలూరి లక్ష్మీనారాయణగారు, బ్రహ్మచర్యము—(పద్యములు) కాటాపులపల్లి రామమూర్తిగారు, మనుచరిత్రము-సాళిత్వములు—యడ్లపాటి వేంకటసుబ్బారావుగారు, పరిణామగీతి—(పద్యములు) తురగా వేంకట రామయ్యగారు, అధర్వణవేదము—యన్. శే. వేంకటేశంకరులు ఎం. ఏ., ఎల్. టి., దివ్యగానము—(పద్యములు) సన్నిధానమునూర్యనారాయణశాస్త్రిగారు, నాగార్జునాచార్యుడు—దువ్వూరి జగన్నాథశర్మగారు, మాలాపంచరత్నాలు—(పద్యములు) మంగిపూడి వేంకటశర్మగారు, రాజ్యాంగతంత్రమున పక్షాభిమానము—అల్లి సూర్య నారాయణగారు, ఉష్ణప్రబోధము—(పద్యములు) పెనుమర్తి వేంకటరత్నంకారు, కాసనాపి—సి. ఆర్. కృష్ణమాచార్యులుగారు, భీష్ముడు (1) బ్రాహ్మణయోధుడు (2)—(పద్యములు) వెలగపూడి దానయ్యచౌదరిగారు, ప్రాచీనభారతసమరతంత్రము డి. యన్. శర్మగారు, శ్రీరామస్మరణావృత్తము—(పద్యములు) జనమంచి సీతారామ స్వామిగారు, శిశుక్రీడాపరత్వము—కొప్పర్తి నారాయణమూర్తిగారు బి. ఏ., ఎల్. టి., సాహితీసమితిసభ్యుడు, వర్ణము—(పద్యములు) శృంగారకవి సర్వారాయుడు గారు, వర్ణవికాసము—చిట్టిగిరి శ్రీనివాసరావుగారు, స్మరణ—శ్రీమాన్ బాలకవి ధూపాటి కొండమచార్యులుగారు, జాత్యభిమానము—కొండిపల్లి వీరభద్రాచార్యులు గారు, కారదాతారావళి—విద్యావత్ కట్టికామేశ్వరశాస్త్రిగారు, భక్తిమార్గము—వారణాసి లక్ష్మీనారాయణశాస్త్రిగారు, యజ్ఞములు—వెదురునూడి రామలక్ష్మీనర సింహారావుపంతులుగారు బి. ఏ., ఒంటరికాపుకన్నె (గేయము)—అధికార నూర్య నారాయణరావుగారు బి. ఏ., బి. యల్., వైద్యగ్రంథములు—ఒకభివగ్యురుడు, కాలధిక్కులి—(పద్యములు) నోరి నృసింహశాస్త్రి బి. ఏ., సాహితీసమితిసభ్యుడు, రసము - రసాయనము—కామముషి మృత్యుంజయవత్సగారు, కాకినాడ - కాంగ్రెసునందలి నయఖిలభారతీయస్వరాజ్యపతాకము—(పద్యములు) చాగంటి విశ్వపతి శాస్త్రిగారు, ఇంటియల్ ప్రిఫరెన్సు - భారతదేశమునకు లాభకరమా?—కందుకూరి ఈశ్వరదత్తుగారు బి. ఏ., ఆయుర్వేదసంస్కరణము—ముదిగొండ బుచ్చయ్యలింగ శాస్త్రిగారు, కాలప్రభావము—దుర్గమహాంతి సీతారామశర్మగారు, ఆరోగ్యసాధన—బొల్లప్రగడ సుందరగోపాలరావుగారు, చిత్రపటములవివరణము, ప్రకటనలు.

చిత్రపటముల విషయానుక్రమణిక

మహాత్మ గాంధీ - రంగులచిత్రపటము, లేబరునాయకుల పటములును, భారతీయ ఆంధ్రప్రముఖుల పటములును ఇతరపటములును బహురమ్యముగ ముద్రింపబడియున్నది

నూతన సంవత్సరాదిసంచిక వెలులు

దినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు 1.0-0 దినపత్రిక సంవత్సరపు తక్కువ చందాదారులకు 1-4-0 వారపత్రిక చందాదారులకు 1-4-0 ఇతరులకు 2-0-0 ప్రకటనము పోస్టులు రూపుప్రకారము 0-8-0 రిజిస్టరుపోస్టువార్తా అధిక మగుచున్నది. విారే ముందుగ మణియార్జున పంపిన ఈఖర్చు తగ్గును. పి. పి. లు పంపినచో సాము మాకు ఒక్కొక్కప్పుడు ఆలస్యముగ చేరుటయు పత్రికాపంపుట ఆలస్య మగుటయు సంభవింపను. సంచికలు కలపాలలోపంపుటకు తపాలఖర్చు ప్రత్యేకముగా చార్జి చేయబడును.

ఆంధ్రపత్రిక చందా వివరాలు

దినపత్రిక సంవత్సరచందా రూ 24-0-0 అర్ధసంవత్సరము చందా 12-0-0 మాడుమాసములు చందా 6-4-0 మాసమునకు చందా 2-2-0 వారపత్రిక సంవత్సరము 1-4-0 ,, ,, 4-0-0 వారపత్రిక సంవత్సరమునకు తక్కువ చందాకు పంపబడును.

మే నేడరు. ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7, రంబుకెట్టిపేటి, మద్రాసు.

అస్పృశ్యతానివారణము

(వెద్దిభొట్ల వీరయ్యగారు, బి. ఏ. వి. ఎల్.)

ఆశీతు హిమాచలమువరకు కలకము గలిగించుచున్న అస్పృశ్యతానివారణమును గురించి సంస్కృతరచయిత మొక్కడైనను వారి యుద్దేశములు భేదముగ నున్నవి. గాంధీజీ హాస్య డిగ్రీసంగ్రహము తలంపక పూర్వమే మన యాంధ్రదేశమున బ్రాహ్మణసంస్కృతులగు వెల్లంకి కృష్ణమూర్తి గూడూరి రామచంద్రరావు వేమూరి రాంజీ మొదలగు మహనీయులు యావచ్చుకొని పంచమభివృద్ధికి వినియోగించుచు వారి భోజన వజ్రనాదల సహితము జరుపుటకునే సంఘసంస్కృతము కాగలదని దృఢముగ నమ్ముచు కృషిసల్పుచున్నారు. కాని భిక్షువృత్తిని రాచకేయసంస్కరణమునకు స్పృశ్యతా నివాహమువలనయు, భోజన వివాహదుల నీ సంస్కరణముతో దృఢపరచుచు నభిప్రాయము గలిగియున్నారు. శ్రీమాత సునివాసయ్యగారు తమసంస్కరణముగ నస్పృశ్యతా నివారణ మవసరమని శ్రీరామానుజులవారి యభిప్రాయమును గలిగియున్నారు. క్రైస్తవ మిషనరీల పంచములను హిందూ సంఘమునుండి తమమతములో చేర్చుకొనుటకై ప్రయత్నించుచున్నారు. అందువలన వారు క్రైస్తవులసంఖ్య ప్రపంచములో నితరుల మాటల వారికంటె హెచ్చు అని తెలియబరచుటకై బూనచు నాడగలరు. ఈ మన గవర్న మెంటువారు బ్రాహ్మణేతరుల నిదివఱకు చేరదీసియుండినను వారిలోను స్వరాజ్యవాదులు బయట సంఘమందులచేత నికముందు పంకముకు ప్రాముఖ్య మియ్యగలరనుట కవకాశము గలదు. కార్మికభ్రష్టత్వ మిందుకు సహాయ పడగలదు. అస్పృశ్యతను రూపుమాపుటకు మహాత్ముని సత్యాగ్రహ పద్ధతి వైకములో నవలంబించుచున్నది. చాతుర్వర్ణములలో చేరవారు కొందరు వీరికి చేయూత నొసంగుచున్నారు. తిరువాన్కూరు ప్రభ త్యయవా రీసమస్య నెట్లు పరిష్కరించెదరో యని దేశ మెదురు మాచుచున్నది.

ఆగ్రహములలో వైకముత్య మున్నంతవరకు సంస్కరణ ప్రశంస కవకాశము కలుగును. పాశ్చాత్య సంస్కరణముతో హైందవసంఘమునందలి యొకమత్యము నడలివది. వివిధవృత్తుల వారంతవరకు సంకృతితో కాలము గడుపుచుండి. కొన్ని వృత్తులు ఘనమయినవియు, కొన్ని నీచమైన మాట నిశ్చయము. అంతమాత్రమున అందరు పల్కె నెక్కగోరిన మోయువా రుండరు గదా. కరీబయ్యములో నిట్టి భేదమునే జూడగలము. హిందూ సంఘ మంతవరకు బహిష్కారము భయము చేబూని తనవని నెరవేర్చు గలుగుచుండెను. 40 సంవత్సరములకు పూర్వము బ్రాహ్మణులలో నెవరేని త్రాగినగాని మాంసాహారమును గైకొన్న గాని వెంటనే సంఘబహిష్కృతు లగుచుండిరి. అట్టివా రూరికి నొకరైన నుండోరేదో. ఇప్పుడు రైల్వే డిఫెంసుమెంటు గదులందు సారా దుకాణములవద్ద చూడగల బ్రాహ్మణుల సంఖ్యకు మితములేదు. వీరిని వెళ్ళేయవారు గానరారు. మున్నది సంవత్సరములకు బూర్వము వితంతువాద్యులుగానున్న కొనిన వారిని సముద్రయానముచేసినవారిని రజస్వలానార వివాహము చేసినవారిని బహిష్కరించు చుండెడివారు. ఇప్పుడు బహిష్కారాయుధము మూలపడినది. అంతర్జాతి విజాతి వివాహములను జాత్యంతరులతో పంక్తిభోజనములను నిశ్చయముగ జేయబడుచున్నది. పాశ్చాత్యానుకరణమువల్ల హిందూమతము నందు భక్తిశ్రద్ధలు నశించి వర్ణసంకరమునకు కారణ మేర్పడుచున్నది. వేదశాస్త్రప్రామాణ్యము సంగీకరింపనివారును చిరకాలానంతరములను ధిక్కరించువారును దేశీయ మహాసభా తీర్మానములను విధిగా నంగీకరించుదురనుట కెట్లు సాధ్యపడును. ఒకరు వ్యక్తి స్వాతంత్ర్యమును గోరుదురు. మరొకరు న్యాయమునకు ననుసరించుట ముఖ్యమందురు. గాంధీజీ హాస్య డిగ్రీసంగ్రహము విధివాక్యము కాదని పీఠిక వృత్తిమాన వారు తిరిగి వృత్తిలో ప్రవేశించుటలో తప్పు లేదనుచున్నారు. నిర్మాణకార్యక్రమములో నస్పృశ్యతను తీసివేయుటకై ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి.

ఇప్పుడు చారిత్రికదృష్టాంతముగ నాశ్యుల తమకు గల శాగరికతచేతనాదివివాహ లగువారి నస్పృశ్యులుగా జూచిరాకేక పంచముల వృత్తులనుబట్టి ఆహారములనుబట్టి వారిని గ్రామోపసేనుల నుంచిరా యనుచున్న సత్యాగ్రహులకు నిమిత్తములేదు. నేరపుత్రనవారినిగురించి వారు జైలునం దెట్లు సంచరించుచున్నారో మహాత్ముడే వివరించుచుండెను. తాగుడు కలవాటు పడి వంశపారంపర్య నేరముల కవకాశము గల సంఘములను గవర్న మెంటువారు సంస్కరించుటకు చేయు ప్రయత్నములను

వాని పర్యవసానములను తెలియజేయు కథలు నెటింగినవారికెల్ల తెలియును. క్రమముగ విద్యను గలిపి పంచమ సంఘమునందలి దురాచారములను మాన్పి వారిని మంచిస్థితికి తెచ్చుట కెవ్వరు నాశ్చేషింపజాలరు. చిరకాలాచారవిరుద్ధముగ చాతుర్వర్ణముల వారే యిదివరకు నుపయోగించుచున్న చెరువులు బావులు క్రమముల దేవాలయములు మొదలయిన వానిని వెంటనే పంచముల వశము చేయుటకు బూనుట సంఘవిప్లవమును గలిగించుచున్నాని సంస్కారము క్షాళాదు. పూర్వాచారపరాయణు లెవ్వరికి ప్రతి సంఘమున నుండగలరు. ఇంతయేల ఏపక్షమైన బోయి యచ్చటి మూలచేత మాదిగగూడెం ప్రవేశించుటకుగాని మాదిగల బావినీకు పుచ్చుకొనవలె గాని ప్రయత్నించినయెడల నస్పృశ్యతను రూపుమాప దలచినవారికి దేశమునందలి నిజస్థితి తెలియగలదు. బ్రాహ్మణులలో కొందరస్పృశ్యత తీసివేయుటకే కాదు, పంచములలో భుజించుటకు నంతర్వివాహములు చేసి కొనుటకు సిద్ధముగ నుండు వాకుండురు. అస్పృశ్యత హిందూ మతమునందలి దోషముగ భావించువారు పాశ్చాత్యశాస్త్రజ్ఞులు వంశపారంపర్య మునుగురించి తాత్కాలికబహిష్కారము లెట్లు కొన్నివ్యాధుల కవసరమని వ్రాసిరో పరిశీలించుట ముఖ్యము.

దృష్టికల దోషముగలదనియు నీర్వాదలతో జూచినయెడల విమనోర్రులదృక్పథము ప్రసరించి జననాశముకు పశువృక్షనాశముకు కారణము కాగలదని తెలియుచున్నది. అదిమనివాసుల యాచారవిధానమును తలంచిన గుండె లవియగలవు. ఇప్పటికి భోజనకాలమందు కాకాహారలకు మాంసాహారప్రాసన వచ్చు నెడల నెట్లుండనో యోచింపుడు. అట్టికాలమందు పంచమానుల ప్రసక్తినే రానివ్వనివారలెందరోగలరు. బలవంతముగ నస్పృశ్యత తీసివేయుటకు ప్రయత్నించుటవల్ల కల్లోలమునకు కారణము కాగలదు. ఇప్పుడులేనివారిని నిర్బంధించి వారిమనుల కాయాసము కలిగించి సాధింపజూనుకార్య మెట్లు యహింస యవసగనో కదా. సంఘమునందు సంస్కృతులు తలంచునటుల నస్పృశ్యత తీసివేయదునువారిసంఖ్య హెచ్చుగానున్నయెడల తక్కువమంది యాశ్చేషముతో వారికి పనిలేదు. సత్యాగ్రహము ప్రారంభించిన తర్వాత నస్పృశ్యతతో నాగునా? దానిద్రవ్యము యేమగునని యాచార్యము ప్రారంభమైనతర్వాత వాని కడ్డు కీర్తనలుట కెవరికము? వాద్దలోపల నందుమనువారిని రక్షింపజూనుటకు సంఘమునకు విధిగాని హద్దుమీరి సంచరింపదలచినవారిని సంఘ మేమిచేయగలదు? ఏవతమైదు సంఘమైనను తగుట్టుబాట్ల ప్రకారము నడచిననే నిలువగలదు. నిరంకుశమగునది రాజ్యమైన నేమి సంఘమైన నేమిధ్వంసముకాకతప్పదు. రాజ్యపు సంఘకల్లవ మను గుర్తెడిగి సంఘములకు మన ముఖ్యవిధియై యున్నది.

అనంతపురం జిల్లా చక్కారీ (మాదిగ) యినాములు

అనంతపురం జిల్లాలో వానలు తక్కువ. జలాధారము లరుదు. కరవులు నిలకడ. కొన్ని తాలూకాలో వైకారణము లేదే, భావినేద్యమే ఎక్కువగా వ్యాపించియున్నది. ఇట్టి గ్రామాలయందు కడిలబానలుపట్టుట చినిగిపోయినవానిని సవరించుట, మొదలగు చక్కారీపనులచేయువా రంటరానివారై యున్నారు. ఇది పూర్వాచారము. ఇప్పటికిని జారీలో నున్నది. యీ పద్ధతి ప్రకారముగా చక్కారీవాడు పల్లెటూరికి చేరినపల్లెడెందు ఆయగాండ్లలో ఒకడు. ఒక గ్రామపు చక్కారీ మరొక గ్రామమునకుపోయి పనిచేయుటగాని, పోటీపై పనిచేయుటగాని, రైతులు ఆట్టివానిచే పనిగొనుటగాని, గ్రామభర్తృభంగము. యీచక్కారీలకు తక్కిన ఆయగాండ్లకువలె, నాకారీయినాములు బిక్కిక్కి గ్రామమునందును నెలకొనియున్నవి. స్టాండింగు ఆర్డరు ప్రకారము ఈ యినాములను అన్యకూడదు. కొనగూడదు. ఇట్లుండియు మగ్రామములలో బలవంతులగువారు యీయినాములను నిమ్మజాతివాండ్లకు దక్కనివ్వక మెల్లమెల్లగా అపహరించు గుర్తు లగుపడుచున్నవి. పెండ్లిపేరంటములకనియో, మాటిగింజల కనియో కల్లు కనియో సారా యికనియో కొంచెముకొంచెముగా అప్పుయిచ్చుటయు, అయ్యలపై వడ్డి పెరుగుటయు వృద్ధియగుచుండును. యీయులును తిరుప్పావ నెరముతో ఈ యినాములను ఆక్రమించుకొనుటయు, ఇట్లు కొన్ని సంవత్సరములు జరిగినవివృత్తు, గ్రామచక్కారీలకు తేక రైగవేయుటయు, అక్కడక్కడ సంభవించుచున్నవి. వైటచెట్టే ప్రమాదము. నిమ్మజాతులవారి నుద్దరించు సంతకముతో గెర్న మెంటువారు లేబర్ కమిషనర్ అనుగొప్పయధికారిని నియమించియున్నారు. వీరు అనంతపురం జిల్లాలో నింతకు ముందు కల్లెరుగానుండి ఇచ్చటికి తిరిగివచ్చి తేలి సేన వారై యున్నారు. వారున్న యీజిల్లాఅధికారులున్న యీ అంతములను గమనించి వెంటనే సవరించుట ప్రభుత్వ రక్షణములలో నొకటి. కాకాసిల్ మెంబర్లు సహితము సంగతులు గమనింప ప్రార్థింతులు.

ఒకవిలేఖరి

వైకం సత్యాగ్రహము

అది మాంధ్రులు

వైకం సత్యాగ్రహమునకు లోడ్వడి అచ్చట అస్పృశ్యులకు జయము కలుగజేయుటకై ఆంధ్రదేశమునుండి అదిమాంధ్రులు వాలంటీర్లుగా పోవలసినదనియు, తాము తమమిత్రులతో పాటు వైకంపోవుటకు సిద్ధముగానుంటిమనియు క్రిమనును వెంకట్రామయ్యగారు ప్రతికలద్వారా హెచ్చరించియున్నారు.

మా ఆదిమాంధ్రసోదరులకు సత్యాగ్రహ పత్రమునందు విశ్వాసముఘనించి తద్వారా తమ జన్మహక్కులను జయించుటకు సిద్ధమైనందులకు మేమెంతయు వారిసాహసమును పొగుడుచున్నారము. అయితే సత్యాగ్రహమొనర్చి జన్మహక్కులను సంపాదించవలసినపని ఒక్క కేరళ రాష్ట్రముందేనా? లేక తదితరరాష్ట్రములందు కూడగలదా? యనుప్రశ్న మమ్ము మాటి మాటికి పీడించుచున్నది. ఈప్రశ్నకు గుడివాడ నేనాశ్రమ మువారే జవాబు నొసగలరని మానమ్యము. మాబుద్ధితోచినంతవరకు ప్రతిగ్రామమునందును సత్యాగ్రహము సాగించవలసి యున్నదనియు, అందుకై ఆయా రాష్ట్రమునందుగల నాయకులు తమకైకొంది పనిచేసి సత్యాగ్రహముచేయు టత్వవసరమనియు తలంచుచున్నాము. ఈ మాయభిప్రాయములతో నేనాశ్రమవాసులు యేకీభవించుటలో యెట్టి అభ్యంతరమును పాటించరని యెంచెదము, మాయభిప్రాయములలో శ్రీ వెంకట్రామయ్యగారు యేకీభవించినయెడల యీదిగున సలహాను దయతో నాలకింప వేడెదము.

ప్రస్తుతము ఆంధ్రదేశమునుండి వైకంపోవుటకు అవసరమైనంతమంది వాలంటీర్లు డబ్బుకొరతచేతను, గృహవిఘ్నాలచేతను రారేకపోవుటయు, కేరళ రాష్ట్రమునందుకేరళములు సరిపడక ఆరోగ్యము చెడుటయు అన్నిటికినీహించి వెల్లెనవారికి భావ తెలియకపోవుటయు మొదలగువిఘ్నాలు తలపడించుటలో యేమాత్రము సంశయముండదు. సరేకదా? కేరళ రాష్ట్రములో ప్రస్తుత వైకం సత్యాగ్రహమునకు కావలసిన వాలంటీర్లు నాయకులు లేకపోయి దేశము గొడ్డుపోయినప్పుడు యితరరాష్ట్రములకండి వాలంటీర్లు వెళ్లుట అవసరమై యుండునేమోగాని అట్టిస్థితి యితవరకు కేరళ రాష్ట్రమునకు ప్రాప్తించకమునుపే మా ఆది మాంధ్రులు తమతమ గ్రామములందు చేయవలసిన సత్యాగ్రహ ముమాని వైకం వెళ్లుటకు ఆతరతపడట చూడగా తాము దూరాలలోచన చేయలేదేమోయని గ్రహించవలసి వచ్చుచున్నది.

కాబట్టి నేనాశ్రమమువారికి మేము గట్టిగా హెచ్చరింపదలంచినదేమనగా; నిజముగా తమకు సత్యాగ్రహమునందు విశ్వాసముండి అది సాధించుటకే సంసిద్ధులై యున్నయెడల తాము వైకంలో వినియోగించదలచిన ధనమును, ఆత్మలబధమును తాము స్వచ్ఛోటనే వినియోగించి యీపవిత్రకార్యమును ఆంధ్రదేశములో గుడివాడ గ్రామముందే మొదలుపెట్టి మిగతా ఆదిమాంధ్రులకు మార్గదర్శులై “నేనాశ్రమ”మను ఉత్తమనామమును సార్థకపరచుచు తమకీర్తిని ఆంధ్రలోకమునకు ప్రకటింప వేసెదరని ప్రార్థింపబడుచున్నారు.

పెంటపాడు (కేం) } కుసుమ ధర్మన్న
4-5-24 } నిలం వెంకయ్య

అస్పృశ్యతానివారణ - జనుపల్లె

అమలాపురం తాలూకా

ఈ గ్రామములో మొదట ముగ్గురు గారగు శ్రీయంక కాండ్రెగల గుర్రబాబు బానిసరావు పంతులుగారి వివాహసందర్భమున 24-4-24 తేదీని జనవల్ల నల్లమిల్లి గామములో నున్న మాడు వంచమగూడెములలోను ఉన్న చూలెల్లలకు అందరందఱు ఆగూడెములలో తాము స్వయముగావచ్చి మిత్రము ఉండఱు యెట్టివారిని తెలుపుట కెంతయు సంకల్పించుచున్నాము. అగ్రవాని తుటుంటములవారు పంచములతో తమ సామ్రాజ్యత్వమును తెలుపుటకైయొక మార్గముని స్పష్టమగుచున్నది. బానిసరావు వంచమగూడెములలో అహింసాయోధ్యమమును తమచరువునవలది ఖద్దరుబీడును కపింపించియుండెడు. వివాహములో ఖద్దరుబీడునునే యియ్యగొందిరి. వీరు తమ యాతిధ్యము నొసంగి ఖద్దరుబీడునుండిపలుకుడున్న యాతాతరు కడుపుంటును తీర్చివెందుటకు యెంతయు ప్రయత్నించెదము. వీరిమార్గమును యితరులుగూడననుసరించెదరా. (ఒకవిలేఖరి)

జూబులు

జాతీయపాఠశాల

వైసెల ఆగ్రహమునండి మావిద్యాలయములో మరియొక గురు సంవత్సర విద్యార్థులను చేర్చుకొనదలచితిమి. వారికి సుచిత్రముగా భోజనవస్త్ర సౌకర్యములు కలుగజేయుదుము. వారికిచ్చట సామాన్యవిద్యతో పాటు ఎకుట, నేతవస్త్రాల పనులు, నాడాల వస్త్రాలు అల్లుట రంగులవేయుట, అచ్చులు వస్త్రాలు చెక్కుట, కమ్మరం మొదలగు విద్యలలో దేనినైనను నేర్పించుదుము. కాన మావిద్యాలయములో చేరదలచుకొనువారు ఈ నెల 24 తేది లోపల అర్జీలు పెట్టుకొనవలసింది. అందు వాటివలన, ఇంతకు ముందు ఏమి చేయుచున్నది. యిప్పటికి విద్యార్థుల మేమైన నున్నదా? అనుమయములను వమూడుపర్చుకొనెదము. భోజన వస్త్ర సౌకర్యములు కొరచి తదితరలను సయితము గలించుదలచితిమి. వారును ఈ నెల 24-వ తారీఖులోపలనే అర్జీ అచ్చుకొనవలయును.

గాడేపల్లి పద్మనాభయ్య, బొమ్మా శేషురెడ్డి.

గుంటూరుజిల్లా ఖద్దరుబోర్డు

దూర రైతులు విశేషమునకు కిద్దగా నున్న గుంటూరుజిల్లా ఖద్దరు బోర్డుకు గుంటూరు జిల్లా కలెక్టరు దూర రైతులను కిద్దగ చేయుచున్నాడు. కాంగ్రెసు ప్రచారము గాని జిల్లా గ్రామములుగాని వలయవారల తిసికొని పోగొరకము పాలిడబ్బి నడుచుట యిప్పటివరకు రైతులకు కష్టము చేయగలదు. గ్రామకాంగ్రెసు సంఘకార్యదర్శులు కమ్మగాను నులగా నిలిచి మామవడికివచ్చు రైతుల చేయ ప్రార్థించు.

ఇటికాల సూర్యనారాయణ, మద్ది వెంకటరంగయ్య, కార్యదర్శులు.

శ్రీ పంచాక్షరీసప్తాహము

ఉరవకొండ గ్రామమున రాయసాహెబ్ విడతలహం పయ్యగారి ఆధిపత్యము క్రింద 21.4.24 తేదినకి వైకార్యము జరుపబడినది.

చాలమంది విద్యబంతులు నానాస్థలములనుండి ఆహ్వానింపబడియుండిరి. అందుముఖ్యము బ్రహ్మశ్రీ సురపురం శంకరశాస్త్రిలవారు, పుబ్బలీ శిధ్ధ రామేశ్వరస్వామిలవారు, శరకొప్ప స్వామిలవారు, బల్లారి కపిలదాసులవారు వెంగళూరు లవంగ భారతీస్వామిలవారు, అవవాని శ్రీకృష్ణ ఆనందస్వామిలవారు, రాగులపాడు తిమ్మారెడ్డిగారు, విడవనకల్లు చరమూరిగారు, అవధూత సాగబండ తిక్కలింగప్ప స్వామిలవారు తదితరజనులుసహాఆహ్వానింపబడియుండిరి. అందరకును యథోచితముగ భోజనవసతులు జేయబడెను.

ప్రతిదినము పుష్యమునను, సాయంత్రమునను వేదాంత విషయమున పుష్యసములు జరుపబడుచుండెను. ఈవిషయములను వినుటకు స్త్రీగ్రామమునుండియును, పల్లెలనుండియును వచ్చుచుండెడివారు.

అచ్చుల లోపాలోపములు జరుగకుండ సప్తాహ కార్యక్రమములన్నిటిలో తోడ్పడుటకు జాతీయ స్వచ్ఛందసేవకులను ఆహ్వానించియుండిరి. వీరు రాత్రింబవళ్లు అచ్చటికేవచ్చి యుండువారి సౌకర్యార్థము సాయపడిరి. ఏమోజులున్న కార్యము కాంతముగాను, నిరాటంకముగను జరుపబడినది.

ఈ వీరభక్తముమధ్య చిత్రిన వీరలు అన్నమో రామచంద్రాయని కలవరించు సదుపాయమున యిటువంటి గొప్ప అగ్నిదాసమును యాశ్వరార్చణగా మహాత్మాగబుద్ధితో నొనర్చినందులకు ఇతని యాయురారోగ్యాభివృద్ధికి దేవుని ప్రార్థించువాడను. రాజకీయ బిరుదులు, గౌరవముల కన్నను ప్రజాగౌరవములే హెచ్చని యిందులను తెలియవలెను. (ఒకవిలేఖరి)

వ ర హా పు రం

వికాఖట్టణం జిల్లాలోనున్న రహాపురం గ్రామంలో 29.4.24 తేదీన ఏకాదశి యగుట చే మహాత్ముని యత్నమున జేయబడింది. సామీప్యమునకున్న గ్రామజనాని హామీ నేయ వారింజుడు రుతులను దేశీయతాకయలను లెక్కలే నన్నిటిని తిసికొవచ్చి ఏకీ చేరినెనిదర్శుల వారు మాపుచు దేశీయవదులు పొదుచు మహాత్మాగాధిగారి చిత్రపటమును శ్రీమతి కస్తూర బాయిమ్మగారి చిత్రపటమును విమామన నుండి విగల గంతోపవాదముగా మహాత్మునికి జేయ, గాంధీమహాత్మునికి జేయమని తిరగితితో నందిన ముద్దులొల్ప బహుచు జయభంగులతో అనాటిరాత్రి 9.30 గం.న మొదలు 2.30 గం.న వరకు యత్నం మొనరించి, (విలేఖరి)

ఆది ఆంధ్రనభ

వెంటపాడు

పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా జాతీయసంఘముతరపున ప్రచారముచేయుచున్న ఆదిమాంధ్రము శ్రీయుతులు కుసుమ భర్తన్న నీలం వెంకయ్యగార్లు మా వెంటపాడు గ్రామమునకు యానెల 1 వ తేదీన దయచేసియున్నారు.

వీరికి ముందుగా గ్రామస్థులకు తెలియుటలన ఆది మాంధ్రము చాలా ఉత్సాహము గలవారలై పచ్చనిపందిరి వేసి తోరణములతో అలంకరించి శృంగారముగా నుంచిరి. నాటి తాత్రి శ్రీపురుషాదులకు జ్ఞానోదయముగనట్లు ఆదిమాంధ్రసంఘములో పెండ్లిండ్లయందు, చావులమొదలగు శుభాశుభ కార్యములందు అనాచారములు వృథాఖర్చులు విపులముగా వివరించుచు నడుమనడుమ కడుపుబ్బనట్లు చిత్రకథలు చెప్పి సభికులకు నూతనోత్సవము కలుగునట్లు నీలం వెంకయ్యగారు హరికథాకాలక్షేపము గావించిరి.

రెండవనాడు మరల సమావేశమై శ్రీపురుషాదులతో సహా శ్రీరామదేవాలయమునట్లు అలంకరించియుండగా భర్తన్నగారు లేచి ఆదిమాంధ్రమున మనము యిట్టి దుర్దశకు పాలగుటకు దేశీయులచే వీనముగా చూడబడుటకును కారణము పూర్వము ఆర్యులవలన దేశమునుండి తొలగబడితిమనియు నాటినుండి మనస్థితియిట్లు మారిపోయినదనియు పూర్వజున్న త్యము తిరుగ పొందవలసియున్నామనియు అందుకు మనము సహనముగలిగి సంఘభావమును వృద్ధిజేసికొని, మనజెడలకు విద్య జెప్పించి యెల్లవారితోను సహకారము గలిగి అభివృద్ధికి వచ్చినగాని పూర్వజున్నతత్వీని బడయజాలమనియు మొదలగు సంగతులు చక్కగా బోధించి "మాలపాలయ్య" అను కీర్తన పాడి సంఘములో కాపురముజేయుచున్న దురాచారభూతములను కండ్లకు కట్టినట్లు గాపాడి వారివారినౌదయముల మార్చుగలుగునట్లు చక్కగా హెచ్చరించిరి.

మూడవ దినమున గ్రామస్థులపట్టువలమీద వీరద్దరిని ఆపు జేసి నాటిరాత్రికూడ హరికథ యెర్పాటుజేసి శ్రీరామపాదుకా పట్టాభిషేకము హరికథచెప్పి నీతిబోధచేసిరి. ఈ మూడుసమావేశములకు వెంటపాడువాస్తవ్యులగు కాపుకులస్థులు తెట్టిబలిజీలు చాలామంది మాయెడల తమకుగల సానుభూతిని వెల్లడించిరి.

ఈ గ్రామములో ఆదిమాంధ్రుల అభివృద్ధిని కోరి అంటు పాటించక అన్నివిధముల సహకారిగానుండి ఆదిమాంధ్రుల దేవాలయ నిర్మాణమునకు ధనరూపముగాను వాగ్దానముగాను సహాయపడి దేశములో జరుగుచున్న మంచి చెడ్డలు శ్రమ యెంచక మాగ్రామమునకు దయచేసి ప్రతిదినము మాకష్టములు లారయును, తమవిగ్రులద్వారా మాకు ధనసహాయము చేయించుచు, అంటుదోషమును రూపు మాపుట గురించి వారికి చాలావిధముల బోధించుచున్న మహారాజశ్రీ చామన గంగాజలగారు యీ మూడుదినములు మా సమావేశములకు దయచేసి తమ సానుభూతిని వెల్లడిపరచిరి.

వెంటపాడు రేంజిస్ట్రార్ శ్రీ సబు అసిస్టెంటు యినపెట్ట ద్వారాగారు శ్రీయుత జె. వెంకట్రావుగారు మాప్రయత్నములను సంపూర్ణముగా ఆశీర్వదించి తాముకూడ యీ సమావేశములకు దయచేసినమని చెప్పిరి గాని కార్యాంతరములచేత వారు రాజాలరైరి.

మూడవనాడు హరికథాకాలక్షేపము పూర్తికాగానే వైకం సత్యాగ్రహమును గూర్చిన చరిత్ర యావత్తు ఆదిమాంధ్రులకు బోధించుచు మనమును మన ఆంధ్రదేశములో నిట్టి ఘన కార్యము సాగించినప్పుడే మన జన్మహక్కులను సంపాదించుకొనగలుగుదుమనియు, తదితరలవలె పౌరహక్కుల గలిగి మానవ మాత్రులుగా గౌరవంపబడుదుమనియు హెచ్చరించుచు వైకం సత్యాగ్రహము జయమగుటకై యెల్లర్లు నిలువబడి 5 నిమిషములు ఈశ్వరప్రార్థన గావించవలయు నని చెప్పి భర్తన్నగారు ఈశ్వరప్రార్థన జేసి, "ఆదిమాంధ్రులకు జయ, జయ, జయ" ధ్వనులతో సభ ముగింపబడెను.

ప్రతి తాలూకాలోను ఈవిధముగా కొందరు ప్రచారకులుండి జాతీయ జేసినయెడల స్వయంకాలములోనే మాజాతి వివేకమునకు వచ్చి తన యభివృద్ధికి మార్గము వెతకగలవని దేశ నాయకులతో మనవి జేసికొనుచున్నాము.

అన్యత్ శ్రీనివాసం (ఆదిమాంధ్ర కులగుడుపు)

స్టీ మర్లు రేవునుండి ప్రయాణము చేయుటలేదు

రంగూడు, మే 8:— సమ్మెలో తేటిసాయంకాలమున శ్రీమహాత్మునియలేదు. రి. వి. యన్. యన్. స్టీ మర్లు ఏయు ప్రయాణము సాగించుటలేదు. ఈ సాయం కాలమున కలకత్తాకి బయలు దేయబడిన యన్. యన్. అంగోరా రేవు దయతన బయలుదేరును. వీర్బీయెరు "అత్యుత్తమైక" నేడు లంకనుకు బయలుదేరును. (అ|| వై||)

ఆదిమాంధ్ర మహాసభ

హిందూ మహానాయకులకు విజ్ఞాపన

నాయకులారా!

గుడివాడపట్టణమున యీ నెల 24, 25 తేదీలను, (భరణి) ఆదిమాంధ్రమహాసభ, అస్పృశ్యతాపాపనివారక మహాసభలు జరుగనున్నవి. హిందూమహాసంఘమునకు గొప్ప శంకముగాఉన్న అస్పృశ్యతాపాపనివారణ చేసికొని హిందూమహాసంఘమును పవిత్రవంతముగ చేయవలసినబాధ్యత మనయందుగలదు. వేదమతరక్షణ పరాయణుండును, దీనజనోద్ధారకుడును, గురుకుల ప్రధానాచార్యుడును పరమపవిత్రుడును, ర్వజనవంధ్యుడును, అగు స్వామి శ్రీధానండులవారు అస్పృశ్యతాపాపనివారణ మహాసభకు అధ్యక్షులుగానుండును. మహాత్మకు అత్యంతప్రియమైనట్టియు, కాంగ్రెసు నిర్మాణ కార్యక్రమములో ప్రధానస్థానములకరించినట్టియు హిందూజాతికి ప్రప్రథమైనట్టియు యానుహాద్యమమునందు హృదయపూర్వక గు సానుభూతిని జూపి సభలను ఆశీర్వదించి మనము అస్పృశ్యతా పాపనివారణమును, దీనజనాభివృద్ధినిచేయు కార్యవిధానమును నిర్ణయించుటకు తామెల్లరును సభలకు తప్పక రాగలందులకు ప్రార్థించుచున్నాము.

గూడూరి. రామచంద్రరావు

కానూరి. వెంకటాచలపతి

మరీదు. గోపయ్య

బ్రహ్మబొట్ల. పట్టాభిరామయ్య

బొగ్గవరపు. వెంకటకృష్ణయ్య

వెల్లంకి. కృష్ణమూర్తి

బొబ్బా. పద్మనాభయ్య

భైరవబొట్ల. సుబ్బారావు

గుడివాడ 7.5.24

ఆహ్వానసంఘము

వైవగంధకార్యాలయము

నావైవగంధ కార్యాలయముచేయు పనిగూర్చి బ్ర|| శ్రీ ముదిగొండ నాగలింగశాస్త్రివారు వారి వైవహస్య బోధినియొక్క ఒకటవసంపుటము మూడవసంచియందు శ్రీకర భావ్యసంస్కరణ మను శీర్షికక్రింద ప్రకటించినవ్యాసమునకు నాప్రత్యుత్తరమును ప్రకటించుచున్నాను.

నావైవగంధ కార్యాలయోద్యమ విడివరకే పత్రికలయందు ప్రకటింపబడియుండు తిరుగ నిచు వివరింపబడ ననగ త్యము. ప్రహ్లాద శ్రీ ఆరికరేవుల వీరభద్రరావు పంతులుగారు వెనక ప్రకటించిన ప్రకటనమున నేను వ్యయపరపడలించిన ద్రవ్యము, శ్రీకరభావ్యసంస్కరణమున కని యూహించుటకే యాధారమునలేదు. మరియు నాప్రకటననుండు ఆయన వివరించినది భావ్యపరికిలము. అని యున్నదిగాని భావ్య సంస్కరణమని కాదు. పరికిలమునకును, సంస్కరణమునకును చాలాభేదము కలదు. నావైవగంధ కార్యాలయోద్యమము వైవమతగ్రంథములనుగూర్చి - దోషములుండిన జక్కబరచి ఆంధ్రజాతి తాత్పర్యములగుర్చి ముద్రింపించి వైపులకే మతగ్రంథపతనము గులభసాధ్యమనట్లొనర్చుటగాని వైవమహాజనభ అందరి వివాదలతో నెట్టికోకమును గల్గించునట్లుకాదు.

ఇక నాస్వంతరియము మన్ననో- వైవమహాజనసభ యం దేభావ్యము జయమందునో ఆభావ్యము నవలంబించుట- అంతవరకు నిరీక్షించుట- వైవమహాజనసభ తీర్మానించక వదలి వేసిచో- నాస్వంతరీర్పాటుననే జరుపుకొనుట- యెన్నది.

శ్రీకర, శ్రీకంఠ భావ్యములలో వైవమహాజనసభవారి ఆర్థాగ్రహమునకు వేచియుండుతరి నాకే భావ్యమును అభిమాన భావ్యమని తలంపజనదు. నాకు పాక్షికమునకేదు. ఉభయ పక్షముల వాదనలను పూర్తిగ వైవసభయందు వినినంగాని నా కేయభిప్రాయమును స్థిరపడజాలదు.

నావైవగంధ కార్యాలయ మన్నిగ్రంథములను చేర్చుచున్నట్లే శ్రీకర-శ్రీకంఠభావ్యముల, పురాతనపు ప్రతులం గొన్నిటిని చేర్చుచున్నది ఇంతమాత్రమున ఏభావ్యమునందైనను పాక్షికము గానెరదు. ఇతరవైవగంధములను వలెనే భావ్యముల ప్రతులంజేర్చి పరికిలించుటయెగాని సంస్కరణము చేయుట నావైవగంధాలయ యుద్యమము కాదు.

నేనిప్పుడు మైనూరునందుంటున్న వైవగంధసంపాదన కొరకే- నావైవగంధ కార్యాలయోద్యమము మరజ్జానాభి వృద్ధిం గోయనిస్పృశికమగు- మతసంఘసేవయని దలంతులుగాక.

మకాము- } ఇట్లు వైవమహాజనసంఘ సేవాసత్వము }
మార్గోబాధనము } }
క్రిష్ణరాజరస్తా } }
మైనూరు. } }
డి. 20.5.24 } }
ఆఫ్ దేవిజీవగైరా.

అమృతాంజనం శివో, మధరాసు - బొంపాయి

శాసన శాస్త్ర విభాగమువచ్చిన, 16 వ తేదీనాడు
 పూర్తిచేసినది.

న ర న ము

దృ థ మై న ది

న మ్మ క మై న ది

డిస్ట్రిక్టు మేజిస్ట్రేటుగారి కోర్టు

యిప్పటిమోస్తకప్రకారము బొగుగా తయారుచేయబడిన ఇనుపపెట్టెలు ఈవిధమున తెలుపబడిన వారికడ అమ్మకమునకు సిద్ధముగాయున్నది. బాణములు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కోఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినవి.

పి. న తే శ మొదలియార్,

ఇరుపపెట్టెలు చేయువారు

ప్రాచైటం, 59, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

సటరాజన్ ఎంజినీరింగువర్క్సు, బరన్ అండు బ్రాస్ ఫౌండర్లు

ఆయిల్ ఎంజినులు, మోటారులు, మెషినుభాగములు, మున్నగునవి

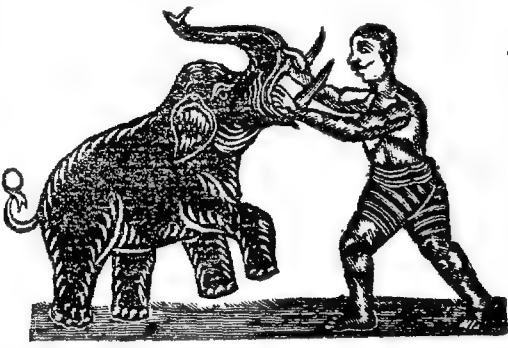
రిపేరు చేయుటయందు సమర్థులగువాడు.

సుబ్బరాయప్పిల్లెప్పి, పెద్దనాయక్ పేట, మద్రాసు.

మెషినులకు సంబంధించిన భాగములన్నియు అద్దరు యిచ్చిన తయారు

చేసి యివ్వబడును. ఉత్తరములు వ్రాసిన బరులు వ్రాయబడును.

మానవకోటి కిది యొక గొప్ప వరప్రసాదము

గుహ లీలావినోద పురుషగంభీర జీవానంద ధాతుపుష్టి తేజస్వము సర్వ రోగనివారణి, రక్తవృద్ధిని, బలకాఢి, భూలోకామృతము.

ఇది స్వర్ణము, ముత్యము, పగడము, కారూబ, లోజిత్తుకల్పాదము, జింకకోమ్యు, వెండి, అభ్రకము, 1 రకముల పుష్పములు, బొదముపప్పు మితి 15 రకముల పప్పులు, సాలామి ప్రమితి 17 దివ్యమైనయూనాని దివ్యములు, 44 అమూల్యమైన

వనమాలికలుచేర్చి తయారుచేయబడినది. యెవ్వరైనను దేశకాల వివక్షత లేకుండ నేవింపవచ్చును.

కుష్మము, తెల్లకుష్మము, గ్రంధులు, బహుమూత్రము, మేహాశ్రయములు, తెలుపు, ఎఱుపు మొదలగు సెగరోగములు, దగ్గు, తీయము, క్వాసకాసరోగములు, తెల్లబొరుట, పక్షవాతము, ఋతుశూలంబు, గొడ్డు పోతులము, ముట్టుకుట్టు, పురుషత్వలోపము, కొలుకు, గడ్డి, పొడ, అత్యుష్ణము, నిగ్గుత్తున మొదలగు వాటినివదిల్చి మంచిబలము, రక్తము నిచ్చుటయందు అసమానమైనది. "నేతుపతి మహారాజుగారు ఈదివ్య వృక్షమును నేవించి 21 పురుషులబలముగడించినట్లు శాస్త్రమునందుగలదు." 20కు. బుడ్డి. 1. 55. 8. 0. 2. 10. 10. 10. సోప్రాప్రైటరు, గుహ ఆయుర్వేద ఛర్మశాస్త్ర, తపాలపెట్టె నెం. 1266, మద్రాసు.

అత్యద్భుతకుమ్మరోగనివారిణి

కేట్లాగు యినాం! కాలవిమర్శన లేకుండా బౌద్ధమును నేవింపవచ్చును కేట్లాగు యినాం!! రు 116-0-0 లు బహుమానము గుణములేదని రుజువుచేయువారి కియ్యబడును

ఈ దివ్యవృక్షము తిరిగిల స్నేహముతో ఒక గొప్ప భూమి మహాత్మునివల్ల లభించింది. ఇది నేవించిన ఎర్రపు, నలుపు, రాగిరంగుల ముచ్చలు, తెలుపు మొదలగు అద్భుతక విద్యుత్తామము, స్వర్ణజ్ఞానము, తేజవంతుల ఎఱు బారిన ముఖము, అరకాళ్లు, అరచేతులు, విశ్వసనిగానుండు చర్మము మొదలైనవాటిని ఖండించి కిరీకాంతిని కలుగ జేయును. వంకరపోయిన కేర్లు యథాత్రాకారము వచ్చును. 1 నెలకు నరిపోవు బౌద్ధము రు 8-0-0, 2 నెలకు రు 10-0-0, తపాలాఖర్చు వేరు. చూడవచ్చు రోగాంతములు బయటజేయవచ్చును. బాగ్రత్త! మోసపోకుడు !!

సహాయమాగి:—ఈ మాత్రము మాత్రే స్వయముగా కనిపెట్టబడినది. యిది 40 రోజులు నేవించిన పొత్తు, రొడ్డు చిట్ట రసి, ఆకు, కొరకు, అంటి, తురుపు, కాటు రొమ్మటాకి చివర, బగ్గి-మొలకలను ఎటువంటి సహాయోగమైనను నిజారింపి, కిట్టించిన సహామేదములను. మచ్చలు, కీళ్లబొప్పలు దురదపోట్లు చీమకాదుట, మేహరకాళములను ఖండిం చును. ఏవాఢ్యుడైనను సరే కుదరనియెడల పొమ్మకాపను చేయబడును. 40 రోజులకు రు 4-0-0.

ఎమ్. నుబ్బారెడ్డి ప్రాప్రైటరు, రెడ్డి అండుకంపెనీ గోపాలపురం, కొత్తపేటపోస్టు గోదావరిజిల్లా.

వేసవికి వెళువవలదు వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి

అమృతామలక

తైలము

జీవామృతము

భృగువటి

కండ్లకును మెముకకును చలవనిచ్చి వేసవి భయమును వెడలగొట్టును. సామాన్య శిరోగములకును శస్త్రోగములకును అంకుశము వంటిది. సీసా రు 0-0-0.

ఎండజేడిమిని తోవనియ్యదు. నిగ్గుత్తునను నిర్మూలించును. సరములకును పెదకునకును పటుత్వమును బలమును ఇచ్చును. సీసా రు 3-4-0-0.

విపరీతమగు వేడిమిచేగలుగు సెగరోగము మున్నగు వ్యాధు లకు త్రిశూలము. 24 మాత్రలు రు 1-12-0-0.

ప్యాకింగు, పోస్టేజీ ప్రత్యేకము. క్యాటలాగు ఉచితము. ఇంకను ఆసక్తులగు అయుర్వేద దివ్యవృక్షములు గలవు.

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి

ఆయుర్వేదాశ్రమము

41, ఆచారప్పక వీధి, జి. టి. మదరాసు.

తంజిలిగము: 'పండిట్' మదరాసు.

చెన్నైలో ఏజంట్లు:

దాదా కంపెనీ, చెన్నైబారురోడ్డు, జి. టి. మదరాసు. స్వశ్రీ. ఫార్మసీ, పెద్దవీధి, తిరువల్లిక్కేడి, మదరాసు.

చింతలచెఱుపు అల్లరికేసు. అపరాధులు

పెద్దవడుగురు చిన్నారప్ప 36 మంది

చింతలచెఱుపులో జరిగిన అల్లరులనుగూర్చిపోలీసువారు విచారించి గుత్తిపట్టివెళ్ళిన మేజిస్ట్రేటుగారియెదుట ఛార్జీ షీటు పెట్టివుండిరి. పోలీసువారు ఆగ్రామమున విచారణ జర పు టుచితము కాదని డిస్ట్రిక్టు మేజిస్ట్రేటుగారికి విన్నవించినం దున వారు అనంతపురం డిస్ట్రిక్టు మేజిస్ట్రేటుగారు విచారించినది గా నియమించి కేసును గుత్తినుండి అనంతపురం డిస్ట్రిక్టు మేజిస్ట్రేటుగారి కోర్టుకు బ్రాక్-స్పర్ చేసియుండిరి. ప్రతివాదులు కేసును అనంతపురం డిస్ట్రిక్టు మేజిస్ట్రేటుగారు రగు మ-రా-త్రి వెంకటరామయ్యగారు విచారణజరుపుపట్ల తమకు సమ్మతిలేదనియు మరియొక చోటికి కేసును మార్చవలెననియు అదే డిస్ట్రిక్టు మేజిస్ట్రేటుగారికి మరల అర్జీ దాఖలు చేసికొనియుండిరి.

ఈఆరి డిస్ట్రిక్టు మేజిస్ట్రేటుగారు విచారించునదిగా ఈ నెల 2 వ తేది వ్రాయంపవలసి యున్నందున ప్రతివాదులు పర ముగా గుత్తిపట్టి లక్ష్యులై డిస్ట్రిక్టు మేజిస్ట్రేటుగారు పెనుగొండ టి. శివశంక రంగారావు బి. లక్ష్మణస్వామిగారు మాజి వాదమును జరిపిరి. ఆవాదములలో ఈతరు సంగ్రహముగా ఈక్రింద వ్రాయబడి నది. మొదటిప్రతివాది పెద్దవడుగురు చిన్నారప్ప... తాళుకు డిస్ట్రిక్టు మేజిస్ట్రేటుగారున్నాడు. గుత్తిపట్టి తిమ్మారెడ్డియొక్క చర్యల విరోధించుచు వచ్చినందుచే నారప్పపై న తిమ్మారెడ్డికి యనునాగలిగినందుచేత కొన్ని సంవత్సరములుగా అతని పైన చలము సాధించుచువచ్చి 22 వ సంవత్సరములో అతని ప్రాణముతీయుటకును సాధించిరి. అన్యాయమున చిన్నారప్ప బ్రదికెను. అందుమీద ఇతనిపైన తనద్యేషులగువారు కేసులు పెట్టియొనను అనమానపరచవలెనని ప్రయత్న పడుచు వచ్చిరి. ఈనడుమ చింతలచెఱుపు అల్లరికేసుఅని ఒకటిజరిగినది. దాని లో అపరాధి చిన్నారప్ప సమక్షముండి బండిపోటు నేరమును జరిపించినాడని ద్యేషులగువారు కల్పించి అందుపైన అతనిని రిమాండులో నుంచవలెనని ప్రయత్న పడుచువచ్చిరి. డిస్ట్రిక్టు మేజిస్ట్రేటు వెంకటరామయ్యగారు సహితము చిన్నారప్పను రిమాండులోవేయుటకు సిద్ధమైరి. ఇది చూడగా సదరు మేజిస్ట్రేటుగారికి చిన్నారప్పపైన తమకు తెలియని అసహ్యముండు నేమోఅని భయముతో నున్నవాడు. గడచినసంవత్సరము చింతల చెఱుపులో ప్రతి కక్షికి చేరినది. తాజా, మేజిస్ట్రేటుగారు బుడ్డా రేడిరేషన్-వక్తాపైన రైతులకు చెందవలసిన వైకమును దస్తుచేసినట్లు మరియొక పక్షమువారు చిన్నారప్పగారి వ్యాజ్యములో అధికారులకు పిర్యాదుచేసియుండిరి. పిర్యాదు చక్కగా రుజువు అయియుండినందున దస్తుచేసినవారిని లాప్రకారం శిక్షించుక అలస్యముచేయుచుండినందున చిన్నారప్పకుసంగతినివారాప్రతి కలయందు నెల్లడించెను.

ఇట్లుచేయుట ఒకవేళ మేజిస్ట్రేటుగారికి తనయందుగల యసహ్యము హెచ్చునని యూహించుటకు కారణము అయివుండు నేమో?

డిస్ట్రిక్టు మేజిస్ట్రేటుగారు

అధికారులు తాముచేయు కర్తవ్యములందు తమకు యశక్తమని తోచినవిధమున వర్తించుచుందురు. అట్టిస్థితియందు అధికారులపైన దుర్వాక్యముల మోపుటకు నేనుసమ్మతించను. ఇట్టి మీవాదమును అంగీకరింపవట్ల ఒక్కొక్క మేజిస్ట్రేటుగారి పైనను అపరాధులగువారు ఏదియో సబబులుచెప్పి విచారణకు అలస్యము చేయుదురు.

శివశంకరంగారు (మరల తమవాదములను జరుపుచు) ఇట్లని:

ఈసంగతియందు మి||రా||రా|| వెంకటరామయ్యగారు చేసినది తప్పని నేను స్థాపించరాల్సింది. వారిచర్య ఎట్లనో ప్రతి వాదుల మనసునందు అనుమానము కలుగజేసినది. అట్టిఅనుమాన మును అతడు బహిరంగముగా అధికారులకు వెల్లడిచేసినందున ఆమూలమున చిన్నారప్పమనకు భయమంది యుండవచ్చును. ఇది బ్రాక్-స్పర్డుకు మంచికారణము. ఇంతేకాక కాన్-సిల్-యె లెక్కలోను లోకల్-యెలెక్షన్-లోను చిన్నారప్ప ఉత్సాహము తో అభ్యర్థనలపక్షము వనిచేయుచువచ్చుచున్నందున ప్రాంతిలో అతడు బ్రహ్మచ్యేషియని అతనిని నిందకు గురిజేసియున్న వారు. ఈనిందవ్యాపించి బ్రాహ్మణులగు అధికారులలోను అసధికారులలోను చిన్నారప్ప యెడల అసహ్యము వ్యాపించియున్నది. దీనిలో అందరు ఏకమై ఒకనాడైన చిన్నారప్పను జైలుకుపంపి చలమును దించుకొనునట్లు, లోలోపలప్రయత్నములు జరుగుచున్నది. ఈకేసు మొదలు ఖుద్దన విచారించిన జిల్లాస్టాప్రెంటుగారు సాక్ష్యములలోపలును గ్రహించి వారేఅయ్యన జూమినపై వదిలియున్నారు. ఇట్లుండిన్ని క్రమముగా సాక్ష్యము విచారణ ఆరంభము కాకమును పే ఇతనిని విడిచిరి.

(ఒక విలేఖరి.)

రాటపు మాహాత్మ్యము

పంచవిధబహిష్కారము

మహాత్ముని అభిప్రాయములు

హిందూ ప్రత్యేక విలేఖరి యొక్క ఆ ప్రత్యేక ఆశయము చాబాదునుండి 8 వ తేదీ నిట్లు వ్రాసిరి:-

నేడు ప్రచురింపబడిన 'ఎంగు ఇండియా'లో మహాత్ముడు వ్రాసిన ముఖ్యవిషయము లనేకములు గలవు. ప్రధాన వ్యాసముకటి 'ఇద్దరు, నిర్మాణ కార్యక్రమము అని వ్రాయుచు' బహిష్కార విధాన మపజయము గాంచగ నే, అహింసాద్యమ మంతరించెనని సామాన్యముగ వ్యాపించిన దుర్భప్రాముఖ్యము ఖండించుచును, బహిష్కారమును లేనిదే స్వరాజ్యనిర్మాణము సాధ్యము గాదను ముఖ్యవిషయమును నొక్కిచెప్పుచు మహాత్ముడు వ్రాసెను. ఆయన వ్రాసిన దేవునగా:-

2. బహిష్కారము లే పరమాంశ.

"విరుదములు, పాతకాలలు, న్యాయస్థానములు, కానక ఫలము బహిష్కరించు నుద్యమ ము ప జ య ము గాంచె నని భ్రమ జెంది ఆ ప హ యో ద్య మ ము మృతి గాంచెనని కొందరు చెబుచుంటిరి. కాంతముగ నెట్టియుద్దేశమును లేకుండ ఇద్దరు కార్యక్రమమును నడుపుటలో యూచిత్యములకు అనుచు పేరుమొనరు గానింపదు. ఈవశ్యధర్మహిష్కారమును నిర్మాణమంతయును పూర్తయగునకు పరంబాల లే అపసర్యము నేమయినను వారు మరచుచున్నాడు. మనము ఉపయోగించుంతకాలము, మనము ధ్యంసము చేయ నమకట్టిన అధికారవిషయములకు సంస్కృత్యము ఇట్లుండలేదు. ఈవశ్యధర్మ బహిష్కారమును పరంబాల లేదే మనము నిర్మాణమును నిర్మింప జాలము. ఈసంస్కృత్య సహాయమును వానితో నెట్టికృత్యమును లేకుండ మనము పనిచేయుగల నెడల విజయము గాంచగలము.

కార్యక్రమ ముఖ్యభాగము

మనబహిష్కారవిధానము చతుర్విధముగాక పంచవిధము మనము మరచిపోరాదు. విదవిధి బ్రతిభుగద్దయేగాక విశేష గుడ్డను బహిష్కరించుట చలముఖ్యమైంది. బహిష్కారము మన కార్యక్రమములోని పేదభాగమును సంబంధించియున్నది. అందు చేత సమాజమును లేకుండునట్లుగా మనది గాదు. ఇద్దరు బాటియ పాతకాలలు, పంచాయతలు, హిందూమహాత్ముడియ మైత్రి, అస్పృశ్యధర్మము, శ్రామిణీయులను నలువందు తిరువాల్లును బాగుచేయుట మనకార్యక్రమములో విధిక్రమముగ చేయవలసినవి. అందుమన గాంచు అభిప్రాయములకు కొలదియు బహిష్కారము పట్లను స్వరాజ్యము పట్లను అభిప్రాయములకు వరుస. శూన్యత్యమనది ప్రపంచములో ప్రకృతిధర్మము గాదు. కావున నిర్మాణము విధ్యంసముతో బాటు జరుగచుండవలయును. బిరుదములు గల మిత్రులందఱును వానిని వదిలివేసి, పాతకాలలు, న్యాయస్థానములు, కానకఫలము పూర్తిగ వదిలివేయవలసి నపుడు ప్రభుత్వము భయవిస్మయలతోగాంచి మన కనుకూలముగ పదిలిపోవునెడల మనకు నిర్మాణ కార్యక్రమములనులేకుండెడల స్వరాజ్యమును నిర్వహింపజాలము. మనము నిస్సహాయ యుల మగుదుము.

ముఖ్యబహిష్కారము

ఈ ఉద్యమము ఉద్యోగములందున్న వ్యక్తులను మార్పుటకు గాక విధానమును పద్ధతులను మార్పుటకుని అందఱును కనిపెట్టిరా లేదా యని నాకు ఆశ్చర్యము గలుగుచుండును. సంపూర్ణముగ ఇద్దరు కార్యక్రమము ననుష్ఠించుట నాకు ఆశ్చర్యము గలుగుచుండును. సంపూర్ణముగ ఇద్దరు కార్యక్రమము ననుష్ఠించుట నాకు సంపూర్ణ స్వరాజ్యము. భారతదేశమునందు ఆంగ్లేయులకున్న అభిరుచి స్వాధీనముగను, దేశీయుల వాంఛితార్థములకు సంఘర్షణకరముగ నున్నది. వారలకు యెట్లు హక్కులేనదే దూదియందంత ఆభిరుచియందుటచేత నది దేశీయమునకు విరుద్ధముగ నున్నది. కావున విశేష గుడ్డను బహిష్కరించుట యనగా, ఇంగ్లీషువారి యొక్కయు, విదేశీయుల యొక్కయు, వ్యాపారమును ప్రభింపజేయుట యగును. బ్రిటిషు దేశమునండి వచ్చు గుడ్డనుమాత్రము బహిష్కరించుట వలన బ్రిటిషువారికి హానికరముగ నుండవచ్చును గాని భారతదేశము నందు నిర్మాణమున కేమియును కలుగకాదనుండదు. బ్రిటిషు గుడ్డను బహిష్కరించుట కాలము తున్నవె నమనుండి మంతు లో బడుట యగును. విదేశ పుగుడ్డలవ్యాపారమును పూర్తిగ మానివేసి దానిపాతే యాదేశములో వడినగుట్లను ప్రవేశపెట్టినగాని యాభూరవిభాసము అనిపోజాలను. కావున విదేశవస్తుబహిష్కారమే బహిష్కార కార్యక్రమములో ప్రధానాంశమైయున్నది.

ఇద్దరు విశ్వవ్యాప్తిగాంచవలెను

మనము ఇద్దరు విశ్వవ్యాప్తి గాంచునట్లు చేసినగాని యాప్రధానబహిష్కారము విజయము గాంచ నేరదు. ఈవాంఛితార్థము సఫలమగుటకు మనకుగల యావచ్చుకీని వినియోగింప వలయును. మనకు మనఃశూన్యత, ధనమును, యంత్రమసాగ్రియు అనగా నిర్మాణమనవలయును. హిందూమహాత్ముడియమైత్రి లేనిదే, అస్పృశ్యతను తొలగింపనిదే ఇద్దరు విశ్వవ్యాప్తి గాంచునట్లు చేయుటలు.

చునట్లు చేయుటలు. ఇద్దరు విజయము గాంచునట్లు చేయుటలు యనగా స్వపరిపాలనమును మనకుగల సామర్థ్యమును వెల్లడి చేయుటయే. ఇద్దరు విజయము గాంచుటకు ప్రజలే దానికి ఆధారము. ఎప్పుడవచ్చినను, తక్కువవచ్చినను, బీదలైనను భాగ్యవంతులైనను, హిందువులైనను తదితరులైనను యందు పాల్గొనవలయును. కాని సంకేతములు కొందరు ఇద్దరు స్వరాజ్యము నెట్లు కేగలను? అప్పుడు యింగ్లీషు వారు మనకంతయును విడిచి పోయెదరా? యనియందుకు. నేనిచ్చుప్రత్యేకము అవునుకాదు అనిగూడ జెప్పెదను. అవుననట యేలననగా అప్పుడు ఆంగ్లేయులకుండు ఆశించు ఇండియాకు సంబంధించిన దానితో సమానముగ నుండును. అప్పుడు వారు తమ గుండులను వస్త్రవై విధింపజాలక పోవుట చేత భారతదేశములకు వైన యిచ్చు నుండుటకు తృప్తిబడెదరు కావున ఇద్దరు విజయము గాంచినపుడు ఆంగ్లేయుల వృద్ధులు ములు మార్పు జేందును అప్పుడు వారు యిప్పటికలెమనయజ మాములగాక మనమిత్రులగునంటు గెర్రముగ భయించెదరు. ఇకను ఆంగ్లేయులను తరిమివేసి యిచ్చుట వారి కెట్టి సన్నివేశమును లేకుండ జేయును దేశము మాత్రము కాదని నేనుజెప్పెదను. దౌర్జన్యరహితముగ నుద్యమముయొక్క అదర్శమదిగాను అసాంసకు నియమముగలదు. అయ్యది క్షేపించుటకుగాని, క్షేపమును జనింపజేయుటకుగాని యిచ్చుచుండును. అట్టి స్వరాజ్యమందు లేదు. అది అట్టిపనిని జేవజాలను.

న కెయ్యాత్తు కు ప్రత్యుత్తరము

"ఎలే సంకేత మాత్యులెంకు యిట్లు వానించెదరు. ఆంగ్లేయులు తమవిధానమును సంస్కరింపక భారతదేశమున ఇద్దరుతో పరిపాలించెదమని ప్రతిజ్ఞయునెడల ఇద్దరు విశ్వవ్యాప్తిని గాంచి యుపయోగింపబడు నెడల సేమిభాగముండును? ఈవిధముగ ఇద్దరుయొక్క ఉత్పన్నతనను సంకయింపవలయు ఇద్దరు భాగముకానోల్లంక నమనకు ప్రయత్న మనవిను మునువారు మంచిపోవుచున్నారు. దీనికి నిర్విరోధమగుబలముగలదని అందఱును అంగీకరించెదరు ఇద్దరును అందఱును ధరింపనిదే దౌర్జన్య హితముగ పాత్రికముగ కానోల్లంకనము సాధ్యమగునని నాకాశలేను. ఏదక్కజల్లయెనను ఇద్దరునందు సంపూర్ణముగ నేర్పాటులచేసి భాగానుభవమునందు శిక్షణము గాంచి కానోల్లంకనమును సిద్ధము నుండునెడల ప్రభుత్వము తనకున్న క్షేత్రంత నుపయోగించినను ఈజిల్లము నిరోధింపజాలదని యింగ్లీషు నిష్ఠాదేహముగ జెప్పగలక.

ఏజిల్లంకనీ పనిచేసినవయే ప్రశ్న ప్రస్తుత విచారణ కే ప్రశ్న అనంత మే నేను విచారిం చి ప్రత్యుత్తర మియ్యప్రారంభించిన ప్రశ్న నిర్మాణ కార్యక్రమము అనగా ఇద్దరు అహింసాద్యమ భాగమున వారును నదియే అయ్యది అహింసాద్యమమునందు విధిక్రమముగ ననుష్ఠించవలసినదని యు దానిని వేరుజేయుటకు మీలెదనియు నిర్ధరించుటకు జేయగల ప్రయత్నమును జేసితిని.

అసహాయవాదులు స్థానిక

సంస్కరములు

ప్రచారము దొకను అసహాయవాదులు మునిసిపాలిటీల యందును స్థానిక సంఘములందును ప్రవేశించుట న్యాయముగ నాయని పుచ్చజేయుచు వ్రాసిన వానికి ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు మహాత్ముడు మరయొక వ్యాసమునందిట్లు వ్రాసెను "జిల్లా బోర్డులు మునిసిపాలిటీల విషయములో అసహాయవాదులందు ప్రవేశించి కాంగ్రెసు ఉద్దేశముల సఫలముజేయుచు ఆ నిర్మాణమునకు సహాయకరముగ నుండునెడల అట్లు జేయుట న్యాయమే యగును. ఈ సంస్థల ద్వారా ఇద్దరు కార్యక్రమమునుగాని. హిందూమహాత్ముడియ మైత్రిగాని, అస్పృశ్యతా, నివాసమునకుగాని, జాతీయ పాతకాలా నిర్మాణమునకుగాని పనిజేయులేకున్నయెడల వానిని ఖాళీజేసి అందు ప్రవేశించుట వలన అసహాయవాదుల కొకరికొకరి తగవులాటులు గలిగి దుర్భాసములు వ్యాపించునెడల వానిని నిరసించి తన్నివేయవలయును.

ఆనరబుల్ ఫజల్ హాల్

బెంగాల్ ప్రభుత్వ విద్యాంగమంత్రి

దక్కా 9 మే:- బెంగాల్ ప్రభుత్వ విద్యాంగమంత్రి యకు ఆనరబుల్ ఎ. కె. ఫజల్ హాల్ గారు నేడవచ్చికి వచ్చిరి. మహాత్ముడి ఆ సభుమాటలు సత్కావ్యమయినా తాము ఉద్యోగముందున్న స్వకాలములో తమసంఘముకై పాటుపడితిమనియు కాంగ్రెసు సంఘములహక్కులను అత్యున్నత చేతలేపోతిమనియు ఫజల్ హాల్ గారు విన్నవి ప్రత్యేక సంఘములకంటె దేశీయమే అయిన యొక్కవగా మారుననుచుండెను. ఆ. (వె.)

వైకంఠత్యాగ్రహము

మహాత్ముని హేచ్ఛిక

హిందూ ప్రత్యేక విలేఖరి ఆహమ్మతానానుండి 9 వ తేదీని యిట్లు వ్రాసెను:-

ఈవారపు 'ఎంగు ఇండియా'లో వైకంఠత్యాగ్రహమును గుర్చి మహాత్ముడిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:-

వైకంఠత్యాగ్రహము నియమములను దాటిపోవుచున్నదేటా యని నాకు భయమునున్నది. సిక్కు అచియ్యిగ భోజనముల బెట్టుటకు మానవేసి యాఉద్యమమును హిందువులు మాత్రమే నడిపెదరని నేనుజెప్పుచున్నాను. కిలాఫతుద్యమమును కాంగ్రెసుకార్యక్రమముతో జేర్చుటవలన మహాత్ముడియయొక్కోద్యమ మై నట్లే యా ఉద్యమము గూడ కాంగ్రెసు కార్యక్రమములో జేర్చునెడల హిందువులయొక్కయు, తదితరులయొక్కయు ఉద్యమ మగును. కిలాఫతు ఉద్యమమునకు ప్రతికూలముగ నుండినవారు బ్రిటిషు ప్రభుత్వసాటి నిధిముగల మహాత్ముడియేతరులే. వారివారి మతసంబంధములకు తగాయి కాక నచ్చినపుడు హిందువులుగాని మరి యితర మహాత్ముడియేతరులు గాని జోక్యము గలుగజేసి కొను నెడల మహాత్ముడియొద్దీని బుద్ధిహీనతగ భావించెదరు. అట్లే హిందూసంస్కారమునకు సంబంధించిన విషయములలో నితరులు జోక్యముగలుగజేసికొనునెడల పూర్వాచారపరాయణులగుహిందువులట్టివాని నేగింతురు. సానుభూతిమాత్రముగాక చలబారు హిందూసంస్కర్తలు హిందువులుకానివారల సహాయమును అంగీకరించునెడల హిందువులసానుభూతిని పూర్తిగ గోల్పోయెదరు. వైకంఠ ఉద్యమమును నడుపుచున్న హిందూ సంస్కర్తలు పూర్వాచారపరాయణులగు హిందూసోదరులను నిర్బంధపెట్టి తమమతమునకు ద్వివ్యక్తింపరని నేను నమ్మెదను.

"పూర్వాచారపరాయణులను భీతిపెట్ట వద్దు"

ఏమైనను సత్యాగ్రహమైనవాడ నియమము సంతకరకు దాటరాదగోవారుగర్హించవలయును. సంస్కర్తలు పూర్వాచారపరాయణులు భయపెట్టవలదని నేనగ్రహమున్నాను, వైకంఠలో యాతగాయివావచ్చినకోడ్డొకమ ము పరిష్కారమగునెడలవల బాంతుటిలోను ఆ స్పృశ్యతా సమస్య పరిష్కార మగునను నభిప్రాయముతోనే నేకభవింపజాలను. వైకంఠలో విజయము దౌర్జన్యహితముగ జేయవలెడల అంతకును వ్యాపించియున్న అనుమానము పోవును. కాని యాసంస్కర్త యొక్కడ జయించెన నచట ఆవటివాతే బుద్ధిగర్హించవలసి యుండును. గుజరాతులో ఒక బావిలో అస్పృశ్యులు నీళ్ళుతోడుకొనుట కాకుంకము దోలగొపబడెనని, గుజరాతులో అన్ని బావులును వారి ఉపయోగమునకు వదిలివేయబడు నని తలంపరాదు. హిందువులకు మిత్రులగు నితరమతముల క్రైస్తవ, మహమ్మదీయ అకాలీమిత్రులు సంస్కర్తలతోద్దండి, అధికసహాయముజేసి పూర్వాచారపరాయణులగువారిని భయపెట్టి లొంగదీయునెడల హిందూమత మేమగునో ఆలోచింపును. అది సత్యాగ్రహ చరణనా? అట్లు లొంగదీసియెడల వారు యిట్లా పూర్వతో జేసెదగునా? అయ్యో హిందూమత సంస్కారమగునా?

బాంబాయి మే 8:- లేడిలెల్లుకు యాదినము "కాలి దోనియా" మెయిలు ప్రిములో యిచ్చిటికివచ్చి, మహాబలేశ్వరమునకు వెళ్లెను. సాయంకాలమున కచ్చిటికి చేరును. (ఆ. (వె.)

లక్నో మే 9:- సంయుక్త రాష్ట్రము ప్రభుత్వములో పూర్వము మంత్రిగానండి నిన్న యంగ్లాండుకు పోయిన వందెర జాత్ నారాజుడిగొట్టబడియదనాయకు కేదలో ప్రతివాది తంపున సాక్ష్యమిచ్చెనని తెలియొచ్చెను. (ఆ. (వె.)

రంగూను స్త్రీమర్దు

రంగూను మే 9:- రంగూను హక్కుదండీ యన్. యస్. "సింగ" అయిటా. కు కలకత్తాకు, యన్. యన్. "ఎక్కా" మెయిలు సింగపూరు వెళ్ళుటకును, యన్. యన్. ఆగోరా మెయిలు కలకత్తాకును, యన్. యన్. "అక్టోలా" మెయిలు చెన్నైకుని నేడు బయలుదేరినది. ఫ్రెంచి వైమానికుడు-డొయిసీ ఆక్యాబుకు చేరెను. రంగూను, మే 9:- లెఫ్టినెంటు డొయిసీ యాయుడయిన 10 గంటలకు ఆక్యాబు చేరెనని రంగూనులో కత్తమానము తెలిసినది. (ఆ. (వె.)

బి.సి. పాఠ: మహాత్మాగాంధీ

అధ్యాత్మికశిక్షణ బడయుటకు ప్రయత్నించుటకన్న ప్రస్తుత రాజకీయాందోళనమునందు పాల్గొనవలె నని తనదేశీయులకు బోధచేసిన క్రీస్తుత బిషివంద్ర పాలుగారు తన యెన్నికల యనుభవములన బుద్ధి మరల్చుకొనిన ట్లగపడును. పోలింగు బూతుల వాతావరణము, పక్ష భేదముల యంతఃకక్షుల యేర్పరుచునప్పుడుండెడి ఆత్మస్థుతి, శాసన సభలయందు మోసము, యివన్నియు ఆయనకండ్లు విప్పి “మనము గోరుచుండిన రాజకీయపాత్యులను నిర్వర్తించుటకు వైతిశిక్షణ మావశ్యకమును” విషయము గుర్తించునట్లుచేసినవి. ఈయభిప్రాయముతో బిషివబాబుగారు, మహాత్ముని శాసనసభల బహిష్కారపు ప్రయత్నముల నావలనుంచి, తనపలకుబడి నంతయును సుపయోగించి ఆసభలయందుగల లోపములను సరి జేయుచుని కోరుచున్నారు. బిషివ బాబుగారి లేఖ అన్నియు తప్ప అభిప్రాయముల నూచించుచున్నది. పాగ్లేమునందు ప్రస్తుతపరిస్థితులను పూర్వపు పాశ్చాత్యదేశవిధానముల ననుసరించునట్లు చేయవలెనన్న గల యిబ్బందులను దెలుపుచున్నది.

మాతనముగా మన దేశములో ప్రవేశపెట్టిన పాశ్చాత్య రాజకీయసంస్థలు మన కర్తవ్యసరములనిబిషమబాబుగారు పార బడుచున్నారు. స్వరాజ్యమన ప్రజలచే, ప్రజాకారము జరుపబ డు ప్రజాపరిపాలనయని ఆయనచలందుచుండుటచే, భారతీ యులను బాధ్యతాయుపపరిపాలనము క్రమేణ సంపాదించు కొను విధానమునందు దింపకుండ జూచునవలెను. బాధ్యతా యుత ప్రభుత్వము ఏరీతిగా స్థాపింపబడినను, విద్యాధికులగు ఏకొలదిమందిచేతిలోనో అధికారమంతయు నిమిషియిండును. బిచ్చుకానివానికి ఓటరు పై ని, ఓటరు నకు కాశ న కర్తలపై కాసనకర్తల కార్యనిర్వాహకునిపైన, కార్యనిర్వా హకునికి ధనాధికునిపైని ఉండవలసిన అధికారములు నిరపయో గములగును. నిర్దేశకర్తములకు రాజకీయ ప్రబోధ మింత జేసి నను పైన నూచింపిన రీతిగా నుండవలసిన అధికారము కేవల ము నామమాత్ర మును. పరిపాలనాధికారము కొందరికిమాత్ర ము సంపాదించి నెట్టిపరిపాలనావిధానమునందైనను యెంతజా గ్రుతగా యేర్పరుపబడినదైనను ప్రజలకు నిష్పక్షపాతమైన న్యాయము దొరకదు. కార్యవ్యవస్థలో గూడిన విప్లవమునకు ఫ లితముగా వచ్చు సంస్కరణములనుపాలుగారు చెప్పినట్లు ఉ ద్యోగ అధికారము తొలగించి పైనికుల నిరంకుశత్వము స్థా పించుటయే యగుచో, కాసనసభలద్వారా వచ్చు స్వరాజ్యము విదేశీయుల నిరంకుశత్వము స్థానే అల్పసంఖ్యాకులగు విద్యా వంతుల నిరంకు శత్వము స్థాపించుట యగును. వీరిపాలన స్వార్థ పరముగను సంకుచితముగ నుండుటయే గాక, యెక్కువ నిరం కుశమై భరింపరానిదిగా నుండును. ముఖ్యమైన దేశహితైక కార్యములన్నియు వివిధరాజకీయపక్షనాయకుల ఆశలకు లోపై నశించునంతటి ప్రమాదము న బడియున్నవని విశిష్యబాబుగారు ఫిర్యాదుజేయుచున్న పక్షభేదములే దశాపుజేయు చున్నవి. ప్రజలయొక్క యెన్నిక ప్రతినిధులకు పరిపాలనాధికారము యిచ్చిన కొలది యీ ప్రమాదముధికమగు చుండును. ఏ కొలదిమంది కాసన కర్తల శ్రమల వలన స్వరాజ్యమే నచ్చుచో నది వారికి వారిపక్షమువారికి మాత్ర మనుకూలముగా నుండును. అటుగాక ప్రబలించరకు సంబంధించిన నిజమైనస్వరాజ్యము కావలెనన్న నది సాధించుటకు ప్రజ లందరియూందోశనము కారణమై యుండువలెను. అట్లయినచో విద్యాధికులు కొల్లగొననెంచినయెడల ప్రజలు ఎదురునిలిచి అట్లు చేప్పగలర నిదలంపవచ్చును. దేశమున కెట్టిస్వరాజ్యము గావలసియున్నదను విషయము స్వరాజ్యము వచ్చునప్పటి కాలపరిస్థితులనుట్టి యుండును. ఇప్పుడు చేయవలసినదేమన, ప్రజలలో ఉత్సాహము పెంపొందించి, కార్యదీక్ష నభివృద్ధిజేసి, పదివంతులలో 9 వంతులు అజ్ఞానులుగానున్న భారతీయుల ప్రయత్నములందు దారిజూప నలెను. అందువలన కాసనసభలలో ప్రవేశించుట అనవసరము. అంతేకాక విద్యాధికుల గర్వము నభివృద్ధిజేసి, ఓట్లుగల కొద్ది మందికి విన్నవించునెడిపాతక్కు నివ్వుటచే హానికరమనిగూడ జెప్పవచ్చును.

శాసనసభల వాతావరణమును పరిశుభ్ర మొనర్చి వైతి
కాఫీన్లద్వారా వింపవలెనని వివేచనబాబుగారు ఆశురతవహుట
గొంగుల్లోపరుండి వెండ్రుకలు లెక్కించునట్లున్నది, అమూల్య

తే క్రిగలిగినగాని యేమినిపాశ్చాత్యరాజకీయ సూక్ష్మల నడిపించుట యందుతగినవక్రద్ధాభ్యక్తులన్నిటిని కేంద్రీకరించి తోడ్కోనే పక్ష విభేదములవలన గలుగు లోపములను తొలగింపజాల కుండును. అందలి లోపముల సరిబుచ్చి, ఆపదల తొలగింప సమర్థుడు నహాత్ముడు దక్కవేరొకరు లేరని వివినబాబుగా రొప్పు శాసుటకే, రాజకీయవిధానమే ప్రజలను నీతిబాహుళ్యముగా జేయుచున్నదిగాని, లాభకరమును రాజకీయవిధానము మీద ప్రవేశించుటవలన చెడిపోలేదని స్పష్టముగచున్నది. మానవునియందు మంచితో, చెడ్డయు లేదును నుండును. ఎంతవరకు ఆ ధ్యాత్మికముగా నుండునో అంతవరకు ఛాతికముగ నుండును. ఆత్మోన్నత్యము, రాజకీయాధికారములకు సౌకర్యములు సందాించు నుండునందు బాధిమర్శనవో కేవలము భౌతికాభిలాషలయందేయుండి పశుప్రాయుడగును. అటుగాక నానిమనసు మరల్చి, దేశమునకై త్యాగముజేసి కష్టము లనుభవించువానిగా లేయారు జేసినచో, సమయమునకునిర్ధనుగనుండును. కావున, న్యాయమైన ఎన్నికలు, సమిత్రమైన రాజకీయదేశములు ప్రస్తుత విధానమునందు చేపూరవలె ననుట దుర్బలముగ పవిత్రమైన పద్ధతుల ననుసరించి ఉన్నతోద్దేశములతో శాసనసభల యెన్నికలను జరుపు ప్రజలను సహించి, నియమములు లేక గౌరవమును, బిరుదులను అధికారమును ఆశించుదురా శాసనరులను దేశమునుండి తొలగించుట యనునది. శాసనసభల బహిష్కారముకన్నను, సమిప్తిశాసనోల్లంఘనము కన్నను కష్టసాధ్యమైనది.

సున్నితమైన ప్రజాహృదయము న భివృద్ధి చేయుట
త్యాగశక్తికమైనను, మనము గోరుచున్న రాజకీయహక్కులను
బాగుగ నిర్వర్తించుకొనుటకు తగినట్టి ఆధ్యాత్మిక శిక్షణము
గూడ నవసరమని బిప్పినబాబుగారు భావించుచున్నారు.
మనము దేశవిషయములందు విధిగా నిర్వర్తించవలసిన రాజకీయ
ధర్మములను గుర్తెత్తుటకు ఆధ్యాత్మిక శిక్షణము వసరము. ఈ ధర్మముల నిర్వర్తించినచో రాజకీయహక్కులను ఆశంపవచ్చును. మనదేశమును
యితరుల యాధీనముజేయుచున్న రాజకీయ యంత్రమునందు
మనము భాగములుగా నుండకుంజినచో రాజకీయహక్కులను
గోరుటను ఈ కారణముండును. దేశముయొక్క సంపద
వ్యవసాయ దారులగు ప్రజాసామాన్య భివృద్ధి
మైన నాధారపడినది దెలిసికొనినచో జాతీయస్వాతంత్ర్యము
నకై పాటుబడరము. ఇనున్నియు జేయుటకు సున్నితమైన ప్ర
జాహృదయము గావలసియున్నది. అనగా ప్రజాశ్రేయమునకై
పాటుబడుటకు నిర్మలమైన మనస్సుచే పురికొల్పబడవలెనుగా
ని రాజకీయ యంత్రమును నడపుట కవసరమని దలంచి పూను
కొనలేము మనము రాజకీయ పరిస్థితుల కధికారులముగానుండ
వలెనుగాని లొంగిపోగూడదు. గాంధీగారి అనహాయోగ్యమో
ద్దేశమదియో. ఆయుద్దేశమును తప్పినచో శాసనసభల రాజకీయ
ములు వైతికముగను ఆధ్యాత్మికముగను గూడ ప్రమాదములే
యగునుగాని వేరొందుగావు. (సర్వేంద్రులై)

ఆఫ్ గని స్థానములోని బ్రిటిషు
మంత్రి వర్గములో మార్పులు

అల్లాబాదు, మే 9:— మంత్రికర్గములో ను భక్తయార్చన
లు జరిగి: ననియిది లేక కలుగుదు న్నదినియు అన్యోని స్థానము
మండించిన సమూహములలోలన తెలియజేయునని పరిణీయ
పత్రిక చెప్పుచున్నది. ఈయార్చనలు కబూలు లంధను నగరము
లోని కర్తవ్యము అని అనుకొనిచున్నార. కాని ఆయార్చనలు
పూర్వనభవముల ననవలసిందేయే యందును. ఇవి ప్రస్తుతము
నక్కరానున్నట్టి అన్యోని స్థానము గ్రేటు బ్రిటను సంబంధము
లకే కథమైన భంగమును కలిగింపవు. (అ. ప్రె.)

పోర్చుగీసు విమానము

పాశ్చాత్య విమోచనము : లింగ వస్తువారమనియూ
 అంశమందుకు పరిగ్రామింపఁ దగ్గర పోయినదియూ పంపి
 నీడపత్రిక చిహ్నముగిది. అ॥ ౩౩

పీఠయర్ - నాయరు కేసు

పండిత జగత్కా రాజన్ గారు ప్రతివాది కరవున పా
శ్చయము చెప్పెదరు. (అ. ౩)

స్త్రీలలో ప్రబోధము

కాకినాడ స్త్రీలకాంగ్రెసు

స్వకీయవిలేజ్

కాకినాడ, మే 8:—కాకినాడలో శ్రీ వేమగోపాల స్వామి వారి ఆలయమున ఆంధ్రరాష్ట్రసంఘ స్త్రీలకాఖ యాజమాన్యమున నిన్న మధ్యాహ్నము 3-30 గంటలకు స్త్రీలసభ గావింపబడినది. దేశబాంధవి దువ్వూరి సుబ్బమ్మగారు రక్తగాన నాధిపత్యము వహించెను. శ్రీమతి బొణకా కనకమ్మగారును. శ్రీమతి ఉన్నవ లక్ష్మీబాయిమ్మగారును కాంగ్రెసు సంఘము నిర్మింపబడినదనియు, బుద్ధుడు ఉత్పత్తికి తోడ్పడవలసినదనియు ఉద్బోధము గావించిరి. స్త్రీల కాంగ్రెసుసంఘము పునఃవిచ్చితు కావింపబడినది. శ్రీమతి పాతుపూడి వెంకటరమణమ్మగారు సంఘాధ్యక్షురాలుగను, శ్రీమతి మాడుభూషి చూడమ్మగారిని ప్రధానకార్యదర్శిగను శ్రీమతి మేమగంటు పాపాయమ్మగారిని సహాయకార్యదర్శినిగను కాకినాడ తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘ కోశాధిపతినిగను ఎన్నుకొనిరి. ఈక్రిందివారిని కార్యనిర్వాహకవర్గముగా (ప్రెవాలింగ్) ఉండుటకు ఎన్నుకొనిరి. శ్రీమతి 1. బాలారత్నపు శేవమ్మ 2. దేశబాంధవి దువ్వూరిసుబ్బమ్మ 3. మంత్రిప్రగడ లక్ష్మీనరసమ్మ 4. భావరాజు చిలకమ్మ 5. వేదాంతం కమలాదేవి 6. కొటమర్తి సుబ్బమ్మ 7. గుడిపాటి లక్ష్మీనరసమ్మ 8. మంజురాజు శేవమ్మ 9. మామిడిన్న కామేశ్వరమ్మ—ర్థ సామాన్య సంఘసమావేశమునకు 15 న్ను, కార్యనిర్వాహకవర్గ సమావేశమునకు 5 న్ను, ఆహ్వానసంఘముగ నిర్ణయింపబడినది.

కాకినాడతాలూకా కాంగ్రెసు సంఘమునందు యీ
కాంగ్రెసుసంఘమునకు ప్రాతినిధ్యము 5 స్థానములుండవలెనని
యు, రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమునందు ఒక స్థానముండ
వలెననియు కోరిరి.

నేటిమధ్యాహ్నము 4 గంటలకు మరల మార్కెరావు పే
టలో శ్రీశివరామ్ స్వామివారి ఆలయములో శ్రీమతిలక్ష్మిబా
యమ్మ గారును పొణకాక నకమ్మ గారును శ్రీలను సమావేశపరచి
ప్రబోధము గావించిరి.

వీరు 12 వ తేదినరపు యీ మండలమున ప్రచాదముచే
సెదరు.

బడ గాల లో
మధ్యపాన బహిష్కారము

$$-\text{C}(\text{O})-\text{O}-\text{C}(\text{O})-$$

దొంగతనముగా విక్రయించుట

ఎక్కడో మంచి వదకు రాయబారము

ఉచకమండలము, మే 9:—ఉచకమండలపు పాలకసంఘసభ్యుడును, బడగా కులప్రతినిధియగు డేవిసుగారు, ఎక్సైజు మంత్రివద్దకు రాయచూరమాజిని, బడకకులములోని మిత్రపానోద్యమమునకు సంభవింపనున్న ఉపద్రవమునుగురించి ఎరిపించెను. కొలది దినములుగా పట్టణమున వివిధప్రాంతములలో చాలతే నీరు, కాఫిహాటలలు విరివిగ స్థాపింపబడుమండెననియు, అందు రహస్యముగా సారాయిద్రవ్యములు, మత్తుపదార్థములు మున్నగునవి విక్రయింపబడుచున్నవనియు, వీని సరికట్టు కొకప్రత్యేకాధికారిని నియమింపవలెననియు డేవిసుగారు మంత్రిగాని గోరిరి. ఇంతవరకును మద్యపానమును వనలివేసియున్న చాలమంది బడగా లిప్పకు ఈతేనీరుషావులలోనికి జని రహస్యముగ సారాయిలద్రాగుచున్నారనియు, అందుచేతను సంఘమువారు నిస్సహాయస్థితికి గురిగావలసివచ్చుచున్నదనియు సహాయమొనర్చవలసినదనియు గోరెను. ఎక్సైజుమంత్రి ఈవిషయమున ముందు జాగ్రత్తపడుటకు ప్రభుత్వమువారు చర్య దీసికొనెదరని మంత్రిగారు వాగ్దాన మొనర్చిరి. ఆంధ్రప్రె||

రాబోవు విద్యాశాఖాధికారి

ఉదాహరణము, మే 9:—ప్రస్తుత విద్యాశాఖాధికారి
యగు టిటిలె హెయల్స్ గారు భారత శాసనసభ్యుడుగ నియ
మింపబడునడల, ప్రస్తుతము టీచర్స్ కలకాల ప్రధానోపాధ్య
యుడగు గ్రీవు గారు విద్యాశాఖాధికారిగ నియమింపబడుదురు.
(అ||ప్రె||)

రక్తాక్షి నందం వైశాఖ మాస శుక్ల, శనివారము

వేణుగోపాలుడు

[గు. వెంకట సుబ్బరావుగారు]

ద్వీప ద

అరుణపల్ల వసద్యశాంగుళియకము
లల్లాడ సుధురాధరామృతధారాస్ర
వంతి చిప్పిల వృకరీతి పదయుగళి
నిడి భువనము కేసి నిరతంబు దృష్టు
లాని, గానము నేయు వేణుగోపాల
ఎన్ని నాకులయ్యె నేమి గానమ్ము
నేయుమంటి వెనరి నేడ దీర్చుటకు?
ఈగానలహరియందేకదా భక్త
గణము పరిష్టావ్యమానమనమ్ము
లైరటంచు బోతనాదిమహాక
పింద్రులు గ్రంథాళి విశేషికిరించి
రి, వశికరణసాధనావంశనిస్వ
నము హృదయద్రావణము నేయ రాధ
వెట్టిబాగులరాధ: వెట్టిహాసంపు
వలఁ జిక్కి మతిదక్కి వైకల్యచిత్త
యామఁ ద్వడియగానామృతాస్వాద
నార్తియై, ప్రేపల్లె యంతయుఁ దిరిగి
యచ్చు ని న్నానక, యహరహము నిన్పు
దలఁచుచు, దన్విపుట్టుటపోయుమండ
నాఁడు గోపికాంగనలు వస్త్రసీస
తామ జలకమ్మాడునవసరంబందు
వారికంటఁ బడక, వారివస్త్రముల
నపహరించి, భూమిజాగ్రశాఖపయి
నధిపసింది, గాలియందున నిండి
దెసలఁ దేలెడుమధురస్వరంబందు
సాయజ్యమంత్రము సరగునఁ బాడి
వారిజాతుల మోహనకుల నొనర్చి
నట్టి దీపంశనినాదంబ కాదే?
పరికించి చూడ నుభయవాదమందు
కొంత తర్కరహిత వాదము కలద
టంచు నెంచెద!...లలాహమణి రాధ
వంటిభక్తాళి వెన్నంటి నీవంట
జను లేడే?...ని న్నాడ మను లేడే?...మిథ్య
విశ్వమయంబును విశ్వసంరతు
కాకరి కువలయానందకారకము
నగువిశ్వప్రేమ నామకమంత్ర
రాజము రమ్యమురళిగానలీల
నుచ్చరించుచు తత్ప్రేక్షిచ్చ తదేక
దృష్టి భక్తాళికై దేశకాలముల
నధిగమించి తిరుగుదహరము నీవే?
తిరిగి ప్రతిహృదయంపుద్వారముం దెఱచి
లోనఁ బ్రవేశించి, లోఁ గలభావ
నిర్మలత తదేకనిష్ఠ బరీతు
యొనరించి భక్తిలతానిబద్ధుండ
నగుడు స్వీయభక్తవరకోటిహృదయ
కమటకర్ణిక యనుకమనీయసీత
మధిపసింది నీడ కచ్చటినండి
ప్రణయరాజ్యాధికారము నేయుమందు
వెల్ల వేళల ముట్టువేణుగోపాల!

సు బాషితములు

[భాగవతుల సృనిమాశర్మగారు]

ఈ శ్వ రా న్యో క్తి

సీ. వరగజాశ్వములకు వైభవం బాగునో?
వృషవాహనంబున వెడలె దీవు
బంగారమున కెట్టి భంగంబు గలుగునో?
చిలువులన్ దొడవులఁ జేసి తీవు!
లోక బాంధవునకు లోటు వాటిల్లునో?
తలను దోహకయం దాల్చి తీవు!
వలిపంపులువల విలువ షీఁగించునో?
దెసమొలవాడవై తిరిగె దీవు!
గీ. ప్రమదవనముల కెట్టిలోపంబు వచ్చు?
ప్రేతవనసీమలన్ సంచరించె దీవు;
భవదవనంబుల గణించ వచ్చు నొక్కో!
ఏ మనందగు? నీవు విశ్వేశ్వరుడవు,
మదనవర్జనము
చ. హృదయతృణాలయంబున రహించుచునుండగమన్మథాగ్నికో
విదుడొఁ జరించుఁ జూచె యవివేకమునన్ దటిదప్పించెనే,
నిది యన్మతంబుగా దలసురేంద్రుఁ డహల్యను గూడి,
సద్యశోభ్యుదయముఁ గోల్పడెన్, రతుల కొప్పలకుప్పలు
తెర యచ్చరలో||
వి ర హి జ న్యో క్తి.
చ. విదితము గాక యున్నే! సుమ వేణికఁ జూచి జటాటసీవియ
న్నదియని యెంచిలో? గళము నం గల కమ్మరి కాలకూటుమం
చుఁ దలఁచిలో? శిరస్సుపయి శోభిలుపువ్వుము చంద్రరేఖ
యం, చెద భ్రమియించిలో? మెయి వ హించినయీశున
సారథుని బూ, దివ యనుకొంటివో? మదన డీకొన మే
కొనె దీవియొగినిన్.
అ స త్రి చ రి త ము.
చ. పతి సరసుండు మన్మథుని |పక్రియకున్ నిపుణుండు చూడఁ
గన్, రతిపతిఁ బోలువాడు పరరావలఁ చూడనివాడు
వాక్యము, తృప్తిఁ గలవాడు, కల్పిం బరికింపఁ గుదేరుని
సాటివాడు సం, తతిఁ గలవాడు భార్య సతతంబును
గుండుట కేమి పేతువో.
గ జా న్యో క్తి.
ఉ. తెలసమీపనిర్మల సన్నాసముఁ జేయుచు నీదులాడుచున్,
గేలిని దేలు డుబ్బములఁ గేలున్ ద్రుంచి భుజించి నిక్కుచున్
నీలుగు మంతె కాని కరిణీకరలాలితగండవ త్రుం
దాలమ! మానుమీ మనమునన్ మృగరాజరణాళిలాషమున్.
ఉ. కంధరతీప్రపాశమునఁ గట్టువడెన్ జరణంబు శృంఖలా
బంధమునన్ గృశించె, సృణి పాతము నోర్చెశిరంబు నీదృఢ
స్కంధము వస్తుభారమున సన్నగిలెన్, వరదానత్వప్రపు
వ్వంధయగంధసింధురమ! పల్కవుగా మదమెట్లు మెచ్చెనో?
మృ గా న్యో క్తి
చ. నరులకుఁ జాల దవ్వని వనంబులఁ బాయక సంతతంబు ని
ర్మలంబు నీరు ద్రావుచుఁ గుజంబులనీడల విశ్రమించుచున్
గరిక మెసంగి, యేరి కప కార మొనర్చక సంచరించు నీ
హరిణములక వధింతు రకటా! జనులక దనియింప శక్యమే?
రా స భా న్యో క్తి
మ. ప్రతిభాశాలురు చూచె యాశ్రితులు భూ పాలుండు; వాలా
న్యిత | ప్రతిజీవిన్ హరియందు; రాజతురగావాసంబునం
దుండ కీ గతి నొండొండెద దోసి రాసభమ? కుగ్రాసంబు
భక్షింపఁ జూ కితకొ త్వటికి? వస్త్రభారపహనక్షేతంబు నీ
కేటికిన్.

హంసాన్యోక్తి

మ. కలహంసంబు దినాంతవేళ, బకముల్, కారండముల్ కాక
ముల్ | గలకాసారము, నధ్యగత్రము మణంగన్ జేరఁ,
గాకాదిప, తులు వీక్షించి, హసించి మూఁగదియ- యం
చున్ డుల్పెఁ బక్షంబులన్ ఖలులన్ | జేరిన నెట్టివారి
కయినన్ గవ్వంబు రాకుండునే?
భ మ రా న్యో క్తి
మ. అకటా! పద్మవనాంతరస్థమధుపం బంభోరహస్యందన
న్యకరందాసవ మాస్వదించి, యధికోన్మాదంబునన్ పుల్లచ
పకగంధంబును ధిక్కిరించి విధిచే లై దేశమం దద్రుమ
ల్లిక శ్రేష్ఠంబునుచున్ దదాసవముగ్రోలెన్ లోనశ్లాఘించుచున్
కా కా న్యో క్తి.
గీ. ప్రాతరాంభవేళ నా భాస్కరుండు | తమ్ముఁ దావిప్రపట
లిగఁ దలఁచు ననుచుఁ | గాకులము కాకులమ యంచు వ్యాకు
అమునఁ | గాకములు కూయుచున్నవి కరుణాదోష.
కా. కేకిన్ లోకులు గాయకుల్ మిగుల శ్లా ఘింపంగ వీక్షించి ది
గ్వాక్కిర్లంబుతద్దళస్వనము, నభ్యాసంబుఁ గావింపఁగన్
గాకారావముఁ జేసె దీ వకట. కాకారావ మేనాటికేన్
గేకారావ మనంగ నొప్పగునే? కాకి! "కేకి నె బ్బెడువే?"
త టా కా న్యో క్తి.
చ. వినవో! తటాకమా! యినుని వేడిమి కోడినదాన వేని; జీ
వనము నశించు నేని యనపాయముగన్ జలపక్షు లాకసం
బున-కెగయున్ శిలీముఖసమాహమమావులఁ జేరు,నిన్నుఁ బా
సిన నుసురుల్ తృజింతు మను చేఁపలకున్ గలియేమి చెప్పమా.
ఉ. వారిజకైరవప్రకరవాసిరనిర్మలనీరమందు సం
చారముఁ జేయుహంసకసంచయముం గని సంతసించి కా
సారమ! నిన్నుఁ జేరితి, మొనగ్గను లోఁ గలదాన వంచు లో
నారయకుంటి నక్కటకటా! కపటాత్ములఁ జేర వచ్చునే?
బబ్బులన్యోక్తి (బబ్బులముత్తము)
సీ. ఏ రైన నీయండఁ జేరకుండఁగ ఘోర
కంటకంబులఁ దెట్టుకొంటి నీవు
పథికశ్రమంబును బాపఁ జాలుదు వన్న
నిలువ నీడయు లేక పాలించె దీవు
వరపువ్వుములైనఁ బడయవచ్చునో యన్నఁ
దావితేనిగుమాలిఁ దాల్చి తీవు
కడుపునిండగఁ బండఁ గైకొనం దగునన్నఁ
గడువర్ణ ఫలములఁ గంటి నీవు.
గీ. అహహ! బబ్బుల! నీజన్మ మట్టు లుండె
నితరవృక్షంబుల ఫలంబు లేరికైనఁ
జిక్కమండగఁ గాపాడఁ జెలఁగె దీవు
నిను సృజించిన బ్రహ్మ నే మనగ వచ్చు?
దుత్తారాన్యోక్తి (ఉమ్మెత్త)
కా. రాజస్థానము కూలి నీ కొనఁగఁ బో రంజించెదో వారి
ధిన్, రాజీవంబుల నేచెదో! కుముదముల్ రాజాసలానీక
ముల్, రాజిల్లంగలవో? త్రమం బణచెదో? రామాస్యసా
మ్యంబుచే, నోజన్మున్ బ్రకటింతువేమి? చెపుమా యు
న్మత్తేపుస్సాధమా".
"అభినవభర్తృహరి"

ర స త ం త ము

[సూ. ఉండలిక శ్రీ కామశర్మగారు]

ర స ము

ఇయ్యది భూమినుండి త్రవ్వ తీయఁబడిన ధాతువు, విశేషము క్షారము గలిగి, ద్రవరూపముగా నుండును. తడిమాత్రము లేదు. మృదుస్పర్శము గలది. చందల మయినది. చేతికి దొరకదు. ఇంగ్లీషుఁ (మెర్క్యూరీ క్విక్కు సిల్వరు) అనబడును. లాటిక భావముందు (హైగ్రాజర్మ్) అని చెప్పఁబడును. సంస్కృతమున రసము, సూతము, సారదము మొదలగు పర్యాయ పదములచే నభిహిత మగుచున్నది. భూభేదములచే నియ్యది రస, సేంద్ర, సూత; పారద, మిశ్రకంబులను నైవవిధములుగా నున్నదని వాగ్బట్టుఁడు చెప్పియున్నాడు. భూ సంబంధమైన యనేకదోషములు కలిగి యుండుటచే శోధనార మ్మైదశక సంస్కారరహితముగా నెన్నఁడును నుఁయోగింపఁదగదు. ఈ రసము జలరూపముచే జలగతియు, జేగమునందు హంకలెను, మలరూపమున నలగతియు, ధూమవిఘ్ననధాతు సేదగును గతియు, నన్యవిధమయినది దైవగతియు నని యైదువిధముల గతులగలిగి యున్నది. వీనిలో మొదటి నాలుగుగతుల దృశ్యములైనవి. ఐదవది దైవగతి యదృశ్యమయినది. మంత్రధ్యానాదులచే గట్టునడును. ఈగతుల లేనిచో పారదము జీవనిద్రాస్వాయ్యమున నిద్రాస్థానంబున. ఇట్టి రసము సంస్కార విశేషముగా లభించుట మిక్కిలి దుర్లభము గాన, నీవుణులగు నైద్యులు, జాగరూకతతో రక్షించుకొనవలయును, పూర్వలచేఁగని పెట్టెఁబడిన లూగతుల నాధారముగాఁ జేసికొనియే నేఁడు పాశ్చాత్యులు (థర్మోమీటర్) (బరామీటర్) మొదలగువాని ని నిర్మించి, రసగతులచే ఉష్ణగతి, వాయుగతులనుగూడ గ్రహింపఁగలిగిరి. (ఇంకను ఈరసముచే ననేక చిత్రచిత్రమైన పను లెన్నియో చేయఁబడుచున్నవి.) ధాతువిశేషములైన పారదాది కల్పములచే నితర ధాతువులను స్వర్ణరజితరూపముగా నర్జితాద్వన చేయు ఆక్రీతులు చిల్లిక (లేక) పఠంగి గమని వ్యవహరింపఁబడినను. పారదమును లోహమునకు లేపవము చేసియు, ద్రవీభూతిలోహములకుఁ పారదము చేర్చియు లేక రసమునకు ద్రవీ భూతిలోహములను చేర్చియు లేక అగ్ని మధ్యమునఁగల ధాతువులమీద రసము ప్రోక్షించియు లేక ముఖమున రసముఘంచుకొని యల్ప లోహదులమీద పూర్ణరూపము చేసియు, నా లోహదులను స్పర్శి రజితరూపముగా జేయవచ్చు నని రసార్థపము, రసరత్న సముచ్చయము మొదలగు గ్రంథములలోఁ గలను. మఱియు జాఁణచేయఁబడిన పారదము “గ్రాసలోలుపము” అనఁగా కఠినధాతువులను గ్రాసముచేయు సుమధత గలదిగా నున్నది. పారదము మణికల రెంటిని పోష్టయం దాధ్యాపితము చేయునప్పు డయ్యది సకల ధాతువులను గ్రాసము చేయునుగాన దానిని “రాక్షసవక్త్రముని వ్యవహరించిరి. ఇట్టి నూత్రముల నాధారముగఁ జేసికొనియే నేఁడు పాశ్చాత్యులు నర్జితాద్వన (గిల్ట) వేయుట, ఆద్వములకు కళాయివేయుట, పాదరసపు కానులు మొదలగు ననేక విధములుగాఁ జేయుచున్నారు. ఇంకను రసమును భస్మము చేయు మార్గములు అగ్నియం దిశరధాతువులు ఆధ్యాపిత మగునపుడు గలుగు వర్ణములు బీజసంస్కారములు మొదలగున వన్నియు నతి విసారముగా వర్ణింపఁబడినను.

రసమును గాలియందు దగ్ధముచేయునపుడు ప్రాణ
వాయువు (అక్సిజెన్) అను గాలి యందుఁ గలిసి రక్తకర్మముగా
భిన్నమయినదనియూ, ఇనము, గాలియందుంచిన ప్రాణవా
యవునందుఁ గలిసి (లోహమును భిన్నముగాఁజేయును) త్రు
ష్ణపట్టి బూడిదవర్ణముగల చూళ్లముగా నూలు ననియు నితిర
ధాతువులుగూడ నీప్రాణవాయువు చేరుటచేతనే భిన్నమగు
మన్న ననియు మొదలగునవన్నియు ప్రథమమున (లెహజెర్)
(పీప్టి) మొదలగు పాశ్చాత్య రసశాస్త్రజ్ఞులచే గవికెట్లుండె
ననియుఁ బ్రకటింపబడినను. కాని వారి కన్నియో శతాబ్దము
లకు ముందే యిట్టిక్రియలు కనిపెట్టఁబడినను. లోహములు మొ
దలగునవియుఁ బ్రాణాపాన వ్యానోదాన, సమాన, చేప, కృక
ర, చేపదత్త, ధంజయ్యాది, దశవిధ వాయువులను గుఱించియుఁ
బూర్వులు, వర్ణించిరి. మరియును పాశ్చాత్యగ్రంథములలో నేది
మాచినను పూర్వులచే రచింపఁడిన మూత్రముల నాధారము
గాఁ జేసికొని యందులగల సూక్ష్మార్థమును స్థూలీకృతముజేసి
ప్రపంచమునకు వెల్లడిజేసిలే కాని స్వయముగా మూత్రము కని
పెట్ట లేదని దృఢమానా చెప్పవచ్చును.

రసమునకు సమాంశముగాఁ గాని అంతకు హేయ్యుగాఁ గాని గంధకమును చేర్చి నూతని నల్లనిరంగు మార్లముగా మాటును. దీనిని కజ్జలి యని వ్యవహరింతురు. దీనికిఁ గొంచెముగ ఘృతమునుచేర్చి కరగించి గోమయాంతఃకీఠమైన కదళీపత్రమున నుంచిన చల్లారి గట్టి పడును. అయ్యది రసపర్పటి అని యభిహితమగుచున్నది. దీనిని ఇంగ్లీషున (మెర్క్యురీ సల్ఫురైడ్) అందురు. కజ్జలిని జాఙ్గముపైయం దుంచి చాలాకాయంత్రమున వండిన రససిందూర మగును. దీనిని నేవించిన నరములకు బటుత్వము, బలము, కాంతి చేకూరును. పూర్వోక్తముగా రసమునకు నొకభాగము గంధకము చేర్చి వండిన ఏకగుణసిందూర మనియు, అటుభాగములచేర్చిన, వర్షణబలిమారణ మనియు, అభిహిత మగుచున్నది. రసము, గంధకము స్వర్ణము చేర్చి వండినఁ బూర్ణచంద్రోదయ మనియు, స్వర్ణమునకు బదులు రాష్ట్రము చేర్చిన రజితచంద్రోదయ మనియు, ద్విగుణస్వర్ణము చేర్చి, రెండుపర్యాయములు వండిన మకరధ్వజమనియు, తామ్రము చేర్చి వండిన రసతామ్ర మనియు, వంగముచేర్చి వండిన స్వర్ణవంగము, లేక హేమనుండగరస మనియుఁ జెప్పబడుచున్నది. రసము వంగము రెండును కలిపి కరిగిన రసవంగ మగుచున్నది. ఇటువంటిక్రియ లెన్నియో రసగ్రంథములందు వర్ణింపబడినూ, వానిని విస్తరభితిచే నిచ్చట వివరింపమానితిని. రససిందూరము, ఇంగ్లీశీకము మొదలగు రససంబంధముగు నితరపదార్థములనుండి రసమును వలఁదీయు మార్గములు, అతిప్రాచీనములుగ నే చెప్పఁబడినూ, రససిందూరము గాక రసభస్మమునుపేర మఱియొకభిస్మముకలదు. ఇంగ్లీషున (మెర్క్యురీక్లోరియల్) ఇదియే రసకర్పూరమనబడినూ. అ నేకవిధములుగా దానిని తోరూరుచేయుట రసగ్రంథము లన్నిటియందును గలదు. ఈభస్మక్రియలయందు, సీమసున్నము, సౌరాష్ట్రీమృత్తిక, నైరికము, ఎత్తనున్ను, క్షుటకపొడి రాతిగుండ, ఉష్ణ మొదలగునవి చెప్పఁబడినూ, వీనితో రసమును నూరి ఊర్ధ్వపాతనయంత్రమున వండిన రసమార్గమువచ్చును. పాశ్చాత్యులు (క్లోరిన్) యనువాయువును, రసముతోఁ గలిపి యాభిస్మమును నేడు తిరురుచేయుచున్నారు. మఱియు క్లోరిను సంబంధమగువానిని దెబ్బలు, బెణుగులు, గాయములు, పావులు, మొదలగువానియం దెక్కువగ వాడుచున్నారు. పూర్వులు, ఎత్తనున్ను, జేగురు, సున్నము, బెల్లము మొదలగువానిని వాడుకచేసిరి. పూర్వోక్తవిషయములచేఁ జూచిన నాద్రివ్యములయందు యాక్లోరినువాయువు గలదని స్పష్టమగుచున్నది. రసమునకు గంధకద్రావకము చేర్చి కొంచెము నేడిచేసిన తల్లని భిస్మముగా మాటును. దానిని ఉష్ణతో నూరి ఊర్ధ్వపాతనయంత్రమున వండిన రసభస్మము శ్వేతివర్ణముగా వచ్చునది అ యు ర్విదప్రకాశికయందు చెప్పబడినూ. దీని నే పాశ్చాత్యులు,

మెక్కురీ సర్వేట్ + సాడియమ్ క్లోరైడ్ సాడియమ్
సర్వేట్ మెక్కురీ క్లోరైడ్ యని లేబరుకురీలయందు చేయుచు
న్నారు ఈవిధముగా భిన్నము చేయఁజేసి లనేకములు గలవు.
ఈభిన్నములలో కొన్ని తీవ్రగుణము కలవిగాను, కొన్ని యల్ప
గుణము కలవిగాను, కొన్ని వివేరికగుణము కలవిగాను ఉన్నవి.
దాని కనుగుణముగా హాక్సాక్సైలు, మెక్కురీన్ క్లోరైడ్
మెక్కురీ సర్వేట్ క్లోరైడ్ మెక్కురీన్ క్లోరైడ్ మెక్కురీ
మెక్కురీ సర్వేట్ అవి యందుఁగల క్లోరీనువాయుపరిమితిచే వ్యవ
హరించుచున్నారు. అను నవి ఉల్లిపావణమున యాయుర్య
దమున పర్ణింపబడెను. దీనిని విషముఁలో చేర్చిరి. ఫిరంగి
ములందును, చర్మరొగములందును వాడుచున్నారు. దీనిని
నీళ్లలో కలిపి, ఆస్పత్రులయందు మెక్కురీలేలోషన్, అని
గాయములఁ, పుండ్లు కడుగుటకు వాడుకచేయుచున్నారు.
చికిత్స నిట్టివి చెప్పినకొలఁదిని గలవు. రసార్థము నంతయు
గుప్తముగాఁ బొందుపఱచుట సులభసాధ్యము గామిచే నింత
తోఁ జాలించుచున్నాను. పూర్వాంశములనుబట్టి చూడ రస
శాస్త్ర మంతయుఁ బూర్వులచేతి నే కేనిపెట్టుబడిన దని జేలు
గాఁ జెప్ప నవసరము లేదు. రసమునుగుఱించి తెలిసినతరు
వాత దాని కల్లప్తము సహకారిగా నున్నగుంధకమును, తెలియ
వలయును.

గంధకము .

ఇది రసముతో సమాన మయిన గుణములు కలిపి గా
నున్నది. ముఖ్యముగా రసమును బంధించును గాన దీనిని పార్వతీ
రజస్సుతో సరిపోల్చిరి. పాశ్చర్యముగా నిది భూమియందు
బెద్దతొలకలె దొరకును. దీనిని ఇంగ్లీషున (సల్ఫరు) లేక
రాక్సల్ఫర్ అందును. భూభేదములచే నియ్యది శ్వేత, హిత,
రక్త, కృష్ణవర్ణములు గలదిగా నున్నది. అందు శ్వేతవర్ణముగలది
ఖితిక మనబడును. ఉత్తమ మయినది. లేపన

క్రియలయందును లోహమారణాదిక్రియలయందును సుపయోగింపబడును. వీతవర్ణముగలతీ శుకపిచ్చమునబడును. బజాబులోఁ జలకఁ తెక్కుగంధక మని అమృతబడును. దానిని జౌషధయోగములందును, రసాయనమయందును వినియోగించెదరు రక్తవర్ణముగలదానిని ధాతువాదమునందును, జారణ, మారణ క్రియలయందును వాడుదురు. కృష్ణవర్ణముగలది దుర్లభము. నేడు పాశ్చాత్యులు భూమినుండి త్రవ్వితీయబడిన గంధకమును, పెద్ద పెద్దగదులయందుఁ గఠించి; నిర్లభముగ వాయువును వేటొకగది లోనికి నాశములద్యారాఁపింతురు. అదికొంతజఱకు చల్లనిగోడల కంటి పచ్చనిపువ్వులవలె నుండును. దాని యక్షర్యస్ సల్ఫర్ అందురు కొంతసేపున కాగడివేడియెక్కి మిగిలిన పొగద్రవరూపముగా మాఱికిందపడును. దానిని కడ్డీలుగా తీసి ఇప్పుడు విక్రయించుచున్నారు. దానికి రాడ్ సల్ఫర్ గొడ్డగంధక మని బజాబులో అమృతబడును. దీనిని వైద్యు లౌషధములందు వాడుక చేయుట లేదు. అగ్నిభాణ విద్యయందు వాడుక క్రియబడునున్నది గంధకము రసాయనకాస్త్రమున మిక్కిలి యుపయోగకారకమున్నది. దీనిని కోహనచేసి నేవించిన స్వరోగములు మారమగును. మధురరసము కటువిపాకము ఉష్ణవీర్యములు గలదిగా నున్నది. పాచన, దీపనాది క్రియలు చేయుచు కృష్ణ విషక్రిమిరోగాదులను నాశనము చేయుచు అస్తిత్రమియింపును. దీనిని బలార్థక బలార్థము మాత్రప్రమాణముగా నేవించిన మిక్కిలి హితముగను పద్మినీ సద్భక్తరూపలా వణ్యములను గోరుస్త్రీలోకము మానము ఘృతముతో నేవించిన నుందరాంగులగుదురు. ఇట్టి గంధకముతో జేప్పట్టు కలవిగాని పనులు చేయబడుచున్నవి. విస్తరభీతిచే నిచ్చట మనితినీ. రసకాస్త్రమునకు ముఖ్యాధారము లయిన రసగంధకములను తెలిపిన తర్వాత వానికిఁ బరికరములయిన, స్వర్ణము, రజతము, తామ్రము, లోహము, వంగము, నాగము, యశోదము మొదలగు ధాతుసమూహమును గుఱించి తెలియవలయును. ఈధాతువులన్నియు తీఁగెలుగానూ, శేకులుగానూ సాగఁదీయబడును, వీనిగుండా నొకవిధమగు శక్తి ప్రసరించుచుండును గాన వానిని ఆభరణములుగాను, పాత్రలుగాను సుపయోగించెదరు. లోహము లన్నియు నించుమించుగా సమానగణయొక్కముగా నున్నవి. వీటిని రోగములందు విశేషముగా వాడుదురు. మీఁది నుదాహరించిన లోహములలో కొన్నిటిని కలిపి, కంపు, ఇత్తడి, మొదలగు మిశ్రతోహములను తయారుచేయుట అతిప్రాచీనమయియున్నది. మఱియు ఇతిరలోహములను స్వర్ణముగా మార్చవచ్చు నని, రసగంధములందుఁ బెప్పఁబడెను. అవిద్యకు హేమకారక విద్య యనిపేరు. ఇయ్యది యెంతజఱకు నిజహా తెలియును. ఉతరధాతువులను స్వర్ణముగా మార్చుటయో, లేక స్వర్ణవర్ణముగాఁ జేయుటయో, లేక మఱి యేయంతరంగికోద్యేజమును పరిపోల్చియో, గాది విశేషముగా వర్ణించిరి. దాని యధారము గ్రహించుట కిప్పు డనేకు లనేకప్రయత్నములు చేసి విఫలమనొందులయిరి. ఈవిద్య ననుసరించెయొకాబోలు నేడు పాశ్చాత్యులు కొన్ని ధాతువులను కలిపి కరగి పలురకముల బంగారమును చేయుచున్నారు. వెండినికూడ నటులే తయారుచేయుచున్నారు.

తామ్రము అనగా రాగి ఇది భూతువులలో మిక్కిలి పవిత్రమయినది. తామ్రము, ఔదుంబరము, శుభ్రము, రతి (ప్రియ) మని సంస్కృతమున పర్యాయపదములు గలవు. వంగ దేశమున విశేషముగా దొరకును. ఇది సేపాళము, ప్లేచ్చము అని రెండు విధములుగా నున్నది. అందు సేపాళము మృదువుగాను, స్నిగ్ధముగాను, రక్తవర్ణముగాను, భారము గాను, నిర్వికారముగాను ఉండును. మేఘ తామ్రము, శ్వేత లే, కృష్ణవర్ణముగాను, అత్యంతవసున కారిగాను ఉండును. ఇయ్యది నూత్యజీవులను నాశనము చేయును. దీనిగుండా శక్తి విశేషముగా ప్రసరించును గాన, పూర్వులు రక్షణ కట్టి మొక్కిరించి యొకరికి శక్తిని ప్రసరింపజేయును వచ్చిరి. ఇంక నిలులు శక్తిని ప్రసరింపజేయుము, పూర్వులచే ననేకములు చేపబడెను. దాని నాధారముగా జేసికొనియే సేందు విమృద్ధిపములు కనిపెట్టబడినవి. ఈరాగి పాత్రయందుగల జలము, నిర్దోషమయినదిగాను, పవిత్రమయినదిగాను వర్ణింపబడెను. స్వర్ణరాష్ట్రాద్రివానములు చేయునపుడు రాగినాణెము నుంచి చేయుటయు, రాగింతులు కట్టుట, రాగినాణెములు ముద్రించుట, రాగినాణెములు వ్రాయుట మొదలగువానిచే దానియొక్క పవిత్రత కల్పింపబడుచున్నది. ఇది అమృతకృత్తి క్త, కషాయ, మధుర, రసములంగలవి. మధురనిపాకముకలదునది. ఉష్ణవీర్యము గలది గానున్నది.

ప్రత్యాహము

బ్రహ్మశ్రీ, వెంకటాచల సుబ్రహ్మణ్యకాశ్రి గారు గోదావరిమండలసభలో నీక్రిందిపద్యములు చదివిరి.

కా. కాలంబూరక పోవుచుండెనని శంకకడెంద కాత్మీయదే. శాలాలత్పరదాన్యవృత్తి మటునాయంబంద మీశక్తులీ వేళ్ళకడెంపక చూపంగాదగును వేత్త్యైతెంచిరేఖభారత శ్రీలోపించును నేడొలేసా; యికదేశీయుల్ పరీక్షింపుడే.

చ. మనగ్రహచార మింతకుభయార్థము పొందుట "లేడ" యన్న గాం, ధినిమహితాత్మ్యనైష్ఠిగతిక మనమగ్యను గంటి; వింతకుక, దశపునల్రాణముండ మననాయకునిక మన కిచ్చినట్టియ, య్యనమిత్రప్రభుత్వమున కందలుచేతుల శాత్రి మొక్కడే.

నీ. కృష్ణపక్షమునందు గృశియించుచుండ్రుడను పున్నమనాటికి బూర్తిగనడే? పది నెలల్ పెదవిని పెదపనికోయిల మధుమాసమున వచన్మగడ జిలుక దే! యంతదాకను రవంతైననాడనికేకి వర్షపునఁ దాండమునలపడే? యాకురాలిని మ్రోడులై నట్టి చెల్లెల దళిరాజిగిర్చిమోచంబునీవే?

గీ. చర్మమునెమ్మకలతోడ సాగనంపఁ బడిన గాంధీమహాత్ముడే యిడుమలేక క్రమముగానాస్వస్థ్యమొంది రంగమననిలుచు కరణినాతనికార్యములే నరకున్నె?

మ. చెఱలోజిక్కి మహారుజాకలితుండై చేయూత లేకున్నచో నరుగంజాలని నీరసంపడియు భార్యపుత్రమిత్రాదులక స్మరణంజేయక, దేశమాతములమోక్షంబుక నెనక జేయదు వ్యరమాదీక్షనహించుగాంచిరజార్యక జేయరండోజనుల్ చ. మనకిటుబోధనైన లన మార్గమునక నడపించుచున్న యా తనియొడిలోపలక బడెడు ద్రవ్యమొకించుక లేదు లేదటంచును దిమరెల్లగాంచియు మునుంగలదాలిచి చాటు చాటునక

జననిదన్యానమాన? మనసాతలపోయెడొకింతసోదరుల్.

నీ. కత్తిచేబూని కర్కశశృత్తివైయల నాహంబునల్రుంపుఁ డనంగలేదు? వారిలోవారికి వైరంబుబట్టించి పగఁదెచ్చుకొనుడని పలుకలేదు? వాటిజ్యమునునాగ వలెనంచులరభూతఁ జింతింపుఁడనుచును శెప్పలేదు కపటజేషముదాల్చి కంటిలోనలుసయి బాధింపుఁడనియును బల్కులేదు.

గీ. హాయిగాఁగూరుచుండి మీ రంచటిండ్ల రాటునునూలుఁదెని వస్త్రములనేని కట్టుకొనుడేను దేశమోక్షంబుగూర్చు ననంగనామాత్ర మాయాసమందలేరే?

మ. ఒకయేడాది స్వరాజ్యముకొనఁగఁ దానుహించి మీయ ట్టివా, రికరంబూతఁగఁ గోరిరంగమున నర్థికనిల్చి బంధంబులక, సకలావస్థల గాంధీపొందుటకు మీజాడ్యంతగా హేతునా, నికనేనిక బరులెల్ల నవ్వెవరటంచేసిక భరంబూడదే.

నీ. పంచాయితీల స్థాపనమునేయంగ గాంధీ యిల్లుకాదయ్యమీ యిల్లునిండుఁ బరదేశీవిద్యలఁ గలచినగాంధీకి గాదయ్యమీ కెయాలవమంబు మద్యపానమును మాన్వినగాంధీకి గడుపునిండుమీక కడుపునిండు నసహాయవద్దతి నందినగాంధీకే మోక్షంబుకాదుమీ మోక్షమబ్బు

గీ. అంచునెల్ల రెఱింగి యాయలసన్నతి నేలసొందుట? యీరీతి నెల్లకాల మాపదల్రజెందుంపె నెట్లయినవ్వేచ్చ నంది ముఖమందరాదే? పెద్దన్నలార.

ఉ. అట్టిమహర్షి వంశములయందుజనించిన మీరెల్ల నేఁ దెట్టులయుండిరోనుదిని నించుకనెంచి తదాత్మకత్తులక డిట్టితనంబునవ్వేచ్చయు నతీంద్రియశాంతము పొందిదేశముక గట్టునఁజేర్చుమండటది గౌరవమా? సమయంబుచిక్కినక.

శరీరాధ్యాత్మికభాగములను శోధనచేయును, స్వరోగములను శాశనము చేయును, దీనిశోధనక్రియలు, రస, గంధకాదులచే భస్మము చేయుక్రియలు, అతివిస్తారముగా చెప్పబడెను. దీనితో రియారుచేయబడిన, తిప్రతామ్రము, సోమనాథతామ్రము, రసతామ్రము, శతభరణము మొదలగువి యనేకములు గలవు. నెమరింపించుముందు తామ్రము గలదు. దీనిభస్మమును ఛర్ది, పీకి, కాస, శ్వాసాదులం దుఁద్రొంగించబడుగిను, ఈ భస్మమును మూలము దుంచి దగ్ధముచేసిన రా విచ్చును. రాగిసంబంధమైన మైలతుల్కము నుండి కూడ రాగిని తీయవచ్చును. ఇంకను నటువంటి వెన్నియో గలవు. 1 భాగము తామ్రము, 2 భాగములు తుత్తునాగము కలిసి శరీరగిని ఇత డీయెను; 3 భాగములు తామ్రము రెండుభాగములు తగరము కలపిన కించును. 16 భాగములు తామ్రము 12 భాగములు వెండి కలిపికరణిని చంద్రార్కమును ధాతువును, తామ్రము, లోహము కలిపిన, వరిలోహమనియు, తామ్రము, బంగారము నెలిపిన, హేమరక్తి యనియు, రసరత్నముచున్ను, రసార్థము మొదలగుగ్రంథములందు వర్ణింపబడెను. ఇంకను అనేక షిధములుగా నుపయోగించుచున్నారు.

లోహము

ఇది కొంచెము పలుకుల దియినను, స్వరోజనోపకారియై ధాతురాజమనఁ బడుచున్నది. ముండలోహము, తిట్టలోహము, కాంతిలోహము, మారడూరము అని నాలుగువిధములుగా నున్నది. అందు ముండలోహము, తిరిగి ముండము, కంతము, కడార మని మూడువిధములుగా నున్నది. తిట్టలోహము లేక ఉక్కు, ఖరము, సారము, వ్యావ్నాలము, తారాబల్లరము, వాడీరము, కా-లోహ మవి అతివిధములుగా నున్న యిది. వాని కనుగుణముగాఁ బలురకములు నేఁడు కనఁబడుచున్నవి. కొంతలోహ మనఁగా మూడంటుచుండు, ఇంగ్లీషులో ముగ్గిటికోను అందురు దీనికి విశేషముగా ఆక్రర్ణణశక్తిగలదు. వాగ్భట్టుండు దీనిని భ్రాజకము, చంబకము, కర్షకము, ద్రావకము, రోమకాంతియు అని యైవవిధములుగాఁ జెప్పి యున్నాడు. కాంతిపురాతని నొక్కడనుము తప్ప ఇతర ధాతువు లాకర్షింపవు. దీనికి ఇంగువ రాసిన గంధరహితముగాను, నింబరము రాసినతి క్షరహితముగాను అగును. ఈపరీక్షలచే కొంతలోహమును తెలియకలయును, ఇయ్యది లోహము లలో మిగుల శ్రేష్ఠమయినది. మాండూర మనునది లోహా క్షిటము, భూమియందుఁ జెడ్డదానలే దొరకును కొమ్మలం క్రేములకు దిగువ వచ్చుకొట్టుము, లోహముకాల్చి కొట్టునపుడు హెచ్చులుగా క్రిందపడునదియుకూడ మాండూర మనఁబడుచున్నది-దీనిని శోధపొందు మొదలగు రోగములందు విశేషముగా వాడుచున్నారు. సమ్యక్వధకల్పనలో లోహకల్పము ముఖ్యమయినదిగానున్నది. దీనిసంబంధమగు కాసీసమును, ఆస్పత్రుల యందు విరసటానక అని విశేషముగా వాడుచున్నారు. మీఁద నుదాహరించినలోహము లన్నియు నించుమించుగాఁ సమానగుణ విశిష్టమయినవి, అందు కాంతిలోహమును

స్లో కాంతియుఁ జనునీయ కాంతిజనన, పాండ్వామ యోన్మాదనం, యక్షివ్యాధినిబర్హణం, గరహారం, దోషత్రయోన్మాదనం, నానావృష్టిపనాశనం బలకరం వృష్యంవయః స్థాపనం, సర్వవ్యాధిహారం, రసాయనాం, భౌమామృతంనాఁ పరమం.

అని రససింధువును గ్రంథమున వర్ణింపఁబడెను. లోహములను, శోధనచేయుక్రియలు, భస్మప్రకారములు అనఁగా సుద్యోహరణము, హతమాత్రణము, క్రమమాఁణము మొదలగునవి యన్నియు నతివిస్తరముగా రసగ్రంథముల వర్ణింపఁబడెను.

వంగము

అఁగా తగరము (టిన్) రెండువిధములుగా నున్నది. సంస్కృతమున రంగ, వంగ, త్రపు, అను పర్యాయపదములచే నభిహితమగుచున్నది. దీనిని తాళక గంధకాదులచే నూత్నిముగా మారణచేయుక్రియలు, మిక్కుటముగా చెప్పబడెను. ప్రమేనా, కాస, శ్వాస, గుల్మ మొదలగు రోగములం దిభస్మము ప్రయోగింపబడుచున్నది. తగరముతో గిత్నెలకు కళాయి వేయుచున్నారు. ఇంక నేకవిధములయిన పనులు చేయబడుచున్నవి.

నాగము:—తగరమునలేనే యుండును గాని కొంచెము నల్లగానుండును. దీనిని సీసము (లేడ్) అందుకు శీఘ్ర ద్రవీకృత మయినది. విశేష భారముగలిగి పూతిగంధయుక్తమయి యున్నది. దీనిని లోహపాత్రయందు కరణించి, అడ్డనరము, మోడుగ మొదలగు కావ్యములతో రాచిన పచ్చనిరంగుల భస్మ

మగును, దానిని క్రమముగా దగ్ధము చేసిన రక్తవర్ణముగాను, అనంతము కృష్ణవర్ణముగాను, అయి చివటకు తిరిగి స్వస్వరూప మును పొందుచున్నది. రక్తవర్ణముగల భస్మమును గంగాసిందూరము (రెడ్ లేడ్) అని బజాబులో అమ్ముబడును. దీని సేవిం చిన మిక్కిలి బలము గలుగును. వడికొన్ని విధములుగా భస్మ ము చేసిన మూడిదవర్ణముగా వచ్చును, 30 తులముల నాగము ను అర్కదుగ్ధముతో నూరి క్రమముగా పుడిము లిడవలయును, ఈవిధముగా నొకతుల ముండునటకు, దగ్ధముచేయవలయును. తరువాత నెన్నిపుటము లిడినను తీణముగాదు, అట్టిదానిని సీసోద్భవవచల మని వ్యవహరించిరి. ఈవిధముగా చేసిన వంగము కూడ చపలమగును. ఇది పారదస్పర్శము గలదిగా నుండి కేవలము ధాతువు వచ్చును. అదియే వరనాగమని రసార్థమున చెప్పబడెను. ఈ నాగమును శేత్రరోగములందు విశేషముగా వాడుచున్నారు. ఇంకను ఇటువంటిక్రియ లెన్నియో రసగ్రంథము లందుఁ గలవు.

యశదము

తుత్తునాగము లేక సుత్తు అని వ్యవహరించెదరు; ఇంగ్లీషున (జిక్) అనబడును. జగదము, తస్మయ మనుపర్యాయ పదముల చే గంస్కృతమున జెప్పబడుచున్నది. వంగ సదృశ్యముగా నుండును.

ఇయ్యది ఖర్చుర మను ఖనిజపదార్థమున విశేషముగాఁ గలదు. దీనిని లోహపాత్రయందుకరణి చి కొంతకటకు దగ్ధము చేసిన తెలిని భస్మముగా మారును. దానిని కఫ పిత్త, కాస శ్వాస, గ్రహణి మొదలగు రోగములయందు వాడుచున్నారు. చర్మరోగములందు విశేషముగా పనికివచ్చును. యశదసంబంధ మయిన జింక సల్ఫేటును నీళ్ళలో కలిపి, గాయములు కడుగుట యందును, శేత్రరోగములందును వాడుచున్నారు. లోహము క్రుష్ణకట్టుకండ తుత్తునాగమును వైని పూయుదురు. భస్మము ను రంగులయందు వాడుచున్నారు. ఇంక నేకవిధములు చేయఁ బడుచున్నవి.

మీఁద నుదాహరింపఁబడిన లోహదులే కాక యింకను, ధాతువులు, ఉపధాతువులు, రసములు, ఉపరసములు, తైరములు, లవణములు, వానిగుణవిశేషములు మొదలగున వన్నియు మిక్కుటముగా విర్ణింపఁబడెను. కాసీసము, పడిక వెలిగారము సురాకారము పంచలవణములు మొదలగు వానినుండిద్రావకము లు తీయుఁ ధము అనఁగా (శంఖద్రావకము) మహాద్రావకము మొదలగునవి తీయుమార్గములు నత్తిపాచీనముగా వచ్చుచున్నవి. ఇకను భస్మ, శుద్ధి, ధృతి మొదలగు క్రియాయల కనుగుణము లగు మంత్రములు చేయుక్రియలు, వర్ణములు, పరిణామములు, కాలప్రమాణములు, నివీయు నవియు నకనేల సమస్తవిషయము లను రసశాస్త్రమున వర్ణించిరి ఇట్టిరసశాస్త్రము క్రమసన్నివేశ శాస్త్రమయి యున్నది. ఏలయనఁగా క్రమసన్నివేశ వ్యతీత మయిన శాస్త్రమును, శాస్త్రవ్యతీతమయిన క్రమసన్నివేశమును లేదు. ఈరసశాస్త్రమును పండితులు, మహానుభావులగువారం దలును నూడి, వారినారి యిష్టభాగములను, ఆచరణపూర్వక ముగానాచరించి, ఇతరులచే నాచరింపఁజేసి, పూర్వలచే చెప్పఁ బడినవిషయములను, నింక నంగుల యితర మైహమార్గులను నన్నిటిని నొకచో గ్రంథరూపముగాఁ జేర్చి, లోకమున నీశాస్త్రము నునిలకఁబెట్టి, సర్వజనపూజితలై యైహికాముష్మికనుఖంబుల పడయుదురుగాక. అందులకాభగవాన్య డనుగ్రహించునుగాత.

హిందీ - తెలుగు

Table with 2 columns: Telugu text and English/Numbered text. Rows include 'వాలశిక్ష' (0-6), 'మొదటి వాచకం' (0-6-0), 'హిందీ పాకెట్టు డిక్షనరీ' (౧-౦-౦), 'తెనుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుటకు విలయిన సులభతైలిని వ్రాయబడినది.', 'తపాల ఖర్చు ప్రత్యేకము.', 'ఆంధ్రపత్రిక కార్యాలయ, 7, తంబుకెట్టిపిడి, మద్రాసు.'

రాజీవములు

నెదురుయూడి రామలక్ష్మీవరసింహారావు
పంతులుగారు బి. ఏ.

- గీ. ఆకాశమున జరించెడి-యభ్రభాతి
నరయునయ విహారాద్ధి-వస్త్ర మొంట
రిగ వెడలి పోన గంటికి గీ- క్విరమిత
పవనాట్యరాజీవని-ర్మలసరంబు.
- గీ. సఖుడను వచ్చుచున్నాడను-సమృద్ధికి
నాలకించి వచ్చెడిసఖు- నాత్రమనను
వంగివంగి చూచెడిమిత్ర- వర్ణుడవోలే
మిత్రచిశన వంగి నిలిచె,బిసమూలి.
- ఉ. భూపతి కద్దితీయజ-యమూర్తికి స్వాగతమిచ్చుచేర గు
డ్యోపరిభాగనిర్మిత ఘనోజ్వలశక్రధనాంతరంబునన్
గోపసుధీకులం బెలనిఁ గూర్చొని ముచ్చటఁ దేలిరితిగా
నాపనితారవిండుము-మాటలనుండె గుటాధరాంబునన్.
- గీ. పార్థివుఁ డధిష్ఠించు సభార్ద్ర-భాగనిర్మిత
తాదానుజీ పయశ్శిలాంతఃపలము
భాతిఁ బొడంగుటై నానోపద్యము లవ
దాతర క్త వర్ణంబులఁదనదుచుండి.
- గీ. దుక్కుబీజకాము మధ్యర-విరపద్య
రాగములఁ జుట్టును కలిగి-ప్రజ్వలించు
పారిధ్యాకృతిఁ దనరె-పావనసర
శమ్మరనటనాంభోరుహ-వడ్డ మిలను
- గీ. గౌరగగనసరణినిఁ బ్ర-కాశ మొందు
తారకావళి నరఁ బోలి-దాపుకే జలి
తజలవికలస్పృమదమన మించి
తాండవం బాడు నామహా-త్పలచయంబు.
- గీ. అట్టి మంగళరాజీవ-హర్షసమృ
దంబుకంటె మించిన ప్రమా-దంబు ధరణిః
గవికి వేటొందు లేదు, తత్క-మలదర్శ
నాజనిభావలక్ష్మి యెన్నంగఁ దరమేకీ.
- గీ. వ్యాకులమనసున న్యయ్య-పైఁ బయండఁ
జిత్రకాంతులఁ జిమ్ముచు- జిత్రలీల
నాయెదుటఁ బద్యములు చయ్య-న నిలువంగ
లాస్య మొనరింతు వానితో-బ్రమదమనను.

భూమోచ్చేదన మావశ్యకము

యస్. డి. వర్మ గారు, హిందువురము

ఫలితజ్యోతిషము సత్యసిద్ధాంతమని క్రియతే పిడపర్తి
నుబహ్మజ్యోతిషాంతిగాదు గతసంఘిక భారతిలో వ్రాసిరి. వీరు
ఆశ్వినారాయణమూర్తిగారి ఫలితజ్యోతిషఖండనమును గ్రంథ
మును ఖండించి 2000 (రెండువేలు)రూప్యములు బహుమతి
బడసి భూమోచ్చేదనముచేయుటభావ్యము. బహుమతి ప్రకటన
ము తీక్రిందఁగలవు.

ఫలితజ్యోతిష ఖండనము:—ఇది ఫలశాస్త్రవిమర్శ
నము. దీనిని ప్రతిఖండనముచేసి ఫలితము నిజమనిసిద్ధాంతము
చేయువారికి రు 1000 (వేయిరూప్యములు) బహుమతి యియ్య
బడను. నెల 1-0-0

ఆర్య నారాయణమూర్తి, ఇ. సి. యం. ప్రొస్కూలు
ఆంధ్రపండితుడు, హిందూపురం, అనంతపురం జిల్లా.

శాస్త్రార్థ ప్రకటనము

హిందూపురం ఆర్యనారాయణ మూర్తిగారు ప్రచు
రించిన ఫలితజ్యోతిషఖండనము (సిత్వలోక మహాసభ) యను
గ్రంథమునందు 220 పేజీలలోగల సిద్ధాంతపారమ్యవాదము,
ఫలఖండనవాదము, పూర్వాపరభేదవాదము, నిర్దోషవాదము,
అసంభవ శాస్త్రవిరోధవాదము, యుక్తివాదము మొదలగువాని
నన్నింటిని ప్రతిఖండనముచేసి ఫలితము సత్యమని రుజువుచేసిన
వారికి 1000వేయిరూపాయలు బహుమతిగా నిచ్చెదము.

చింతల రఘునాథరెడ్డి,
వాయల్పాడుజిరు చిత్తూరు,

శనిదశ

[వేమరాజు వెంకటరావుగారు.]

మ. వినఁగ న్నితిజనించు, ప్రాణముల ము-వీర్వసంబు బోకాద్యుచే
తన మెల్లఁ నశియించు, నేర్పద మతిభీ-త్యావధవేఁగారు,లో
న నయోత్సాహము లంతరించు, తనున-న్యాయంబు స్తంభిం
చు మోమున రక్తాంశము గానరాదు, తనున-మోహంబులై
గప్పుగా, ఘనదౌర్బల్యములోనఁ బుట్ట పుభసం-ఘాతంబు
భాతంబునా! శనిదేవా! భవదీయదివ్యగుణ మ-త్రాంతంబు
చిత్రంబునా!

మ. అకటా! కష్టము లెక్కఁ జేయక, మహా-త్సాహంబు దీసిం
పఁగాఁ | బ్రకటాద్భాషితకౌర్వధైర్యముల సం-భావించి తో
డైచ్చి, చేతికి జిక్కి-గద యంచు సంతసెలు నా-దీనుం
ధరం గొట్టి, నోటికిఁ బ్రాప్తంబుగఁ జేయ నోడెదవు, తండ్రి
నీప్రభావం బిదా!!

మ. అరయక సాధనుభాంతరంగముల, న్నే-హంబొప్ప క్రిడిం
చుభా! స్ఫురతులొత్త మరాజనందనుల, వి-భ్యాతార్థలక్ష్మి
కళిత్రతీభావనదివ్యభోగలను, మా-త్రమాత్రకాలంబులో
శీరముల్ గొట్టియు నేలకేదెదవు, నిశ్చింతార్థపూర్ణా! శనీ!

మ. తినఁ గూడుం గన బట్టయుం గలుగకక-

దీనావనం దామ(,)బాటను గాల్గిడ్చుచు,దొర్లచుక,గవయ
రం-డంచుక ప్రమాత్తిడితా | ననుఁడై బల్కునరాధముక
గడియలో - నానావిధోద్భవతే | శివ జేల్పింతువు, ఔర
నీమహిమ, పాలింపంగ నానే! శనీ!!

మ. శ్రమయో భక్తివిధానమో, విభయమో శాంతోజ్వలాకా
రమో | తమమో, కాని మహాధిపాధ! నుతరాధానాథ! ని
న్దోల్యుగాఁ దమహా నోర్వయ! సర్వదేవనరభాధానేకసంహ
రకా | నుమతిక గొల్పినవారి కే మిడుదువో - సుత్రామ
దర్పా హరి.

మ. శివుఁ డేల న్యసియించె, మేటిపాదలో, కేవలద్యిపాధీశుఁడా
దివము న్నిడఁగ నేల? మాధవుడు నీతిం దప్పి, వే బారునే?
నవలేజోత్తమ దివ్యులే కద! దుర్-న్యాయంబు బాల్గొంటు నీ
కవనంబుల్ బహుచిత్రమయ్య! శని లోకాధీశ! పాలింపుమా.

మ. సతియైనం బతియజ్ఞమీరు, భటులన్ సంతానముక
రాజులుక | అతికష్టనశిఁ జిక్కి-ప్రగ్గడరు నీన్యాయం
బునక న్యాయముతో! నుతమార్గంబులు దప్పి పోవు, బుద్ధులే
యు తీర్పులే పాపనం, హతిఁ బాల్గొందు రట్లన్నఁ జిత్ర
మగునే! హా! సర్వపూజ్యా! శనీ.

మ. జయభీతి భవదీయక క్షిపేయై సంతాపహృద్యారయై,
భయ మొక్కింతయు లేనిదేవతయు నీప్రాభావసందప్తయో?
నయమాధుర్యము సన్నగిల్లు నన నీ-నై పుణ్యము ల్గావె, దు
ర్భయసంహారక! మమ్యుఁ బ్రోవఁ గదనే! వ్యాజాగ్రణి!
శ్రీశనీ.

మ. మనుజువాతము, జంతుసంఘములున - మ్యాన్యార్థ దేవారి
యుక! జనితోదగ్రభయాలిరేకమున నశ్రాంతంబునిన్దోల్యరే!
ఘనమాహాత్మ్యమునీదనందగున్మువిభ్యాతంబు,సర్వావనీ! శని
దేవుండవు! నీవుగాదే! కనుమా! స్వర్గోకపూజ్యా! శనీ!!

మ. ఘనమై, కష్టగుణార్థసంభరితమై కర్మప్రభాకారమై,
జనితోదగ్రమహాంభకారధరమై, జన్మార్థసంహారమై,
గుణహీనాత్మక భారమై, శనిదశా-ఘోరాండమొప్పారెడిక
శనిరాజేంద్ర! తదియవల్లనము పి-సం బొప్పునే చేయగక!!

కస్తూరిమాత్రలు

50 మాత్రల దబ్బీ 1-కి రు, 0-10 0

ఇవి కృష్ణమగు నేపాళేశకేళు కస్తూరి, మంచిగోజ
నము, అదిపచ్చికాన, పావుదారు, మంచితంతుచుపువ్వు మొద
లగువాటితో తయారుచేయబడినవి. ఇవికైత్యము, కైత్యభారము
కైత్యజ్వరము చలిజ్వరము, సన్నిపాతము, అజీర్ణము, మాద్యము
మొదలగు వాటికి ఉపయోగపడును, చంటిపిల్లల అజీర్ణము
వర్గెరాలను వెంటనే మాన్పును. ప్రతివారము సామాన్యముగ
వాడతగినవి. ప్రతిగృహమున నుండతగినవి. ముఖ్యముగ పిల్లలుగల
గృహునందుండదగినవి.

జీర్ణరసాయనము

అజీర్ణమౌలన భుజించిన శిస్తువులు కక్రమమున సుగంధాదు.
అజీర్ణము మిగిలిన రోగములకు కారణము. దీనివలన జీర్ణరోగము
లందు రుగ్ధసారము క్రమముగ కలిగి దుర్బల మేర్పడి అయివు
క్షియించును. 26 మాత్రల దబ్బీ నెల రూ 1-4-0.
అమృతాంజనముడిపో, మద్రాసు - బొంబాయి.

దేశనాయకుల సన్మానము

సన్మానపత్రముల వ్యయము అంగీకరింపకపోవుట

కాకినాడ, మే 8:—కాకినాడ కాంగ్రెసు అధ్యక్షు
లైన మాలానా మహ్మద్జీ గారికి కాకినాడ పురపాలకసంఘ
మువారు గత డిసెంబరు నెలలో యిచ్చిన స్వాగతపత్రము ప్ర
చురణమునకైన రూ 15 ల వ్యయమును గోదావరిజిల్లా కలెక్ట
రు ఆమోదింపలేదు. ఒకానొక సమావేశములో పురపాలకసం
ఘమువారు ప్రభుత్వమును యావ్యయమును మంజూరుచేయవల
సినదని కోరుటకు తీర్మానించిరి. కలెక్టరు అభిప్రాయముతో
జోక్యముకలుగజేసికొనమని ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చి
నట్లు తెలియుచున్నది.

సన్మానపత్రములు జిల్లాగెజటిలో
ప్రచురింపక పోవుట

కాకినాడతాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటు, తాలూకాబో
ర్డు మీటింగు ప్రొసీడింగుసలో నొకభాగముగాబోర్డువారు మా
లానా మహమ్మదాల్గారికిచ్చిన స్వాగతపత్రమును జిల్లాగెజటి
లో ప్రచురింపవచ్చునా అని, గోదావరిజిల్లా కలెక్టరుద్వారా
ప్రభుత్వమువారిని కోరియుండెను. బోర్డువారి తీర్మానమున్న
ప్పటికి, గెజటులో ప్రచురించుటకు పిలువదని ప్రభుత్వమువా
రు తెలియజేసినట్లు చెప్పబడుచున్నది. కాబట్టి సదరు స్వాగత
పత్రమును జిల్లాగెజటిలో ప్రచురించుచుండలేదు.

కాకినాడ పురపాలక సంఘమువారు మాలానా మహమ్మ
దాల్గారికిని దేశబంధు చిత్రరంజన దాసుగారికిని యిచ్చిన
స్వాగతపత్రములను జిల్లాగెజటిలో మీటింగు ప్రొసీడింగుగా
ప్రచురించిరే ప్రభుత్వమువారికిగాని కలెక్టరునకుగాని అభ్యం
తరము లేకపోయినది. బోర్డువారి స్వాగతపత్రమును, పురపా
లకసంఘమువారి స్వాగతపత్రములను ఏకకాలములో ఒకసభ
లో సమావేశమైనప్పుడు చదువబడెను. ఇట్టిప్రభుత్వపు వింత
చర్యలు సామాన్యమైపోయినవి.

వృత్తివిద్య

ఈపట్టణములో పాఠశాలలందు వృత్తివిద్య నేర్పుటకు
నూటికి 50 వంతున మ్యునిసిపల్ సంఘమువారు భరించెదరా
యని మండలివిధ్యాధికారి తెలిసికొనగోరెను. పురపాలకసంఘ
మువారు విశేషచర్చ యొనపిదప, మండలాధికారి చెప్పినవిష
యము నిన్నతర్వాత సంఘమువారు నూటికి 50 వంతున భరిం
చుట కంగీకరించిరి. వీరు యిష్టమువచ్చినవిద్యను (నూలుపడకుట
నేయుటకూడ) నేర్పింపవచ్చును.

ఆస్పత్రిలో ఎవ్వడును చికిత్స చేయమనుట

ప్రభుత్వమువారు తిరుచినాపల్లిలోని అనుభవప్రకారము
కాకినాడలో ఆస్పత్రిని ఆదివారములందును యితరవారము
లందు మధ్యాహ్నములందును తొందరకేసులకుతప్ప మూసిజేయ
మన్నట్లు యిదివరలో యీ పత్రికాముఖమున తెలియజేయబడె
ను కాకినాడ తాలూకాబోర్డువారి అసమ్మతినికూడ తెలియ
జేయబడెను. ఇప్పుడు పురపాలకసంఘముకూడ యిట్లుచేయుట
ప్రజలకు బాధగానుండునని తెలియజేయుటకు తీర్మానించిరి.

పశువులపాండ్లు

లోకల్ బోర్డు ప్రదేశములలోనున్న పశువుల పాండ్లు
దొడ్లుకు పన్ను లేకుండ ప్రభుత్వమువారు ఉత్తరువులు జారీచేసిరి.
ఇట్టిరీతిగా మ్యునిసిపాలిటీలోకూడ చేయవలసినదని గోదావరి
జిల్లాసంఘమువారు ప్రభుత్వమువారు కోరుచున్నారు.

సర్పాగ్నికి రెండవదావా

దేశబంధు దాసుగారి కివ్వబడిన సన్మానపత్రము విష
యమై యిచ్చిన రూ 5 ల ఖర్చును మ్యునిసిపల్ సంఘాధ్యక్షు
డగు దివాకృష్ణదేవు కొమ్మిరెడ్డి నూర్యనారాయణమూర్తి
నాయుడుగారిని పెట్టుకొనవలసినదని గవర్న మెంటు ఎగ్జామిన
రుకోరగా యివ్వ జిల్లాజడ్జికోర్టులో అప్పీలుచేసినట్లు చదువరు
లకు జ్ఞాపకముండియె యుండును. మరియు, పున్నీపులేజాన్సుకొ
గారి సన్మానపత్రమునకైన వ్యయము రూ 4 లును 28 మంది
పురపాలక సభ్యులను పెట్టుకొన వలసినదని లోకల్ ఫండ్
ఎక్సాంట్ల ఎగ్జామినరుచేసిన ఉత్తరువుకూడ యందు ప్రకటింప
బడెను. ఈ 28 గురు సభ్యులును యితరవరకు యిచ్చుయిండ
లేదు. గతనెల 28, 24 లేదిలలో జిల్లా జడ్జికోర్టునందు 22
లేక 28 గురు సభ్యులు జాయింటు పిటిషన్ పడవేసిరి.

(స్వకీయ విలేఖరి)

నోటిసు

కృష్ణాడిస్ట్రిక్టులో O. S. No. 18 of 1920 మచిలీపట్నం సబ్ డివిజన్ E. A. No. 456 of 1924 వాది:—శ్రీరాజారావు దేవర వెంకటభాస్కర

ప్రతివాది:—శ్రీరాజా బామ్మదేవర సత్యనారాయణ వరప్రసాదరావు బద్దరు జమిందారుగారు.

ఈదావాలోని ప్రిలిమినరీ డిక్రీ అమలులో, కృష్ణాకలెక్టరుగారు, దక్షిణవల్లూరు యెస్టేటుగ్రామముల నన్నిటిని లాట్లు చేసి ఉభయపార్టీలకు పంపిణీచేసినారు. మైనరువాదిగారి భాగముమీదనున్న ప్రతివాదిగారి భాగముమీదనున్న తాకట్టు మొదలగు అన్యక్రాంతములు అనవసరముగాను, క్లితాశ్రీయముగాను ప్రతివాదిగారు చేసినట్లును, చేయబోవుచున్నట్లును తెలిసి, మైనరు వాదిగారికి చూపివగయిరాలక్రింద యీదావాలో నీయబోవు ఫయిన్ల డిక్రీని టైటిల్ రావలసిన కొన్ని లక్షలరూపాయల మొత్తము యిగరవేయవలెననే దురుద్దేశ్యమును ప్రతివాదిగారు కనపరచుచుండుటచేత, ఆయన భాగమునకువచ్చిన గ్రామములనన్నిటిని, వానిలో కట్టడములు మొదలగు యావత్తు ఫీతినీకూడా, తోడ జప్తుచేయవలసినదని కోర్టువారు ది 2.5.1924 తారీఖున ఉత్తరువు జారీచేయించినారు. కాబట్టి సదరాక్టరులను యెవరును, ఆయనవలన తాకట్టుగాగాని, క్రయముగాగాని, మరయొకవిధముగాగాని అన్యక్రాంతములు చేయించుననరాదు. ప్రిలిమినరీ డిక్రీఅయిన ది 3-3-1921 తారీఖునండి నేటివరకు ప్రతివాదిగారు చేసిన అన్యక్రాంతములను, బాకీలను మైనరు వాదిగారిని యేమాత్రము బాధించనేరవు.

మరియు జిల్లాకోర్టులో తిరిగి జులై 5వ తారీఖున తేరచెదరు. కనుక యీలోపుగా ప్రతివాదిగారికి యేవిధముగనైనను, అప్పుపెట్టినవాడను వ్యాజ్యములుచేసినవాడను, డిక్రీలను పొందినవాడను, తపబులును వివరములనుగురించి నారు దేయింగోరువానాను.

వల్లూరి సూర్యనారాయణరావు, హైకోర్టువకీలు, మచిలీపట్టణము.

వేలపు నోటిసు

బెజవాడ సబ్ డివిజన్ ఫైల్ Os 61/1923 నెంబరు దావాలో

వాడు:— శ్రీరాజారావునంద్ర అప్పారావు బద్దరు జమిందారుగారు వగయిరాలు

ప్రతివాడు:— కొత్తూరి వెంకటసుబ్బారాయణుడు వగయిరాలు

బెజవాడ సబ్ డివిజన్లో చేరిన ఎనమలకుదురు గ్రామములోని దిగువఉదహరించిన భూములపట్ల ప్రమైన సుమారు 40 ఎకరములు గల యీదావాలకు భూమిలో కొంతభాగము 16.5.24 తేదిన (అవసరమైనవిడల మరుసటి దినములలో సున్నూ, ఉదయము 7 గంటల లగాయతు ఎనమల కుదురుగ్రామములో మండపమువద్ద ఒకసంవత్సరమునకు యిజారాపాడబడును. సదరు భూమిరెండు ఖండములుగా యిజారా కివ్వబడును పొటదారులు వేలపును రతులప లోబడి పాడవలయును.

హద్దులు:— ఉత్తరము, ఎనమల కుదురుగ్రామములోని మోఖాసాభూములు కొంతవరకున్నా వేలంక కొంతవరకున్నా

తూర్పు:— కేదపులి పాకగ్రామపొలిమేర దక్షిణము శృష్టినది.

పడమర:— ఎనమల కుదురు మోఖాసాపాను దాఖలా సర్వే 85 నెంబరు భూమికితూర్పు సరిహద్దునుంచి తిన్నగా శృష్టినదివరకు నిర్ణయింప బడెలయును.

మరా:— వేలపు మరతులు పాటకాలమందు తెలుపబడును. తిరిగిళ్లు కావలసినవారు రిశీవరును కనుగొన వలయును.

బెజవాడ 7-5-24

బి. నరసింహారావు రిశీవరు

చెన్నపురి బజారుధరలు

మేనెల 10-వ తేది శనివారము

(1) ధాన్యములు

Table with 3 columns: Item, Price, and Quantity. Includes items like rice, wheat, and oil.

(2) పప్పు ధాన్యములు

Table with 3 columns: Item, Price, and Quantity. Includes items like lentils, beans, and pulses.

(3) నూనె వస్తువులు

Table with 3 columns: Item, Price, and Quantity. Includes items like ghee, oil, and other food products.

(4) చిల్లర వస్తువులు

Table with 3 columns: Item, Price, and Quantity. Includes items like sugar, salt, and other household goods.

(5) ఇనుము

Table with 3 columns: Item, Price, and Quantity. Includes items like iron, steel, and other metal goods.

(6) లోహములు

Table with 3 columns: Item, Price, and Quantity. Includes items like copper, brass, and other metal goods.

(7) రంగులు రలిజరైన

Table with 3 columns: Item, Price, and Quantity. Includes items like dyes, pigments, and other coloring materials.

నూతన ప్రచురములు

నామలింగానుశాసనము అను నామాంతరముగల

అమరకోశము

అంగ్లభాషాంతర పదముతో: గూడినది. 20 రతుల డిమ్మి గ్లజుకాగితములు

Table with 3 columns: Item, Price, and Quantity. Lists books and their prices.

శ్రీమదాంధ్రమహాభారతము

పద్య కావ్యము

18 పర్వములు 7 సంపుటము గలది సెట్టుగా కొనువారికి రూ 15-0-0 కు ఇయ్యబడును.

కాటలూగు ఉచితముగాపంపబడును

ఎ. కణ్ణన్ సెట్టి అండ్ కంపెనీ,

286 వైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

వేలము

ఈదిగువ రమారమిగా తెలుపబడిన తునకలు, ప్లాంటులు, ఇతరసామానులు బెంగాలు - నాగపూరు రైల్వే మీదుగా నున్న ఖరగ్ పురమునందు రైల్వే ఆఫీస్ వద్ద మెసర్సు బిలిమోరియా బ్రదర్స్ వారి మూలముగా 26.5.24 తేది వుదయం 8 గంటలకు ను, ఆప్రకారముగానే మరు దినములందును వేలముచేసి విక్రయింపబడును.

వేలము మరతులు, యితరవివరములు తెలియగోరువారు మెసర్సు బిలిమోరియా బ్రదర్స్ రైల్వే ఆఫీస్ కుటలు ఖరగ్ పురము అనువిలాసమునకు వ్రాసిన తెలుపబడును.

తునకలు వివరము

మాను పలకలపై నుండు ఉక్కుతునకలు 70 టన్నులు ఎఫ్. ఎఫ్. ఇనుపతునకలు, డి. హెచ్. ఇనుపతునకలు ఇతరకముల తునకలు 175 టన్నులు పైలులు 8 1/2 టన్నులు, నానావిధ డబ్బూ. ఐ. ఏ. ఎం. బి 400 టన్నులు, విల్లు ఉక్కుతునకలు 190 టన్నులు, ఉపయోగము లేక త్రోసివేయబడిన ట్రెక్కు ఉక్కుతునకలు 100 టన్నులు, సి.బి.గానెటూర్లు 20 టన్నులు, యిత్తడి బోరింగులు 85 టన్నులు ఇత్తడి తునకలు 11 టన్నులు, ఉపయోగించుటకు వీలైన కిరసనాయిల్ డబ్బూలు 3000, అనేరల మల రోల్లు ఉక్కుడాబాకములు 6.8 అడుగులు పొడవుగలవి (ప్రాత ఎన్. జి. బారుమాలములు) తునకలు 180 టన్నులు, సీసపుతునకలు 9 1/2 టన్నులు, యిత్తడి బాయిల్ టూల్సులు తునకలు 80 టన్నులు, కంచబోరింగుపొడి 2 టన్నులు మొదలగునవి.

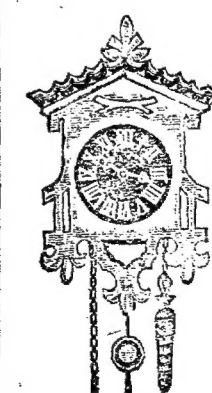
ప్లాంటు ఇతరసామానులు

10 టన్నుల కపాసిటి షెస్సు డిఫరెన్షియల్ ఫ్లైవ్లూకులు నెం II, బ్రూసెన్ ఎక్స్ కానటరులు పూర్తిగా నుండునవి ప్రస్తుతము పనిచేయుటకు వీలైనవి నెం I వెల్పు పేడెంటు స్పీయింగు మెషిను నెం 1 చిన్న ఎలక్ట్రిక్ ట్రెటింగు సెట్ తన బంగళాలకు తగినది. 225, 280 వోల్టులు గలది. డి. సి. మంటు వాండు 1. 25 కె. డబ్బూడైన మో 1850 ఆర్.సి.ఎం.చోషన్ పనిచేయునది. 2 1/2 బి.హెచ్. పి చే పనిచేయునది. కెట్టర్ జూనియర్ కిరసనాయిల్ ఎంజిను వోల్టు మీటరు స్పిచ్ బోర్డ్, హాను ఎక్స్ ప్లెంట్లు గలది 60 కె విస్తారండ్రివన్ జనరేటరు సెట్టు, టెల్లెను అండు మార్కన్ 2 డి. సి ఎంజిను డైనమలు ఒకటి వెనుక ఒకటిగలవి 80 కె. డబ్బూ 220 వోల్టులు ప్రకారము గలది, ఒక చదరపు అంగులమునకు 150 పౌండులఅవిరి (ప్రెస్సురు గలది) స్పిచ్ బోర్డ్తో సహాగలది కొంతకాలమునకు మునుపే పూర్తిగా తనిఖీ చేయబడినది. అన్ని కొలతలపైన 8-0" ఎత్తు 17-8" పొడవు, 5-2 వెడల్పుగలది.

బి. ఎన్. రైల్వే, ఏజంటు గారి ఉత్తరు పైన

టిక్-టాక్ అను గడియారము

ఇది నూతనముగ జెర్మనీ డిజైనులో తయారుచేయబడినది ఇది గోడకు తగిలించుటకు మిగుల అందమును, సౌగంధ్యము ఉండును.

అందులో కనుబరియుండు ప్రకారమే మిక్కిలి అందముగనుండును. నూతనముగ తయారు చేయబడి, ఎల్లకాలమును బాగుగ పనిచేయును. చాలకాలము నమ్మకముగ పనిచేయును. ఎల్లప్పుడును ఉపయోగించుము.

టిక్-టాక్

ధర 1-కి రూ 3-0-0

తపాలఖర్చులు ప్రత్యేకము

వి. ఎన్. వాచ్ కంపెనీ

తపాల పెట్టె నం. 105. మదరాస్.

కావలెను

ఫిల్ములను తయారుచేయునట్టి కంపెనీ వాటాలను కణ్ వాను చేయు ఏజెంట్లు ప్రతియూరిలోను కావలెను. కమిషను ధారాళముగా నియ్యబడును. వివరములకు ఈదిగువవిలాసమునకు వ్రాయవలెను.

ఇండియన్ సినిమా ఫిల్ముకంపెనీ లిమిటెడ్,

నెం 4, కన్నెల్ నందు, ఎగూర్లు, మద్రాసు.

Powell's Extract of Golden

3421

పవలుగారి అమోఘమైన గెనో
నెగరోగమునకు
అద్భుతమైన గుణ మిచ్చును.

ఆంగ్ల; ఆయుర్వేద ఔషధములనుండి తయారుచేయబడినది.
నెగరోగము, మేహరోగములు, మూత్రాశయము, మూత్రపిండ
ములయొక్క వాపు, శుక్ల నష్టము, బలహీనము, వీపులో నొప్పి మొద
లగు వాటిని ఇది సమృద్ధముగా కుదుర్చునట్టి దివ్యౌషధము.
గుణము:— 6 మోతాదుల గెనోను పుచ్చుకొనిన తక్షణమే
ప్రణామము తప్పక నిలుచును. మరియు మూత్రసంబంధమైన చిక్కు
లన్నియు మాయమగును. మూత్రమందుండు మంటకూడ తగ్గును.
దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి దానిని వాడవలెను.

తీక్షణమైన వ్యాధికి బుడ్డి నెం 1 ఒకటికి ధర రూ. 1-4-0
దీర్ఘవ్యాధికి బుడ్డి నెం 2 ఒకటికి ధర రూ. 1-8-0
మా దివ్యౌషధములు ముద్రసిద్ధమైనవి కాదు అని తిలకింప దొరకును.
మా చిత్రవిచిత్రపు క్యాటలాగునకై వ్రాయును.
ఉత్తరము లన్నియు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

N. Powell & Co.,
Manufacturing Chemists,
Lamington Road, Bombay.

వెంట్రుక లే ఆందము?

రాలిపోకుండు, జాగ్రత్త!

"Everybody's favourite
Toilets, Kamini Oil,
& Otto Dilbahar, Sold
everywhere."

వెంట్రుకలు దుష్ప్రస్థితో ఊడిరాకమునుపే త్వరపడుము.
ఊడివచ్చుట మొదలు పెట్టినయెడల వెంట్రుకలు పాడైపోవును.
అంతవరకు రాసియవద్దు

నేడే
కామినీయానూనెను
వాడుట మొదలు పెట్టుడు

(ఇది రిజిస్టరు చేయబడినది.)

వెంట్రుకల కష్ట రోగమును, శిరోమండ్యమును, యిది దివ్యౌషధము
వెంట్రుకలు తిట్టుట కాని, గరుకు కాని యుండదు
మా వెంట్రుకల మరల యెప్పుడీ కష్టపడవలెను వల్ల కట్టుకల నుండి తొల
యుచుండును.

ఈ రోగాననే దీనిని తరీక్షించి చూడుము

వెంట్రుకలు యెట్లుబద్ధించునో కనిపెట్టుడు

కామినీయా తలకూనెను నిన్ను శరీరస్పృశ్యముగ జేయును.

ఇది బుడ్డి 1-1 ఒక మాత్రము. డి. డి. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

అన్ని హోటళ్లలోను ఈ క్రింక తెలుగువారికి ప్రకారము విక్రయించబడుచున్నది.

మీకు నువాసన ద్రవ్యము, లేక అత్తరు కావలసినపుడు

"ఓటో దిల్ బహారు"కు వ్రాయుము.

ఇది రిజిస్టరు చేయబడినది. వాస్తవికమైనది గుణముగలది.

† కొత్త బుడ్డి 18 ధర రూ. 2-0-0
† బాహు బుడ్డి 18 ధర రూ. 0-12-0
† బాహు బుడ్డి 1-1 ధర రూ. 0-8-0

కొన్ని చుక్కలు చేతిమూలయందు చల్లిన మిక్కిలి
మనోహరమైన వాసన చుట్టు ప్రక్కల వ్యాపించును

ఇది మయ అమ్మవారంవద్దనున్న, వరకల అమ్మవారివద్దనున్నా వా వాడును. లేదన్న,

వాడు చేయవలెను:— ఆంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికలు తంపెనీ,
186 కామ్రామికిను, బొంబాయి.

126

నక్సన్ దంతచూర్ణము

ఈ చూర్ణము కేకియగుపులలో తయారు చేయబడినది.
తల్ల సంబంధమైన వ్యాధు లన్నిటిని పోగొట్టును.
దన్ని 1-1 2 అణాలు. ధర 1-1 రూ 1-4-0.
టి. ఎస్. స్వామినాథశాస్త్రి,
2 ఎ. అలంగారా పిక్చర్స్, తిరువల్లిక్కోటి, మద్రాసు.

చాతులు-తాళములు

మం X లి క త్తులు.
అచ్చసాదించుట చేయబడినది. మేలయినది.
నెంబనే ఫలకాల్పలగునట్ల వ్రాయును.
వి. నెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో గిమిటెడ్
కట్టెన్స్ అండ్ లాక్ మేకర్స్ etc.
8081 పెద్దాతూరు. (గోదావరిజిల్లా)
కె.కె.నాథ్ అండ్ కో "ఇంద్ర నీల" పెద్దాతూరు.

25 సం॥ములనుండి సాటిలేని దివ్యౌషధమని పేరుగాంచినది.

గుణములేనిచో వైకము వాపసీయబడును

తాపి ఫోరం

ఇతర చిత్తలన్నియు నిష్ఫలము లైపోవుట మాటాడి
ఫోరము కొనుగొనానికి అన్ని స్థితులలోను మంచి గుణమిచ్చినది
ఇందులో రసము చేయబడినది. నూతనముగా వచ్చినదానికి 1బుడ్డి
చాలును. బుడ్డి 1-1 ధర రూ. 2-4-0పోస్టు ఖర్చు 0-8-0.
కలకత్తా మెడికల్ కాలేజీలో అసిస్టెంటు ప్రొఫెసరు
గానున్న డాక్టరు కె. ఎస్. భట్టాచారి గారి టిబ్బువాసిరి "లాపి
ఫోరము ఇతర ఔషధములకు ఎంతమాత్రము తీసిపోవులేదు."

MAGBONUM MEDICAL NOOK

77 Dey Street., P. O. Serampore (Bengal)

ఇనాం! ఇనాం!! ఇనాం!!!
మా సుప్రసిద్ధమైన రెండురంగుల పెద్ద
రకము గోడకు తగిలించు 1924 సంవత్సరము
క్యాలండరు దరఖాస్తు పంపినవారికి ఇవా
ముగా పంపబడును. 191

Rajvaid Sri Bamandasji Kaviraj

152 Harrison Road, Calcutta

SIGHT RESTORED
A Sure Remedy of Nature for all Eye-diseases. Cures Cataract, Glaucoma, etc., without knife. No failure, absolutely safe; highest testimony. Particulars free. Correspondence confidential.
L. H. SELLER, D. Samta (Bengal)

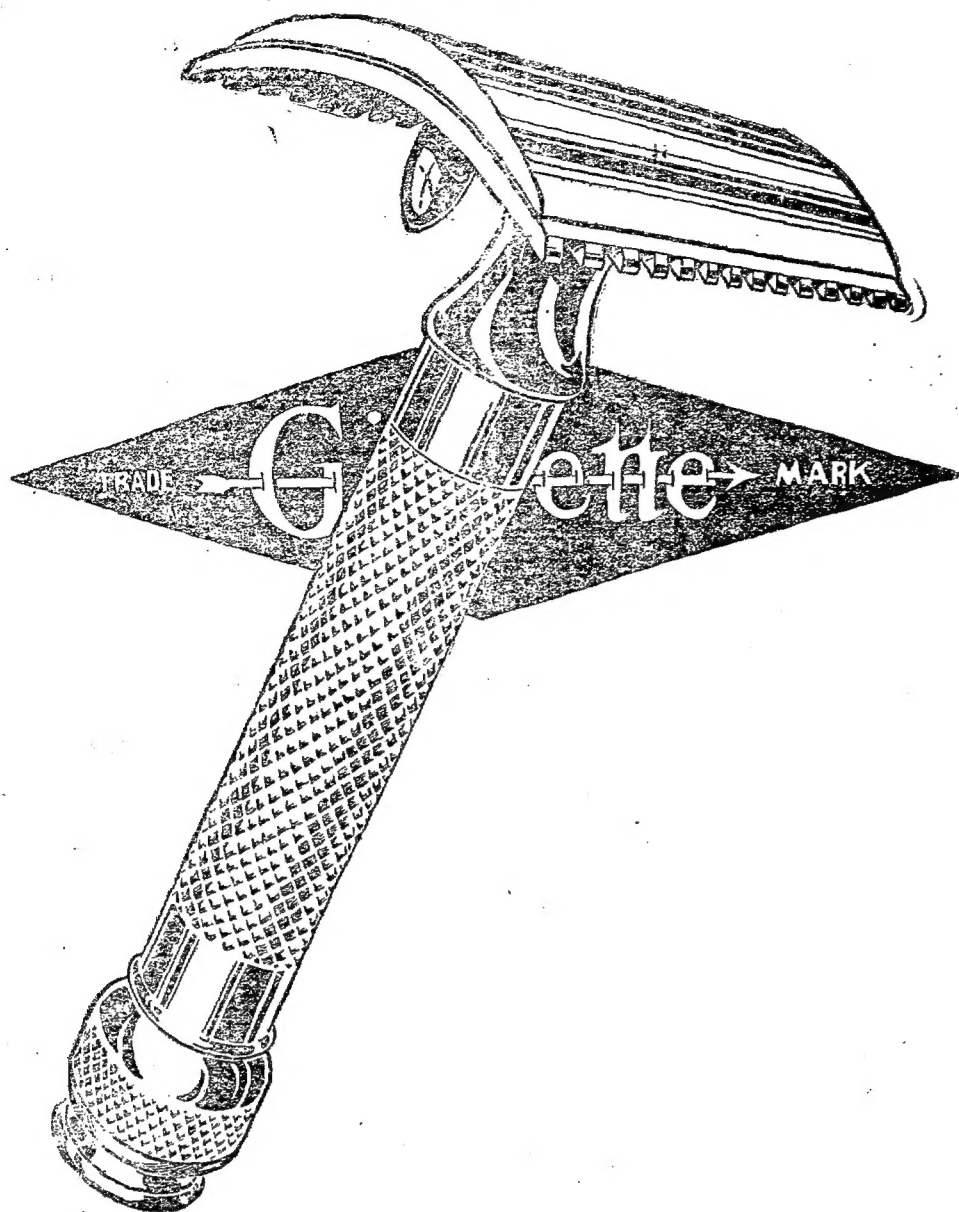
SANTI OIL
Simple, harmless, external application for functional weakness, Loss of Manhood, etc. No irritation, no discolouring, no bad smell. Particulars free. Correspondence confidential.
HEALTH HOME, D. Samta (Bengal).

వెండిక బంగారు
బహుమానము
లాటరీ లేకున్న-అదృష్టమునకు మార్గములేదు
మోసము లేదు
వదైన రాకపోవుటలేదు

పగటి వెలుగువలె స్పష్టమైనది

ఒక రూపాయకు ఖర్చుచేసి 82 అత్యంతనిగ్రహ మూత్ర
మును కొనుగొను. బలహీనము, అస్థిమ, మూత్ర శారీర శక్తి
సంబంధమైన వ్యాధు లన్నియు పరిహారవలె పోవును. దానిని
విశదీకరించువారు "రామయొక్క" కిలోన బంగారు
"కి" పేరునంది తెలుపుచున్నాడు.
పూర్తి కాటలాగును వ్రాయుము
అత్యంత విగ్రహ ఔషధశాల,
26 బ్రాడ్వే ప్రదరాసు.

గిల్టెట్టు నేప్టి రేజరు జగత్ప్రసిద్ధమైనది ఏలనగా ఆది చక్కగా త్రోరము చేయును

ప్రస్తుతముననే అనేకులు యితరవర్తక గురు
తులు గలవాటికంటెనువీటినే ప్రపంచ
మందు అంతటను వాడుచున్నారు.
గిల్టెట్టు బిరుసుగానుండు గడ్డమును మిక్కిలి శుభ్ర
ముగా వెంట్రుకలను వదలక, మెత్తని చర్మమునకు
నొప్పికలుగ నీయక త్రోరము చేయును.
మీ వద్ద ఒక గిల్టెట్టు వుండిన మీరే సులభము
గాను, త్వరితము గాను, స్వల్పఖర్చుతోను త్రోరము
చేసుకొనవచ్చును.
మీరు మీ దుకాణాదారుని అందమైనపెట్టెయందు
ఉంచబడిన ఈ సొగసైన రేజరును చూపమని అడు
గుడు. దైచుండు వర్తకు గుర్తును చూచిన మీరు
దానిని తెలిసికొనగలరు. దీనికి బదులు జేసిని ఇచ్చి
నను తీసుకొనవచ్చు.

Representative: MULLER & PHIPPS (India), Ltd.
Bombay Calcutta Madras Karachi Rangoon

Made in Boston U. S. A., By the Gillette Safety Razor Company,

మహాభుగంసంహితా

ఇది గొప్పవాడే గ్రంథము. ఇందు ప్రతిమానవుని జాతకము
పూర్తిగా సంస్కృత వైశిష్ట్యముగా వ్రాయబడి యున్నది.
జాతక చక్రమున నకలుగాని, పుట్టిన తేదీ గడియలు గంటలుగాని
మాత్రం పంపిన యెడల అందరి ఫలితములు వ్రాసి పంపుదుము.

జాతకము వెదకుటకు రు 1-0-0

శ్లోకములు వ్రాయుటకు రు 1-0-0

అర్థము వ్రాయుటకు రు 1-0-0

పోషేజి .... రు 0-4-0

మొత్తం ..... రు 2-4-0 అగును.

అర్థం అవసరము లేనివారికి రు 2-4-0 లు మాత్రం
అగును. కావలసిన వారికి వి. పి. గా పంపుదుము.

ఆకెళ్ల వెంకటేశ్వరస్వామి,

గోపాలపురం, కొత్తపేటపొమ్మ (గోదావరిజిల్లా)

మానసోల్లాసినీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)

వెలసలభము! (పోష్టభర్తులు ప్రత్యేకము) గణపాధికము!

శరీరములో ఉష్ణాధికముచే కలిగిడి వైత్యకాకల

కీమాత్రలు దివ్యామృతము. ఆజీర్ణము, అరుచి, ఆపురింపలు,

అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, స్వాంతముల

యందు బలతీయము, పిక్కలు, పార్శ్వములు, శిరస్సు,

వ్రేళ్లు, అస్థులు, మొదలగువానియందు గలిగిడి నొప్పు

లను బోగొట్టి జీవామును మంచి యారోగ్యమునకు

దెచ్చును.

ఈ మాత్రలు మేనావార వొప్పలను వెంటనే

మాన్యును. యిందు ఆనేకఓషధులు చేరినవి. ఆనుభవము

గల ఔషధమగుటచేతను పరమహంక్రియ యని చెప్ప

వచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియుగలదు.

విరువాత:—

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,

పోస్టు నిడుమోలు, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

శ్రీభృగుజ్యోతిషపరిశోధకమండలి రాజమండ్రి

జ్యోతిషమున నమ్మకము లేని యిక్కలమున జాతకగా
త్రుప్తనయ్యారాకు దైవజ్ఞ శిరోమణులచే స్థాపింపబడిన ప్రజల
కు ఈ కాత్రుచుండు నమ్మకము కలుగనట్లుగా కాత్రుకీర్త్యా
వర్ణచేసి జాతక ఫలములను ఋషిపుత్ర వ్రాయుటకు ఈ మండలి
వారు సంసిద్ధులైయున్నాడు.

జాతకమునకు ద్వాదశభాగములు వ్రాయుటకు 1-0-0

జాతకయోగము 2 నెలల భవిష్యత్తు 2-0-0

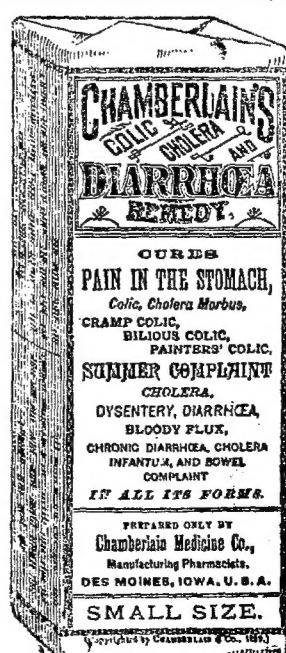
సంపూర్ణజాతకము 5-0-0 ఆశేషసిద్ధాంతగణికముతో 10-0-0

పుట్టినతేదీ గడియలు స్థలము లేక చక్రము

పంపవలయును. పుచ్చకులకు ఉండుశంకలకు జవా

లు వ్రాయబడును.

వింజమూరి సూర్యప్రకాశేశ్వరస్వామి, వి. పి. దైవజ్ఞులు

చేంబర్లెన్ గారి

శూలనొప్పి

అతిసార

నివారిణి (2)

ఈ ఔషధమును

సేవించుటచే

కడుపునొప్పి, గ్రహణి,

అతిసారము, శూలనొప్పి,

శీగు సంబంధ మైన వ్యా

ధులు మున్నగునవి అత్య

ద్భుతముగా కుదురును.

అన్ని జాగాలలో విక్రయ

మునకు దొరకును.

అన్నతాంజనము

హానుమాన్ సము

లోక ప్రసిద్ధమైనది.

దీన్ని సమానమైనది వేరులేదు.

ఎన్. రంగనాథం తెట్టి అండు బ్రదర్, 12-బందరువీధి, మదరాసు.

వాణిముద్రాక్రశాల, బెజవాడ:

అచ్చు బెండుపనులు, రబ్బరుప్రాంపులు, స్టిల్లు, రాగి, బంగారము, వెండిసామానులపై చిక్కుట, బ్లాకులుచేయుట, ప్రింట్ చేయుట, పామానులు. (609)

ఎంగ్లీవింగు

మేహారి

సవీనముగ వచ్చినటువంటి, చిరకాలముగ బాధించు శున్నటు వంటి సవా మేహవాధులను నిర్మూలించుటలో అమోఘమైనది. వెల బుడ్డి 1-కి రు 2-8-0

వసంతకుసుమాకరము

వశుమేహము మున్నగు మూత్రవ్యాధులు, తీయం, చిరకాలము నంధి శ్రీలవభాధించు శ్వేతప్రదరవ్యాధులు, మొదలగువాటిని ఖండించి నరములకి క్రిని వృద్ధిచేయునట్టి సుప్రసిద్ధమైన ఔషధరాజము. 20 మోతాదులగుల బుడ్డి 1-కి ధర రు 5-0-0

భృంగామలకతైలము

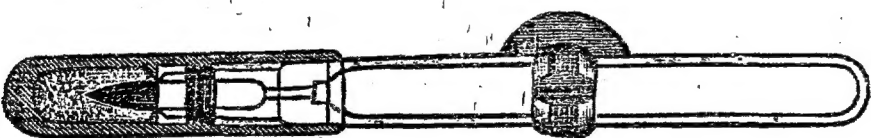
వేసవికాలములో ఎండబాధ తెలియకుండ చేయును. సకలరోగోగములను, శీతరోగములను నివారించును. 6 బొట్టలబుడ్డి 1-కి ధర రు 1-4-0

అన్ని ఔషధములకు ప్యాక్టింగుపోస్తుభిర్ను ప్రత్యేకము. ఆయుర్వేదభూషణ నోరి రామశాస్త్రి ప్రొప్రైటరు, ఆయుర్వేదవిలయము, బెజవాడ.

సెల్ ఫోన్ ఫిల్లింగు

"ఆ గేట్"

ఫ్రెంటిన్ వేనా

సాక్షాత్తుకొనిన ప్రపంచమునందు, నూతనవక్త అని చెప్పవచ్చు ఈ "ఆ గేట్" కలము, ఆమెరికా ఆస్ట్రేలియా, మొదలగు ఖండములలో విరివిగా వ్యాపించియున్నది. ఇప్పుడెప్పుడు మన హిందూదేశమునందు కూడ మిక్కిలిమహిమగా జనాదరణచేయబడుచున్నది.

సాధారణమయిన "ఆ గేట్" కలము

మామూలుగా ఉపయోగించుటకు ఉత్కృష్టానికి బదులు "ఆ గేట్" గాజుపాత్ర నువ్వయోగించుట యచ్చుతమను నూతన విధానము. ఒకటూ సీరాలో నుంచినయెడల అయిదు నిమిషములవరకు వక్రంగా వ్రాయును. మొలాగూరు విక్టోరియా రోడ్ దివో. మదరాసు.

పాశ్చాత్య వెంటకటాచలపండితులుగారి లోకానుయహార కస్తూరమాత్రలకై బహుజన వేన వేలు యోగ్యతాపత్రికలలో కొన్నిటిని ఈ దిగువ తెలిపియున్నాము.

(1) మ. డాక్టరు కళాకర్, థెలో ఆయుర్వేద యూనివర్సిటీ గ్రాడ్యుయేటు. ఎన్. వై. ఇన్ స్టిట్యూటు ఆఫ్ సైన్సు యునైటెడ్ స్టేట్స్ ఆఫ్ అమెరికా వి. ఎల్. ఆఫ్ ది కాలిఫోర్నియా ఇన్ స్టిట్యూటు లండన్, కన్ శల్టింగు కెమిస్ట్రీ, ఎడియర్ లేన్ సం. 2 బాంబాయి:— మీ లోకానుయహార కస్తూర మాత్రలను ఉపయోగించిన దానిలో క్యాన్సర్ వ్యాధి, క్షయము, అజీర్ణము, మలబద్ధము, ప్రక్షుల నొప్పి, కడుపునొప్పి, జ్వరములు, నిల్లలయిబ్బము మొదలగునవి గుణపాపెనవి.

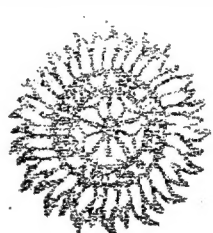
(2) మ. వి. ఎన్. ఆచ్యుతరావు, సీనియర్ డక్టరు, కాలిఫోర్నియా వనరు, మైసూరు కర్నూ మెంటు, మైసూరు. మీ చేతయారచేయబడుచున్న లోకానుయహార కస్తూరమాత్రము, నేనుఉపయోగించియున్నాను. మిక్కిలి గుణపాపెనవి.

(3) మ. జి. కే. విశ్వకుమారాచార్య విష్ణు చక్ర డిస్పెన్సరీ, 9-41 బీచ్ రోడ్ బొంబాయి, రంగూను, బ్యాంకు. మీ లోకానుయహార కస్తూర మాత్రము, కాడను, కాడకుట వచ్చుచున్న రోగులకును, ఉపయోగపడెను.

(4) మ. డాక్టర్ సింగ్, మీ. థె. నల్ అస్టియోమెన్ డక్టరు సిరోహి, రాజపుటానా. కృష్ణ కెమిస్ట్రీ. మీ లోకానుయహార కస్తూరమాత్రలను నేనుఉపయోగించుచున్నాను. దానిగుణముగానున్నది. తక్షణమే 12 సీసాలనుపంపును. బుడ్డి 1-కి ధర 0-4-0, 6 బుడ్డు 1-4-0 పోస్తుబుడ్డి వేన.

పాశ్చాత్య వెంటకటాచలపండితులు, వైద్యశాలాధికారి, ప్రభువన వైద్యులు.

శ్రీ సీతారామవ వైద్యశాల, మైసూరు.

ఓరియంటల్ గవర్నమెంటు సెక్యూరిటీ లైఫ్ అన్యూరన్య కంపెనీ లిమిటెడ్.

స్థాపితము 1874 జూబిలీ సంవత్సరము 1924

గొప్పమూలధనముగల హిందూదేశ భీమాకంపెనీ హక్కుదారులకు చెల్లించిన దావాపు మొత్తము రు. 8,00,00,000 అస్తులు రు. 6,00,00,000 వైగానే కలదు. సంవత్సర ఆదాయపున్న రు. 1,00,00,000 వైగానే కలదు. పోలీస్ హోల్డరులు 80,000లకు వైగానే కలదు.

అఫీసులు ఈ దిగువ స్థలములందు కలవు	
అహమదాబాదు	తెలంగాణ
అజ్మీరు	బొంబాయి
అలహాబాదు	కలకత్తా
దెల్లీ	కొలంబో
కాంచీ	మంజురూరు
కరాచి	నాగపూరు
కోలాలంపూరు	పూనా
లాహోరు	రంగూను
మదరాసు	రాజ్ పుండి
మాండలె	తిరువేలూరు

భీమా చేయించుటకు యువకులవా రందరు తెలుగువారే చేసి దానివలన గణనీయ లాభమును పొందుటచుండిరి. దీని లాభములు యింకను ఎక్కువగా అభివృద్ధిచేసి నూతనము కలవు. ఓరియంటల్ మిక్కిలి లాభకరమైన ప్రత్యేకముదాపాకనులనిచ్చును. అవి మిక్కిలి జనప్రదర్శనమైనవి. (తివిధలాభములను కొలిచి, పరిశీలించుటకు ప్రత్యేక పాతి సీసమునుగవని, తెలుపు వివరముల కట్టికై కంపెనీకి వ్రాయుడు.

Oriental Assurance Buildings } F. E. Vaid
Post Box No. 8, Madras. } Branch Secy,
Bangalore Branch:—No 3 South Parade
Bangalore
Trivandrum Branch:—Trivandrum.

ప్రతాపకస్తూరి మాత్రలు

భూమిను సువాసన కలవి

తాంబూలములోగాని విడిగాగాని పుచ్చుకొనిన, అజీర్ణము, వాయువు, జలుబుజ్వరము, స్పృహలేమము, దగ్గు, ఉబ్బునము, కలరా, ప్లేగు, విషజ్వరములు, సీటిరోమములు మొదలగు వ్యాధుల కిది వ్యత్యాసమువలె పనిచేయును. 8 250 మాత్రల సీసము 0-4-0 డబ్బు రు. 9-0-0 బ-వి ఆ 6 (సి.కె. ఏ. అండు కంపెనీ. పెరిదేపి. (నెల్లూరుజిల్లా.)